

JÎ BO SAZBÛNA PARTÎYA BOLŞÊWÎK

stêrka bolşewîk

HEJMAR: 2 · ÇILE'98 · BIHA: 150.000 TL

Yine zorunlu göç!

Göçün sorumlusu faşist Türk devletidir! Faşist Türk devletine ölüm!

✔ *Yine, zorunlu göç, yine sürgün... Yine, binlerce Kürt köylüsü yollarda... Yine, binlerce yeni sorun, binlerce zorluk, binlerce acıyla döşeli göç yollarında Kürt köylülüleri, umuda yolculuğa sürükleniyor. Yine, binlerce insan yerini yurdunu terkederek geleceği belli olmayan bir yolda bebebelerini, kadınlarını, yaşlılarını ölümlere terk ede ede yürüyor.*

Bunun nedeni; sömürgeci faşist TC'nin Kuzey Kürdistan'da yürüttüğü gerici, karşıdevrimci haksız savaştır; Kürt köylüleri üzerinde sınırsızca uygulanan faşist devlet terörüdür.

✘ *Sayfa 3'de*

Ekim Devrimi ve ulusal sorun

✘ *Sayfa 19'de*

Olağanüstü Hal'in olağan hali

✘ *Sayfa 12'de*

Merhaba...

Öncelikle ilk sayımıza gösterdiğiniz ilgiyle teşekkür ediyor, bu ilginin sürmesini diliyoruz.

Bazı teknik nedenlerden ötürü dergimizin bu sayısı biraz gecikmeli olarak sizlere ulaşıyor. Gecikmeden dolayı okurlarımızdan özür diliyoruz. Bundan sonraki sayılarımızda bir gecikmenin olmaması ve dergimizin normal periyodunda sizlere ulaşması için daha dikkatlı davranacağız.

•••

Geçtiğimiz günlerde ikibin civarında Kürdistanlının İtalya'ya sığınması Avrupa'nın gündemine oturdu İlk makalemiz bu konuyla ilgili..

1997, "halklar hapishanesi" Çarlık Rusya'da ezilen ulus ve milliyetlerin kurtuluşunun proletarya önderliğindeki devrimle gerçekleşmesinin; ezilen ülkelerde proletarya önderliğinde devrimler çağının başlangıcının da 80. yıldönümüydü. Ulusal sorunun çözumü konusunda Ekim Devrimi'nin kazanımlarını ortaya koyan bir makaleyi de dergimizde okuyacaksınız. Yine Sovyet-Ermenistanı'ndaki Kürtlerin durumunu ele alan bir belgeyi ve Kafkas Kürtlerinin Ekim Devrimi sürecindeki tavırlarını inceleyen bir yazıyı da yayınlıyoruz

Faşist Türk devletinin kimi uygulamalarını teşhire yönelik yazılar da dergimizde yeralıyor. "OHAL'in kaldırılması", "Sekiz yıllık eğitim", "Köye dönüş projesi" konularına ilişkin görüşlerimizi dergimizde bulacaksınız

Geçmişte KAWA saflarında mücadeleye atılan, ancak süreç içinde Bolşevik görüşlerle tanışan ve Bolşevik saflarda mucadele yurüten bir yoldaşın, KAWA hareketinin önderlerinden Ferit Uzun hakkında kaleme aldığı bir yazıyı da yayınlıyoruz.

•••

İlk sayımızda da belirttiğimiz üzere dergimiz, devrime önderlik edecek olan Bolşevik Parti'nin inşasının aracıdır Bu aracı güçlendirmek, desteklemek her sınıf bilinçli işçinin, emekçinin görevidir

Okurlarımızı, ***stêrka bolşewîk***'ı desteklemeye, dergimizi yaygın bir şekilde dağıtmaya çağırıyoruz .

Yeni sayımızda buluşmak uzere...

stêrka bolşewîk

İçindekiler

3 Yine zorunlu göç! Göçün sorumlusu faşist Türk devletidir! Faşist Türk devletine ölüm!

6 "TBMM Göç Komisyonu" ve çalışmaları...

9 "Köye dönüş" aldatmacası ve "Köy Kent Projesi"

12 Olağanüstü Hal'in olağan hali!

15 Sekiz yıllık eğitim ve zorla asimilasyon politikası

19 Ekim Devrimi ve ulusal sorun...

26 Ekim Devrimi'nin kazanımlarından... Sovyet-Ermenistanı'nda Kürtler

29 İlham ji şaireki Ermen

30 Ekim Devrimi ve Kürtler...

34 Tevgêra Jînên Komûnist Kürt Kadın Hareketi değil, Komünist Kadın Hareketi!

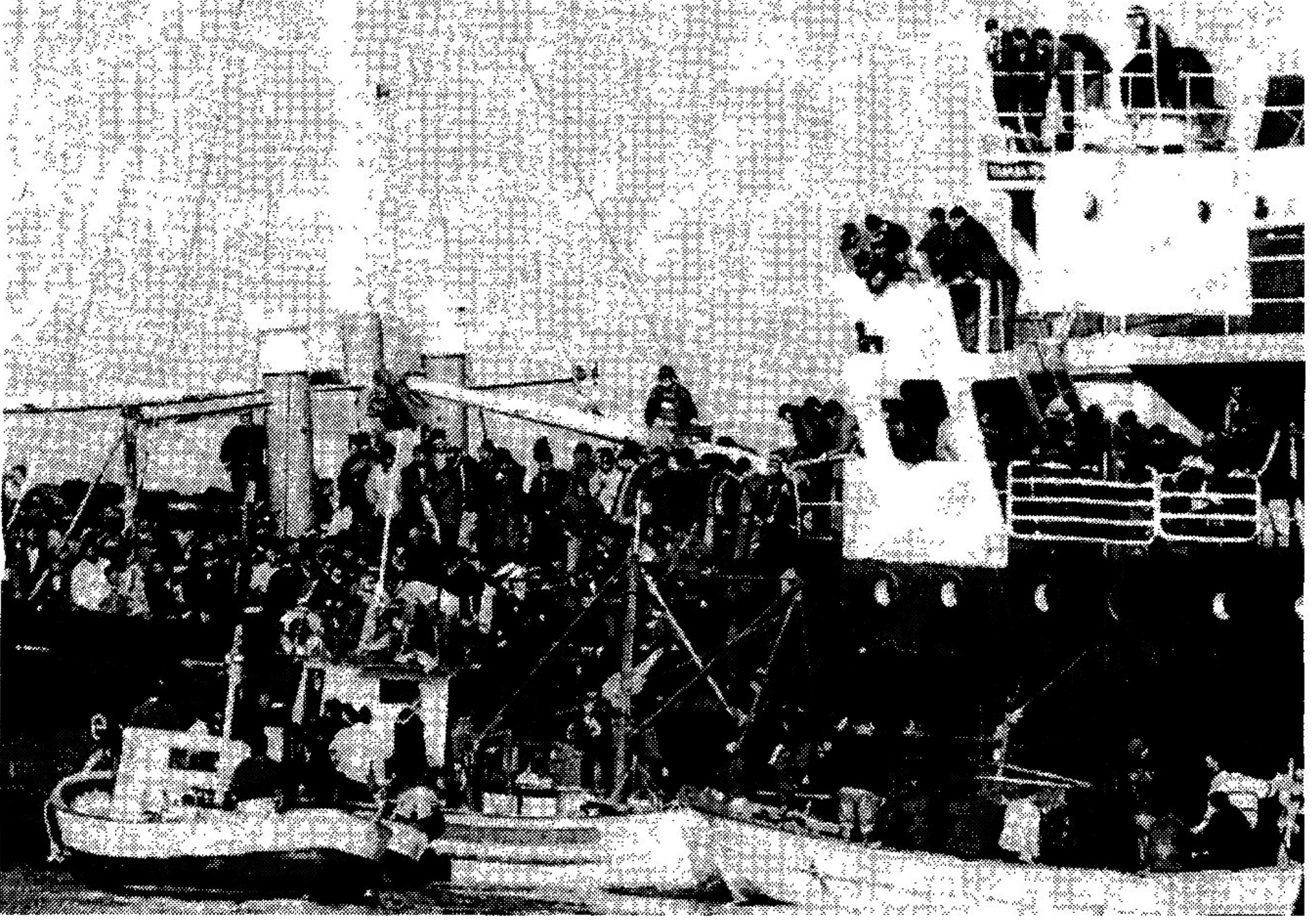
35 Spor şovenizmin, ulusal baskının değil; gerçek anlamda kardeşliğin aracı olmalıdır!

37 Katledilişinin 19. yıldönümünde Ferit Uzun'u anmak, anlamak ve bugünkü görevlerimiz...

45 Kemal Burkay'ın birkaç incisi üzerine...

48 Sınıflar varoldukça "toplumsal uzlaşma" olmaz!

50 Okuyucu Mektubu: Anne Frank'ın "Hatıra Defteri"

Yine zorunlu göç!

Göçün sorumlusu faşist Türk devletidir!
Faşist Türk devletine ölüm!

Yine, zorunlu göç, yine sürgün...

Yine, binlerce Kürt köylüsü yollarda...

Yine, binlerce yeni sorun, binlerce zorluk, binlerce acıyla döşeli göç yollarında Kürt köylülüleri, umuda yolculuğa sürükleniyor.

Yine, binlerce insan yerini yurdunu terkederek geleceği belli olmayan bir yolda bebebelerini, kadınlarını, yaşlılarını ölümlere terk ede ede yürüyor.

Bunun nedeni; sömürgeci faşist TC'nin Kuzey Kurdistan'da yürüttüğü gerici, karşıdevrimci haksız savaştır; Kürt köylüleri üzerinde sınırsızca uygulanan faşist devlet terörüdür.

Bu devlet, "Kürt sorununa köklü çözüm"ün Kürtleri ortadan kaldırmaktan geçtiğini düşünüyor ve bu düşüncesinin pratik sonucuna ulaşmak için her yola; her türlü barbarlığa başvurmaktan çekinmiyor.

Faşist TC devleti kontrol altında tutamadığı alanları boşaltmaya, bu alanlarda Kürt insanından arındırılmış bir Kuzey Kürdistan yaratmaya devam ediyor. Katliamlar, işkenceler, gözaltında kayıplar. Kürt halkı üzerinde devlet terörü alabildiğine sürüyor. Doğasıyla, insanıyla Kuzey Kürdistan, faşist TC'nin sınırsız barbarlığı altında eziliyor. Faşist TC, Kürdistan'ın dağına, taşına, ormanına duşman, hayvanına insanına duşman. Dağına, taşı-

na bombalar yağdırıyor, ormanları, koyleri yakıp yıkıyor, hayvanları, ınsanları olduruyor Kısacası devlet terorünün bir sınırı yok, barbarlık kol geziyor Parçalanmış gerilla cesetlerıne, gövdeden koparılmış kesık başlara basılarak poz vermelerden tutun da, onlarca Kürt savaşçısının cesetlerını yanyana dızerek sömürgecı medyada zevkle teşhır etmeye, ınsan cesetlerının parçalarını çöpluklere atmaya kadar, her türlü aşağılık uygulama Kürt halkına reva görulmektedır

Kurt halkı ışsızlığin, açlığın, sefaletın acısını çoktan unutmuş durumda, onlar can derdınde.. Onlar, alabıldığıne pervasız yuruyen zulmun elinden kurtulmak umuduyla yerlerınden yurtlarından kaçmaya, ımkan bulabildıklerı ölçude uzaklara göçmeye çalışıyorlar. Satabıldıklerı ne varsa, yok pahasına satıyor; satamadıklarını bırakıp çoluk çocuklarını yanlarına alarak,

belırsız bır geleceğe doğru duşüyorlar yollara . Ellerınde avuçlarında ne varsa ona da ınsan avcıları konuyor Böylece, Kürtler hem yerlerınden yurtlarından kovuluyor, hem ellerinde avuçlarında ne varsa alınıyor!

Devlet terörünün ınsanları zorla sürüklediğı kaçış yolları bınlerce yenı sorun, bınlerce zorluk, binlerce acıyla döşelı Bu yollarda onlarca ınsan telef oluyor, kimisi soğuktan, açlıktan, korkudan, hastalıktan olüyor; kımısı gıttıklerı yerlerde telef olup gıdıyor. Kürdistan'da ellı bınlik, yüzbınlik nüfusu bıle çekemez durumda olan bazı şehırlerın nüfusu da, zorunlu göç nedenıyle mılyonlara ulaştığından, artık oralarda da kalmak imkansız İstanbul, İzmır, Adana vb. yerlere gıdenler açısından da değişen birşey yok. Oralarda da, varoşlarda susuzluk, ışsızlık, açlık dıkılıyor yenıden karşılarına. Çöplüklerde yemek artıkları toplamak ıçın, yedı sekız yaşlarındakı çocuklar işe koyuluyorlar. Ustune üstluk, buralarda da can güvenlıği yıne yok. Çunkü, varoşlar da devlet terörünün ablukası altında Faşıst TC devletının genış bır alana yayılmış tam bır halklar hapıshanesı olduğunu işçıler, emekçıler ve tüm ezılenler yaşıyarak öğrenıyor. Kısacası, umut yolları da işe yaramıyor, ne devlet terorü ortadan kalkıyor, ne açlık ve sefalet. Kürdistan'ın güneyıne doğru iniyorlar; bombalanıyorlar. Türkiye'nın güneyine, batısına gidiyorlar, olmuyor. Her taraf birbırinden beter onlar açısından.

Bu kez bır bölüm Kürt köylüsü çareyi, Türk devletinin elinin kolayca yetışemeyeceğı kadar uzaklara kaçmakta aradı. Belki hayatlarında bır kez olsun görmedikleri denizlerde boğulup ölme pahasına sandallara, hurdalık gemilere bınerek kaçmaya başladılar. Bu yollarda onlarca insan sulara gömülerek, boğulup oldu Onlarca ınsan denizde boğulup, umut yolculukları ölümle sonlandığında, emperyalistlerin onca sesi çıkmıyordu Ancak, aylarca süren yolculuğun ardından ikibin cıvarında Kürt ınsanı İtalya'ya ulaştığında Avrupalı emperyalıstler koşuşturmaya, ıçlerınden bır bölümü, ınsan haklarından, Kurt sorununa çozümden vs sözetmeye başladı. Oysa emperyalistler, bu arada ınsan hakları ninnilerı çalarak, esas olarak Avrupa'ya göç yollarını tıkamanın tedbırlerını tartışıp, kararlar aldılar. Herşeye rağmen emperyalıstlerın, Kürt sorunundan sözetmelerı bırçok Kürt mıllıyetçısı örgütü çokça sevindirmiş ve bu vesıleyle Kürt sorununa çozümden ne anladıklarını bır kez daha ortaya koymuşlardır.

Şımdı, Kurt sorununa ilişkın olarak uluslararası konferanslar, görüşmeler vs. istenerek Kürt sorununun enternasyonelleşmesıne çalışılıyor. Enternasyonalleştırmede anladıkları da, emperyalist büyük güçlerin sorun üzerıne tartışmaya başlamalarıdır. Ve bunu başarmanın bıle buyük bır zafer olacağı yönünde propagandalar edılıyor

Oysa; Kürt sorununu bu anlamda enternasyonelleştırmenın gerçek çözüme bır faydası yok. Sorun enternasyonalleştırmekse, zaten hem emperyalistler, hem de TC sorunu enternasyonelleştırmeye çalışıyorlar. Emperyalıstler insani bır iş, ınsan hakları çerçevesınde ele alınması gereken bır ış olduğunu söyleyerek, faşıst TC

Bir bölüm Kürt çareyi, Türk devletinin elinin kolayca yetişemeyeceği kadar uzaklara kaçmakta aradı. Belki hayatlarında bir kez olsun görmedikleri denizlerde boğulup ölme pahasına hurdalık gemilere binerek kaçmaya başladılar. Bu yollarda onlarca insan denizde boğulup umut yolculukları ölümle sonlandığında, emperyalistlerin onca sesi çıkmıyordu. Ancak, aylarca süren yolculuğun ardından ikibin civarında Kürt İtalya'ya ulaştığında Avrupalı emperyalistler koşuşturmaya, içlerinden bir bölümü, insan haklarından, Kürt sorununa çözümden vs. sözetmeye başladı. Oysa emperyalistler, bu arada insan hakları ninnileri çalarak, esas olarak Avrupa'ya göç yollarını tıkamanın tedbirlerini tartışıp, aldılar.

de bu işin kriminal bir iş olduğunu söyleyerek enternasyonalleştirmeye çalışıyor. Ancak, her iki taraf da sorunu kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için enternasyonelleştirmektedir. Emperyalistler, faşist TC'yle hesapları çeliştiğinde, onları kendi çıkarları doğrultusunda sıkıştırmada kullanmak için, faşist TC de bunun bir teror olayı olduğunu ileri sürerek Kürt ulusuna yönelik surgün, katliam, soykırımcı siyasetine uluslararası alanda meşruluk kazandırmak, emperyalistlerden sağlayacağı destekle sorunun üzerini tumden örtmek için, sorunu enternasyonelleştirmeye çalışıyorlar Demek ki, emperyalist platformlara sorunu taşımakla, soruna gerçek bir çözüm getirilemez.

Buna rağmen; PKK, PSK ve daha bir dizi Kuzey Kürdistanlı örgut, Avrupa'nın daha fazla gecikmeden Kürt sorununa çözüm için adım atmasını talep ediyorlar. Avrupalı emperyalistlerle beraber, ABD, İngiltere, Rusya ve Türkiye'nin de içinde yeraldığı uluslararası bir Kürt konferansı düzenlenmesini ve bu konferansta tartışılarak Kurt sorununa bir çözüm getirmelerini istiyorlar

Kürt sorununu Kürtler lehine çözme adına uluslararası konferans düzenlenmesi talebi, özünde, emperyalistlerin lehine bir iştir. Buyük emperyalist güçlerin Ortadoğu'da görülecek hesapları var. Bunlar arasında içten içe bir çıkar dalaşı yürüyor Bu alanda ortaya çıkan her sorunu, her bir emperyalist güç kendi çıkar dalaşında kullanmak istiyor Emperyalist büyük güçler Kürt meselesine ve bu meselenin "çözümü"ne de kendi çıkarları açısından yaklaşıyor ve kendi çıkarları doğrultusunda meseleye burunlarını sokuyorlar Emperyalistlerin Kürt halkı lehine Kürt sorununu çözme gibi bir dertleri de yok, böyle bir işlevleri de Emperyalizmin dostluğu daha fazla kâr, daha fazla çıkar, daha fazla sömürüdür Emperyalistlerin sorunu ele almasındaki yaklaşım ve amacı, hem Kürdistan'ı, hem de Türkiye'yi, Kürt meselesini kullanarak daha fazla kendine bağlamak, sömürmektir ve Ortadoğu'da kendi çıkarlarını korumada çok daha fazla güvenilir uşak olarak kullanmaktır Budur, emperyalistlerin çozum laflarının ardındaki gerçek

Emperyalistlerin, görünürde "Kürtlere biraz daha hak tanıyan" "çözüm" onerileri, gerçek çözüm önerisi değildir. Sorunun, emperyalistlerin çözüm önerilerine endekslenmesi sınıfsal kurtuluşu getiremeyeceği gibi, ulusal kurtuluşu da getirmeyecektir.

O zaman şöyle bir soru sorulabilir. "Emperyalistlerin güdümünde de olsa, emperyalistlere bağımlı da olsa, Kurtlerin kendi kendilerini yönetecek asgari mekanizmalara sahip olmaları, uluslararası alanda kendilerini ifade edebilme imkanlarına kavuşmaları şimdiki durumdan daha iyi değil mi?" vb.

Çok kısaca ifade edecek olursak, evet, bu, şimdiki durumdan daha iyidir. Ancak bu çözüm, devrimci çözüm değildir. Emperyalistler süreç içinde kendilerine bağımlılık ölçüsünde ve çıkarları bunu gerekli hale getirdiğinde, soruna böyle bir çözüm getirebilirler Böyle bir çözümle ne Kürdistan bağımsızlaşır, ne Kürt işçi ve emekçileri kurtuluşa kavuşur. Yine baskı, yine sömuru, yine işsizlik, yine açlık. . ve bunların sonucunda yine goç olacaksa bu çözüm, çözüm değildir. Emperyalistlerin sunacağı çozumde bütün bunlar şu ya da bu biçimde varlığını sürdürecektir. Bunun da Kürdistanlı işçi ve emekçilere, tum ezilen ve sömürülenlere bir yararı yok

Bunun için biz Kürdistanlı komünistler diyoruz ki; Kürt sorunu uluslararası konferanslarla, emperyalistler tarafından çözülmez.

Kürt sorununun tek bir gerçek çozumü vardır·

Kürdistan'da devrim yapmak!

Devrim yapmak için de Partiya Bolşewik (Kurdistan a Bakur)'da örgütlenmek gerek!

Ocak 1998 **X**

"TBMM Göç Komisyonu" ve çalışmaları...

Burjuva medya, TC'nın Kuzey Kürdıstan'dakı vahşetını gızlemek ıçın bütün gücüyle çabalamaktadır Buna rağmen, vahşetın doğrudan sonuçlarından bazıları hakkında tavır takınma durumunda kalmaktadır.

Bu yılın başlarında, Devlet Istatıstık Enstıtusu'nün (DIE) **"Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Göç"** uzerıne yaptığı bır araştırmanın sonuçları açıklanınca, burjuva medya da sorun hakkında tavır takınmaya başladı

Istatıstıklere dayanarak yorum yapan burjuva medya, eğer onlem alınmazsa, 2000 yılına kadar bolge nüfusunun %50'sının "Batı" kentlerıne goçeceği ve Turkıye'nın en onemlı sorunu olacağını belırterek devletten onlemler almasını talep ettıler.

Sozkonusu "goç sorunu", kapıtalızmın gelışmesı surecıne bağlı olarak kırdan kente nufus akını anlamında bır göç değıl, esas olarak Kuzey Kurdıstan'da yuruyen savaş sonucu evını, barkını terk etmek zorunda kalanların kentlere ve buyük olçude de Turkıye'nın metropollerıne surgun edılmesı sorunudur.

Anasol-D hukumetının kurulmasının ertesınde CHP'nın meclıse sunduğu araştırma önergesı TBMM'de kabul edılerek bır **"TBMM Göç Araştırma Komisyonu"** oluşturuldu Sozkonusu komısyonda, RP'den uç, ANAP ve DYP'den ıkışer, DSP ve CHP'den ıse bırer mılletvekılı yer aldı. Komısyonun Başkanlığına ıse RP'den Haşım Haşımı atandı.

Komısyon, 26 Temmuz 1997'de Dıyarbakır'a gıttı Heyet Dıyarbakır, Lıce ve Kulp'ta uç gun "ınceleme"de bulundu

Komısyonun açıklamasına gore, "ıncelemelerın" amacı şuydu.

"Boşaltılan koylere yenıden dönuşün sağlanması ve göç ettırılen halkın sorunlarını yerınde gormek " (O Polıtıka, 27 Temmuz 1997)

Komısyonun rolü ıse Haşım Haşımı tarafından şöyle açıklandı

"Bu komısyon bır ıcra organı değıl. Netıcesı ıtıbarıyle sorunları tespıt edıp Meclısın gündemıne sokacak ve resmı kayıtlara geçırecek " (Ö Polıtıka, 2 Ağustos 1997)

Ilk bakışta, komısyonun bolge halkının sorunlarını

araştırıp meclise bilgi vererek çözüm getirmesine hizmet edeceği sanılır. Fakat gerçek durum böyle değildir. TBMM ahırının komisyonu ve çalışmalarının ardındaki gerçek, doğrudan, sürgünün devletin başına açacağı yeni belaların engellenmesi isteğidir. Göçle birlikte "terörün" de Türkiye'nın her tarafına yayılacağı ve bu yüzden de göçün engellenmesi gerektiği savunulmaktadır.

Bu savunu, Devlet Bakanı Salih Yıldırım'ın tavırlarında da dile geldi. Hürriyet gazetesinin aktarımına göre Yıldırım'ın tavrı şöyledir:

"Güvenlik önlemlerinin dışında vatandaşın günlük yaşamına yansıyacak ekonomik, sosyal ve kültürel çözümler getirilmezse, Güneydoğu sorununun zannedildiği gibi sadece yörede kalmayacağını, göç nedeniyle Türkiye'nin her tarafına taşınacağını söyledi " (Hürriyet, 30 Ağustos 1997)

Devlet Bakanı Yıldırım tarafından burada ifade edilen ve "Güneydoğu" sorunu olarak gösterilen Kürt sorununa bağlı olarak, göçle birlikte "terörün" Türkiye'nın her yanına taşınmasının engellenmesi isteği, komisyonun varlığının temel nedenidir.

Kuzey Kürdistan'dan Türkiye'ye göçün engellenmesi için de, boşaltılan köylere dönüşlerin nasıl sağlanacağı üzerine değişik yollar aranmaktadır. Komisyonun "incelemeleri" de, buna hizmet etmektedir.

Komisyon, kendisine görev veren meclise karşı bu görevini yerine getirirken Kürt halkına şirin görünmeye de özel itina gösterdi . Komisyonun önde gelenlerinin Kürt kökenli olanlardan seçilmesi, halkla Kürtçe konuşulması vb..

Komisyon çalışmalarının iki yönü

Komisyon çalışmalarının birinci ve esas yönü, Kuzey Kürdistan'da Kürt halkının yaşadığı sorunların temel nedeninin, TC'nın varlığından bu yana Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskı, zulüm ve inkar politikası olduğunu gizlemeye çalışmasıdır.

Komisyon, bugün Kuzey Kürdistan'da yaşanan savaşı *"Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da terör sorunu"* ve bu "teröre" karşı devletin şiddetle cevap verdiği bir sorun olarak göstermektedir.

Köylerin ve mezraların boşaltılmasının, yakılıp yıkılmasının, devletin kolluk güçleri tarafından gerçekleştirildiği gerçeği karşısında çaresiz kalan komisyon, Kürt halkıyla devlet arasında arabuluculuk rolüne soyunarak ağababalarına diyalog önerilerinde bulunmaktadır. Ulusal sorunun inkarı ve misak-ı milli savunuculuğu, bölge halkının sorunlarını "inceleme" görevine sahip olan komisyonun da temel yaklaşımıdır.

Bu temel yaklaşıma sahip bir komisyonun, Kürt halkının ve TC'nin ulusal zulmü sonucu göç etmek zorunda bırakılanların sorunlarını doğru bir biçimde tespit etmesi de doğal olarak mümkün değildir. Komisyon, en iyi halde ortaya çıkan sonuçlarla uğraşmakta, ama bu sonuçların nedenini ortaya koymamaktadır. Zaten böylesi bir komisyon, sorunun gerçek nedenini ortaya koymak için oluşturulan bir komisyon değildır. Bu komisyonun gerçek işlevi sorunun özünü gözlerden gizlemektir.

Komisyonun "inceleme"lerının amacı güya *"boşaltılan köylere yeniden geri dönüşün sağlanması ve göç ettirilen halkın sorunlarını yerinde görmek"* idi. Eh, sorunları yerinde tespit etmek isteyen komisyonun, "normal" işleyişe gore yapması gereken, halka sorunlarının ne olduğunu ve ne istediğini sorup verilen cevaplara göre esas sorunun, ya da sorunların ne olduğunu tespit etmek ve bunları gorev vericisi olan TBMM'ye taşımak olmalıydı. Böylesi bir durum, "normal" işleyişte olacak, olması gereken bir şey. Fakat, Kuzey Kürdistan'da bu "normal" koşullar yok... Kuzey Kürdistan'da her şey savaşa endekslenmiştir. Buna göre tavırlar da, bu savaşta yer alan taraflara göre belirlenmektedir.

Çok demokrat görünümlü komisyon sözcusü Algan Hacaloğlu da tarafı olduğu hakim sınıfların çıkarlarına uygun davrandığı için, bir ara halka şirin gorunmek amacıyla, *"Biz buraya sorunlarınızı yerinde tespit etmek için geldik. Çözume yönelik adım atmak için buradayız Ne derdiniz varsa anlatın"* dedikten sonra, ***"Sizi korucu yapalım, maaş bağlayalım, köyünüze döner misiniz?"*** *(abç) (Ö. Politika, 28 Temmuz 1997)* diye soru sorarak baklayı ağzından kaçırdı

Algan Hacaloğlu bu sorusuyla, devletin daha önce de köylerinden surgün edilenlerin köy korucusu haline getirilmesiyle geri dönmeleri planının hayata geçmesi olduğunu ele veriyordu.

Tabii ki Hacaloğlu, "demokrat"lığını sadece bu tavrıyla sergilemedi. Dıyarbakır'da halkla sohbet ederken Diyarbakır CHP İlçe Başkanı *"Tüm partiler muhalefetteyken, Olağanüstü Hal'i kaldıracağız diyorlar, fakat iktidara gelince bu sözü hemen unutuyorlar"* dıyerek eleştıri getirince; Hacaloğlu, *"Yalan söylüyorsun CHP hiç bir zaman Olağanüstü Hal'in kaldırılmasını istemedi"* dıyerek, gerçek yüzünü bir kez daha gösterdı

Yalan söyleyenin kendisi olmadığı cevabını veren İlçe Başkanına çok "sinirlenmiş" olacak kı, bu cevap karşısında Hacaloğlu, *"Alın bunu! Böyle ilçe başkanı olmaz!"* diyerek ne kadar "demokrat" olduğunu da ortaya koydu. (Bu diyalog 27 Temmuz'da TV haberlerinde aynen verildı).

Komisyon çalışmalarının ikinci yönü ıse, Kürt halkının sorunlarının temel nedenının gizlenmeye çalışılmasına rağmen, halkın yaşamının bazı sorunlarının ve durumunun dile getirilmesidir.

Bizzat devletin meclisi tarafından görevlendirilen bu komisyonun, Kürt halkının durumu hakkında yaptığı açıklamalar bile, faşist Türk devletinin Kürt ulusu üzerindeki ulusal zulmün doğurduğu sonuçların hangi boyutlarda olduğunu göstermeye yeter. Komısyon Başkanı Haşim Haşımi'nin gazetelere yansıyan açıklamalarından bazıları şöyledir:

"Çok samimi olarak ifade ediyorum, bu ınsanlık dramının bu boyutta olduğunu bilmiyordum." (Hürriyet, 12 Ağustos 1997)

"Birçok ilçe ve mahalleyı gezdik komisyon olarak İnsanların çoğu tuvaletı bile olmayan tek göz barakalarda yaşıyor. Ateşlı hastalıklarda korkunç bır tırmanış sözkonusu. Sıtma, tıfo, dızanteri, menenjıt gibi salgın hastalıklar korkutucu boyutlara ulaşmış durumda. Diyarbakır'a göçeden yurttaşlarımız her türlü sağlık koşullarından yoksun. Diyarbakır'da kişi başına düşen mılli gelir 283 dolar, yani yoksulluk sınırının çok altında. Altyapı yok, su yok. Şehirler dökülüyor. Belediye imkanları yetersiz.

Diyarbakır Sağlık Müdürlüğü 1995 verilerine göre, şehirde 112 binalı sağlık evı ile 67 sağlık ocağı bulunuyor. 112 sağlık evinden yalnızca 15'i faal durumda, 97'si ise personel yetersizliği veya güvenlik nedeniyle kapalı. Sağlık ocakları için de manzara farklı değil. İlçelerde, koruyucu sağlık hizmetleri için köylere yapılacak geziler, güvenlik nedenıyle izine bağlı. Bu yüzden bu tip hizmetler çoğunlukla yapılamıyor. Bu yüzden, örneğin aşılama oranı her yıl giderek düşüyor.

Bebek ve çocuk ölümleri ülkenin ötekı kesimlerine göre oldukça yüksek 1990 venlerine göre Türkıye'nin genelinde canlı doğan her bın bebekten 60'ı ilk bir yıl içinde ölürken, Diyarbakır'da bu sayı binde 87. Son beş yıldaki olumsuzluklar dıkkate alındığında bunun daha da artacağı öngörülüyor." (aynı yerde)

Okuyucu, Haşım Haşımi tarafından ortaya konan bu durumun daha kötü olduğu ve her bin bebekten ılk yıl içınde ölenlerin oranının daha yüksek olduğunun bilincınde olmalıdır.

Haşim Haşımı Dıyarbakır'da yaşayan halkın genel durumunu böyle aktarırken Dıyarbakır'a göçün nedenı ve oranı konusunda da şunları söylemektedir:

"Yaptığımız bu tespitlere göre 1990 yılından sonra Diyarbakır'a göçün en önemli nedenlerı; %58'lik oranla köy yakılmasından kaynaklanmaktadır." (Ö. Politika, 2 Ağustos 1997)

1990 yılı öncesınde geçım sıkıntısı nedenıyle gerçekleşen göç oranının %43.13 olduğunu belırten Haşim Haşimı, 1990 sonrası için şu veriyi aktarmaktadır:

"1990 öncesinin en önemli göç nedeni %43.13'lük payla geçim sıkıntısıyken, bu oran '90 sonrasında %18'e düşmüş." (aynı yerde)

Gerıye kalan %24'lük göçün gerekçesı de bölgedekı olaylar yüzünden olduğu, yani göçün toplam %82'si faşist Türk devletinın zulmü sonucu olduğu ortaya çıkmaktadır. Haşim Haşimi verıleri ortaya koyarken, sorunun bu yanını görmemezlıkten gelıyor... Bir türlü, köylerın devlet tarafından boşaltıldığı, yakılıp yıkıldığı gözlerden gızlenmeye çalışılıyor.

Haşım Haşımi verıleri aktarmaya devam edıyor:

"Diyarbakır'da yaşayanların %87 35'i yoksulluk sınırının altında, açlık sınırında. 127 bin çalışanına karşılık 311 bin insanımız işsiz. Kişi başına düşen konut alanı Türkiye geneli için 20.29 metrekare iken bu oran Diyarbakır'da 12.9 metrekare." (aynı yerde)

Evet, komisyon sorunun gerçek nedenını ve sorunun kendisini gizlemeye çalışmasına rağmen, Kuzey Kürdıstan'da, Kürt halkının yaşadığı sefaletin boyutunu –ki durum gerçekte daha kötüdür– Diyarbakır somutunda ortaya koyarak, bazı gerçeklere de dıkkat çekmıştır.

Diyarbakır, Kulp ve Lice'deki "ıncelemeler"den sonra, komısyon Dersim, Hakkari ve Şırnak'ta "ıncelemelerde" de bulunmak içın hazırlıklara başladı. Daha sonra ise meclisin yoğun çalışmaları gerekçe gosterilerek bu seyahat ertelendi

Dersim, Hakkari ve Şırnak'a seyahat yerine, ABD'ye seyahat gündeme geldi. Amerikan Büyükelçılığı'nın davetı üzerine Haşim Haşimi'nin de içinde yer aldığı bir heyet Amerika'ya gıttı. Verılen bilgılere göre 16 günlük gezi, Temmuz sonu ıçın planlanmış, daha sonra ıse 4 Eylül tarihine ertelenmiştı

Haşım Haşimi'nin bu heyetle Amerika'ya gitmesi sonrasında "TBMM Göç Araştırma Komisyonu" çalışmalarından herhangı bir ses çıkmadı. Ekim ayının sonuna yaklaştığımız bu günlerde, komisyonun çalışma süresi olan üç aylık süre de dolmuş durumda. Sonuçta, değişen bır şey olmadı

28 Ekım 1997 ✘

NOT· Yazıyı yazdıktan sonra, "Göç Komisyonu"nun çalışmasının bır ay uzatıldığı ve komısyonun yenıden çalışmalarına başladığı haberi gazetelere yansıdı. Bu bır aylık çalışma döneminde değişecek olan tek şey, komisyonun verıleri olacaktır...

"Köye dönüş" aldatmacası ve "Köy Kent Projesi"

"Köye dönüş" aldatmacasının kısa geçmişi, RP-DYP hükümetinin kuruluşunun kısa süre sonrasına kadar uzamaktadır. Bu aldatmacanın mucidiyse doğrudan MGK'dır.

İşin özünde, korucuılaştırmanın bir başka ad altında yapılmasından başka bir şey olmayan "köye dönüş projesi"; RP-DYP hükümetinin kurulması sonrasında, Başbakan Erbakan'ı ziyaret eden Genelkurmay Başkanı Orgeneral Karadayı'nın Erbakan'a, *"Gidin halka müjdeyi verin, biz bunu en güzel şekilde sağlayacağız."* diye teminat vermesiyle kamuoyuna yansıdı.

Erbakan'ın kamuoyuna açıklamasından sonra, "köye dönüş projesi"nin tüm sahtekarlıklara rağmen korucuılaştırma projesi olduğu kısa zaman içinde ortaya çıktı.

Büyük çabalarla şişirilen "Güneydoğu için paketler" balonları da kısa sürede patladı. Sözkonusu paketlerde, trilyonlarca para ayrıldığı söylenen "Güneydoğu"ya tek kuruş gitmezken, paketlerden yine Kürt halkına baskı, zulüm, sürgün ve katliamlar çıktı.

"Köye dönüş projesi"nin bütünüyle yalan olmadığını göstermek için hakim sınıflar "örnek Köyler" inşa etmeye başladılar. Hakkari, Van, Kars gibi illerin değişik yerleşim alanlarında prefabrik evler yapılmaya başlandı, bazı yerlerde yapıldı da.

RP-DYP hükümetinin tüm çabalarına –birkaç köyün koruculuğu kabul edip köylerine dönmelerinin dışında– rağmen, "köye dönüş projesi" amacına ulaşamadı.

Kemalist faşistlerle dinci faşistler arasında hükümet olma dalaşının önplana çıktığı 1997 yılının ilkyarısında bu konu hemen hemen unutuldu "Köye dönüş" sorunu, Anasol-D hükümetinin kurulmasıyla birlikte yine gündeme geldi.

Anasol-D hükümeti, güvenoylaması bile yapılmadan Başbakan Yardımcısı Ecevit başkanlığında bir heyeti Diyarbakır'a gönderdi. Bu, son yıllarda yeni kurulan bütün hükümetlerin şov yapma geleneğinin sürdürülmesiydi.

Sozkonusu heyetin çalışmaları sırasında Ecevit'in, köylerinin yakılıp yıkılarak boşaltılması sonucu köylerinden sürgun edilen köylülere, "geri dönüş" için sunduğu iki "seçenek" şöyleydi.

"Köylerinden ayrılmak zorunda kalanlar için şu seçenekler mümkündür:

-Güvenliğin sağlandığı yere geri dönmek isteyenlere gereken yardımın yapılması.

-Köyüne dönmek istemeyen, kentte kalmak isteyenlerin geçimlerini sağlayabilecekleri yatırımlar için teşvik sağlanması." (Milliyet, 7 Temmuz 1997)

Köylülere, köylerine geri donüş için bu seçeneklerden bahseden faşist Ecevit, geçmişten beri savunduğu "köy kent projesi"nden de bahsetti.

Diyarbakır gezisi sonrasında, "köye dönüş projesi"ne, Ecevit'in yıllardır savunduğu "köy kent projesi" de eklenerek "köye donüş" yalanı daha fazla propaganda edilmeye başlandı.

5 Ağustos'ta yapılan "Bakanlar Kurulu" toplantısında, Diyarbakır'a giden heyetin **"Güneydoğu Alt Komisyonu"** olarak görev yapması kararlaştırıldı. Bu arada Ecevit başkanlığında, **"Doğu ve Güneydoğu İllerinde Uygulanacak Kalkınma Programlarının ve Yerleşme Hareketlerinin Takibi ve Koordinasyon Kurulu"** ya da kısa tanımıyla **"Koordinasyon Kurulu"** oluşturuldu.

"Koordinasyon Kurulu"nun 11 Ağustos'ta yapılan ilk toplantısında Ecevit, hükümetin köylerinden göç etmek zorunda kalanların önüne üç "seçenek" sunduğunu açıkladı. Buna göre sözkonusu "seçenek"ler şöyledir:

"Birincisi, güvenliği tam olarak sağlanmış, ekonomik imkanları bulunan köylere geri dönmeleri sağlanacak. Bunu istemeyip bulunduğu yerlerde kalmak isteyenlerin istihdam ve barınma sorunları için devlet yardımcı olacak Bunun dışında Hazine'ce sağlanacak yerlerde tarım ve hayvancılık yapabilecekleri yeni toplu yerleşim merkezleri kurulacak. Bu arazıler kendilerine verilecek, üretim kooperatifciliği teşvik edilecek." (Hürriyet, 12 Ağustos 1997)

Burada ortaya konan ilk iki "seçenek" öz itibarıyle Ecevit'in Diyarbakır gezisinde ortaya koyduğu "seçenek"lerdir Aradaki fark, sadece değişik formüle edilmesidir.

Üçüncü "seçenek" olarak ortaya konan düşünceyse, gerçekte Ecevit'in "köy kent projesi"nin Kürt ulusundan köylülere "seçenek" olarak sunulmasıdır.

Ecevit'in hükümet adına ortaya koyduğu bu "seçenek"ler, özü itibariyle sahtekarlık ve yalanlardan ibarettir. Kürt köylülerinin dikkatlerini temel sorunlardan uzaklaştırmak için ortaya atılan "seçenekler"dir bunlar.

Bu üç "seçenek", Kuzey Kürdistan'da faşist Türk devletinin Kürt ulusuna karşı yürüttüğü haksız ve gerici savaşın sadece sonuçlarından biri –göç sorunu– için sunulan "seçenekler"dir Bu "seçenek"lerin hiçbiri Kürt

ulusundan köylülerin sorunlarına gerçek anlamda çözüm getiremez

Hakım sınıflar, sorunların sebebine değil, bazı sonuçlara göstermelik olarak "çözüm" getirme yanlısı görünmektedirler. Ecevit tarafından "seçenek" olarak ortaya konanlar, gerçekte, "köye dönüş"e de çözüm getirmeyen, getiremeyecek olan "seçenek"-lerdir. "Köye donüş"ten bahsedip, kitleleri merkezi köylerde birleştirmeye çalışmak, bu konudaki tavırlarının sahtekarlık olduğunu en başında ortaya koymaktadır.

Çünkü, **Kürt ulusundan köylüler için, onlar doğrudan devletle işbirliği içinde değilse –ki yerlerinden sürgün edilmelerinin temel nedeni budur–, hiçbir yerleşim alanı güvenlikli değildir**. Bu yuzden de "güvenliği tam olarak sağlanmış" köylerden ve mezralardan bahsetmek, faşist Türk devletinin Kuzey Kürdistan'dakı baskılarını, zulmünü gizlemekten başka bir anlama gelmiyor.

Hakım sınıflar için "güvenlıklı" olan yerler, en iyi ihtimalle askeri kışlalardır Ordusuyla, özel timiyle, korucusuyla işgal ettiği yerleşim alanları hakim sınıflara gore "güvenlikli" olabılır Buysa, Kürt ulusundan işçi ve emekçiler için, güvensizliğin temel nedeni, kaynağıdır. Çünkü, onları evinden, barkından eden, mezralarını, köylerini yakan, kendisiyle işbirliği yapmayanları ya surgün eden, ya da katleden güçler tam da bu güçlerdir

Kuzey Kürdistan'da, Kürt ulusundan insanlar için ne güvenliği sağlanmış köyler var, ne de bu köylerde, köylülerin "ekonomik imkanları" vardır. Tarlası yakılıp elinden alınan, evi barkı yakılıp yıkılan ve ekmek alacak parası bile olmayanların ekonomik imkanlarından söz edilemez.

Göç etmek zorunda kaldıkları kentlerde, karınlarını doyurabilmek için çöplüklerde yiyecek toplamak zorunda kalan insanlara, böylesi bir "seçenek" sunmak, ancak burjuva politikacılarının mahareti olabilir

Varsayalım kı, dört milyon cıvarında olan surgündeki bu ınsanlar arasından on ailenin, yüz ailenın ekonomik durumu köylerine dönmeye elversin. Bu, neyi değiştirir? Böyle bir durum, belki hakım sınıfların demagojik propaganda malzemesi olabilir. Ancak geriye kalan binlerce aile açısından hiçbir sorun çözülmeyecek, durumda değişen hiçbir şey olmayacaktır!

Denecek kı, sözkonusu edilen köylülerin ekonomik durumu değil, sozkonusu köylerin ekonomik imkanlarıdır. O zaman da sormak gerekiyor. Köylerin ekonomik imkanları nedir? Coğrafik yerleşim alanının tarıma ve hayvancılığa elverişli olması mıdır? Orneğin, tarlaların genişliği, sulanabilirliği vb ; kaldı kı, yapılan bu da değil.

"Koye dönüş"le sozkonusu edilen, herkesin kendi köyüne dönmesi değil midir? Eğer herkes, göç etmek zorunda kaldığı mezrasına, köyüne dönme imkanına sahip değilse, o zaman "köye dönüş"ten bahsetmek sahtekarlık değil de nedir?

Nereden bakılırsa bakılsın, hakım sınıfların sahtekarlıkları ortadadır.

Eğer "köye dönüş" sağlanmak isteniyorsa, bunun en temel ve ilk adımı Kuzey Kurdistan'da faşist Türk devletinin Kürt ulusu üzerindeki baskılarına son verilmesi; Kürt ulusundan işçi ve emekçilerin güvenliğini ortadan kaldıran ve her gun onlara zulmeden faşist Türk ordusunun ve bilcümle "güvenlik" güçlerinin Kuzey Kürdistan'dan defolup gitmesidir. Bunu da faşist devlet yapmaz. Dolayısıyla güvenliğin sağlanması sorunu, bu faşist devletin tüm kurumlarıyla yıkılması sorunuyla içiçe geçmiş olan bir sorundur.

İçi açılmayan, devletin nasıl bir yardım yapacağı belirtilmeyen ve herkesin kendisine göre yorumlayacağı ikinci "seçenek" de boş bir "seçenek"tır. Evini barkını yakıp yıktığı bu insanlara devletin yapacağını söylediği "yardım", kitleleri aldatmaya yöneliktır. Gerçekte sözkonusu yardım, devletin evi barkı olmayan, çadırlarda ve kulübelerde yaşamak zorunda kalan milyonlarca insa

na, ev yapıp oturma imkanını sağlamak mıdır? Sayısı bile belli olmayan milyonlarca işsize iş imkanı mı yaratacak? Bunları "yapacağım" dediğinde de, bunların gerçekleştirilebilmesi için ne kadar zaman ve kaynak gerekıyor?

Tüm bu sorulara doğru temelde verilecek cevaplar, hakim sınıfların ne kadar sahtekar olduklarını ortaya koyar.

Örneğın, evi barkı olmadığı ıçin, çadırlarda, barakalarda yaşamak zorunda kalanlara nasıl yerleşim "imkanı" yaratıldığına bakalım.

Anasol-D hükümetinin kurulmasından sonra Kuzey Kürdıstan'da heyetlerden geçilmez oldu. Hepsı de, artık "Güneydoğu" sorununa bır başka perspektifle yaklaşıldığını kitlelere empoze etme durumunda. Buna göre, *"artık her şeyin şıddetle çözülmeyeceği, askerin üzerine düşen görev esas olarak yerine getirilmiş; geriye bölgenin ekonomik-sosyal alanlarda geliştirilmesi kalıyordu"*. Zaten bu hükümete göre "Doğu ve Güneydoğu"daki sorun da ekonomik, sosyal geri kalmışlıktan kaynaklanıyordu... *"Kürt sorunu diye bir sorun yok, sorun terörle mücadele sorunu"*ydu.

Bu yaklaşım temelınde Anasol-D hükümetı çalışmalarını yoğunlaştırdı Bölgenin ekonomik, sosyal kalkınması için planlar yaptı Bu planlar içinde "Toplu Konut" sorunu da var.

Göç ettiği yerlerde kalmak isteyenlere yerleşim imkanı sağlamak olarak gösterilen toplu konut projesinin, gerçekte hangı amaçla yapıldığı da bu arada açığa çıktı.

Toplu Konut İdaresı'nin (TOKİ) bölgede, ortaya çıkan barınma ve altyapı sorununu "çözmek" için yürüttüğü çalışmalar ve inşa edilen konutlar, çadırlarda, barakalarda yaşamak zorunda olanlara değil, devletin güvenlik güçlerine, jandarma komutanlığına vb. tahsis edilmektedir.

Bunun somut orneği Eylül ayında yaşandı. TOKİ tarafından inşaatı çok önceden bitirilen konutlardan 329'u, "Güvenlık Güçleri"ne lojman olarak kullanılması için teslim edildi.

Toplam tutarı Eylül ayı itibariyle 1 trilyon 375 mılyar lira olan bu konutların parası TOKI'ye, "Geliştırme ve Destekleme Fonu"ndan (GDF) ödenmıştir. Böylece, devletin bölgede neyi, nasıl geliştirdiği ve desteklediği de bir kez daha ortaya çıkmıştır. Devlet Bakanı Refaiddin Şahın, yapılan bu satıştan sevinerek bahsetmektedir. Bunu yaparken takındığı şu tavır da, hakim sınıfların sahtekarlıklarını göstermektedir:

"Güneydoğu'da görev yapan pek çok güvenlik görevlisi ve jandarma mensubu, ***uygun konut bulamadığı için*** *ailesini götüremiyordu.* ***Uzun süredir boş olan konutların*** *(abç) bu şekilde değerlendirilmesiyle, TOKİ'nın konutları satması da sağlanmış oldu " (Türkiye, 29 Eylül 1997)*

Altını çizdiğımız yerlere dıkkatle bakılırsa, "Güneydoğu"da bu konutlar uzun zamandır yapılmış ve boş duruyormuş. Bu bilgi doğrudur. Bu bilgi, aslında "köy kent projesi"nin Kuzey Kürdistan'da nasıl ışlediğini göstermektedir Burada temel dert, Kürt ulusundan ışçiler ve köylüler için güvenlikli alan yaratmak değil, devletin güvenliğini sağlayacak unsurların buralara yerleştırılmek için ımkanlar yaratmaktır.

Demek ki, sorunun esası, konutların varlığı yokluğu değildir. Hakım sınıflar bır yanda "devlet yardım edecek" dıyerek halka şirin görünmeye çalışırken, diğer yanda ise, yapılmış ve yapılacak konutlardan kazanç sağlamayı planlamaktadır.

Güvenlik konusundaki sahtekarlık, yardım konusunda da kendisini gostermektedır. Evıni yıkıp köyünden sürgün et, ondan sonra da yardım adı altında onlara ev sat, parası olmadığı içın krediyle borç ver ve kendine ekonomık olarak bağımlı kıl yaklaşımı, bu sahtekarlığın gerçek yanıdır.

Üçüncü "seçenek" olarak sunulan ıse, "köy kent projesi"nin bir başka biçımde dıle getırılmesıdir

Görüldüğu gibı, hükümetın savunduğu "köy kent projesı", Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusu üzerindeki baskı, zulüm sıyasetının sürdürülebilmesinin bir aracı olarak gündeme gelmiştir

RP-DYP hükümeti döneminde gündeme getirilen "Örnek Köyler", bu sefer "köy kent projesı" adı altında piyasaya sürülmektedir

Bu projeyle de amaçlanan esas şey, koruculaştırma, Kürt köylülerinin daha kolay denetım altına alınması ve benzeridir.

"Köy kent projesi", köye dönüşün en baştan ımkansız kılınması projesidir. Bu projenin gerçekleştirilmesi durumunda, köylüler, kendi köylerine değil, devlet tarafından tespit edilip dayatılan bir bölgeye gitmiş olacaklardır. Bu ise, köy boşaltmanın bır başka yöntemıdir sadece.

Liberal burjuva siyasetçilerden bazıları bile, bu projeyi goç ettirmenin bir başka biçimi olduğunu söyleyerek hükümetin planını eleştirmektedir.

Anasol-D hükümeti tarafından uygulanmak istenen bu projenin Kürt halkı açısından ne anlama geldiğını, bizzat halktan birinin sözleriyle ortaya koyarsak şöyledir:

"Daha önce koruculuk için; işsizlik, korunmak gibi gerekçeler buldular Bu sefer Köy Kent Projesi ile de koruculuğa yeni bir maske buldular. Bızi korucu yapmak için her yola başvuruyorlar." (Ö. Politika, 30 Temmuz 1997)

Doğrudur da. Kuzey Kürdistan'da, Kürt ulusuna karşı uygulanan baskı, zulüm, sürgun politikasının doğrudan uygulayıcısı olan faşist Türk devletinin politıkasında temelden bir değişiklik olmadığı sürece, köy ve mezralarından sürgün edilenlerin geri dönmelerinın gerçek koşulları yoktur.

Kürt ulusundan emekçiler, Anasol-D hükümetinin ve TC'nin sunduğu "seçenekler"e hayır deyip kendi kurtuluşlarını sağlayacak, ulusal baskıya tümüyle son verecek olan, değişik ulus ve mılliyetlerden işçi ve emekçilerin bırliği ve ortak mücadelesı temelınde gerçekleşecek olan DEVRİMİ seçmelıdirler.

1 Kasım 1997 ✗

Olağanüstü Hal'in olağan hali!

"OHAL" KALKMADAN!

"OHAL" KALKTIKTAN SONRA!!

Anasol-D hükümeti kurulduğunda, Olağanüstu Hal (OHAL) ile ilgili hükümet programının ilk taslağında yer alan *"Olağanüstü Hali kaldıracak şartlar oluşmamıştır "* formülasyonu, DSP'nın rötuşuyla, *"OHAL'ı kaldıracak şartlar* ***henüz tam olarak*** *oluşmamıştır "* biçiminde değiştirilerek mecliste onaylandı.

Hukümetin güvenoylaması dahi yapılmamışken Diyarbakır'a Ecevit başkanlığında gönderdiği heyetin çalışmaları sırasında, Başbakan Yardımcısı Ecevit, *"Hükümet olunca son MGK'da alınan bu kararı önümüzde bulduk. Yeni bir çalışma yapma zamanımız yoktu. Onun için bu seferlik o kararnameyi Meclis'e sunma zorunluluğu duyduk. Fakat önümüzdeki aylar içinde OHAL'i ciddi olarak gözden geçireceğiz." (Milliyet, 7 Temmuz 1997)* açıklamasında bulunarak, OHAL'in uzatılmasının MGK tarafından karar altına alındığını da dolaylı olarak ortaya koyuyordu

MGK tarafından alınan bu karara uygun olarak da, 8 Temmuz 1997 tarihinde OHAL hakkında mecliste yapılan gorüşmeler sonrasında, OHAL 4 ay daha uzatıldı. Buna gore Temmuz ayı sonundan itibaren, Kasım ayı sonuna kadar OHAL uzatılmıştı.

8 Temmuz 1997 tarihinde bir kez daha uzatılan OHAL, 19 Temmuz 1997 tarihinde 10 yılını da doldurdu Daha önce 1979'da ilan edilen sıkıyönetim, ertesinde askeri cuntayla gelen Kuzey Kürdistan-Türkiye'nin her yerinde uygulanan sıkıyönetim ve 19 Temmuz 1987'de sıkıyönetim yerine gelen Olağanüstü Hal milletvekilleri tarafından o kadar kanıksanmıştı ki; 8 Temmuz 1997 tarihinde mecliste OHAL'in durumu görüşülurken, kimi milletvekili OHAL'in 14 yıldan beri, kimi de 18 yıldan beri yurürlükte olduğunu söyledi.

Sözkonusu milletvekillerinden sonra konuşan İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu, bu açıklamaları düzeltme ihtiyacı duyarak şunları soyledi.

"1987 yılında ihdas edilen olağanüstü hal bugüne kadar 30 kez uzatılmıştır." (Hürriyet, 19 Temmuz 1997)

İçişleri Bakanı bu açıklamayı yaparak teknik bir düzeltme yapsa da, milletvekillerinin açıklamaları bir gerçeği ortaya koyuyordu Adı, sıkıyönetim yerine Olağanustu Hal olarak değiştirilmiş de olsa, gerçek yaşamda, uygulamada bir şey değişmemişti. Değişen tek

şey, Türkiye'de sıkıyönetim kaldırılmış, Kuzey Kürdistan'da, sıkıyönetimin adı Olağanüstü Hal olarak değişmişti.

OHAL'ın 10 yılı hakkında yazdığı yazıda bu gerçeği ortaya koyan F. Bildirici, Hürriyet gazetesindeki yazısında şoyle tavır takınmaktadır:

"Aslında sadece sıkıyönetimin adı değişmişti. Sekiz yıl süren sıkıyönetime, olağanüstü hal adı verilmişti. Ve 10 yıl sonra yine aynı noktadayız. Ne yapsak, bu kez de olağanüstü halin mi adını değiştirsek?" (aynı yerde)

Anasol-D hükümetinin dört aylık icraatı, OHAL bağlamında tam da burada sorulan soruya uygun bir icraat olmuştur

Ecevit'in, yukarıda aktardığımız tavrında ortaya koyduğu, *"önümüzdeki aylar içinde OHAL'i gözden geçireceğiz"* tespitine uygun olarak da OHAL, "gözden geçirildi" .

Bu "gözden geçirme" sürecinde Kuzey Kürdistan'a giden devlet ve hükümet yetkilileri, OHAL'in bu yıl kaldırılacağının propagandasını yaparak halka şirin görünmeye çalıştılar.

Ecevit, bir ara OHAL'ın Kasım ayı sonunda ortadan kaldırılacağını bile açıkladı. Daha dikkatli formüle edenlerse, OHAL'in bu yıl kademeli olarak kaldırılacağını açıklarken, "inşallah" demeyi de unutmuyorlardı

Ağustos ayı başlarında toplanan; *"Terörle Mücadele Yüksek Kurulu (TMYK), Olağanüstü Hal Uygulaması'nın devamına güvenlik açısından gerek kalmadığını ve yıl içinde uygulamaya son verilmesini kararlaştırdı." (Hürriyet, 14 Ağustos 1997)*

Burjuva medyaya yansıyan ve olumlu bir gelişme olarak da propaganda edilen bu ve benzeri haberler, kamuoyunda, OHAL'in gerçekten kaldırılacağı biçiminde bir etki bıraktı. Oysa, hakim sınıflar, OHAL yerine bir başka isimlendirmeyi bulmuşlardı bile: *"Eşgüdüm Planlama Birimi"*. OHAL'in kaldırıldığını ilan ettiği iller için *"Mücavir İl"* tanımlaması ise zaten kullanılıyordu

OHAL'ın kaldırılacağı propagandaları sürerken, Eylül ayı sonunda yapılan MGK toplantısında, Batman, Bingöl ve Bitlis'te Olağanüstü Hal'in, 6 Ekim günü saat 17 00'den itibaren kaldırılması kararı alındı. Buna göre bu uç il "Mücavir İl" kapsamı içinde ele alınacak.

MGK'nın Ekim ayı sonundaki toplantısında ise, daha önce özellikle Ecevit tarafından propagandası yapılan, *"Kasım ayında OHAL kalkacak"* görüşünün de sadece bir yalan olduğu birkez daha ortaya çıktı. Bu toplantısında MGK, 30 Kasım 1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere, Olağanüstu Hal'ı 4 ay daha uzattı. Bilindiği üzere, MGK formel olarak uzatma kararı almıyor, sadece· *"4 ay daha uzatılması uygun bulunarak, bu görüşün Bakanlar Kurulu'na bildirilmesine" (Türkiye, 2 Kasım 1997)* karar veriyor... Bakanlar Kurulu da bu kararı kendi kararı olarak Meclıse sunuyor ve Meclis tarafından onaylanıyor...

Bu sefer de böyle oldu. Böylece OHAL, Mart 1998 sonuna kadar yururlukte kalmış oldu. Peki kaldırıldığı söylenen illerde OHAL gerçekten kalktı mı? Kısaca verilecek cevap, hayırdır.

Adı gitti kendisi kaldı!

OHAL'in kaldırıldığı söylenen illerden biri Mardin'dir. RP-DYP hükümetinin kurulmasından sonrakı şovlarından biri de, Mardin'de OHAL'i kaldırdıklarını açıklamalarıydı. Buna göre bir yıldan fazladır Mardin'de OHAL kalkmış durumda. Gerçekte ise, diğer Kuzey Kürdistan illerinde olduğu gibi, Mardin'de de OHAL sürüyor.

Faşist Türk devletinin tüm "emniyet" güçleri, askeri, polisi, özel tımı, korucusu ve bilcümle açık ve gizli güçleri, Kuzey Kürdistan'ın her yerinde olduğu gibi, Mardin'de de duruyor. Ve bu güçler, Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskıyı, zulmu dünden az uygulamamaktadır. Bu zulüm, Mardin'de dün olduğu gibi bugün de devam etmektedir.

Hakim sınıfların "Olağanüstü Hal"i Kuzey Kürdistan'da yaşanan "olağan hal" olmuştur. TC'nin kuruluşundan bugüne dek, Kuzey Kürdistan'da "olağan hal", hemen hemen hiç yaşanmamıştır. Sıkıyönetimler ya da olağanüstü yönetimler, katliamlar, sürgünler ve ulusal zulmün her türü, Kuzey Kürdistan'da yaşanan gerçekler olmuştur.

Köylülerin geçim kaynağı olan bahçeler tahrip ediliyor, evler yıkılıyor, yıyecek ambargosu, hayvanların öldürülmesi ve tüm Kuzey Kürdistan'da yaşanan baskıların hepsi, Mardin'de de yaşanıyor. Bu yüzden de Mardin köylüleri: *"Artık asker ve korucuların baskılarından bıktık. Tek geçim kaynağımız olan bahçelerimize rahatlıkla gidemiyoruz. Yollarımız kesiliyor. Sıra dayağından geçiriliyoruz. Bölgedeki operasyonlardan dolayı üzerimize kurşun yağıyor." (Ö. Politika, 20 Ekim 1997)* diyerek durumlarını dile getirmeye çalışıyorlar

Mardin'de OHAL'in kaldırıldığı soylendiği günden bugüne kadar, tutuklananların, gözaltına alınanların sayısı belli bile değildir. Askeri harekatların ve bu harekatlarda "terörist" diye öldürülen Kürt köylülerinin sayısı da bellı değil. OHAL gitti, geldı "Mücavır İl", değişiklik sadece ısimdedir, özde değil

Batman, Bıngöl ve Bitlis'te de durum değişik değildir. OHAL'in kaldırıldığı söylenen 6 Ekim 1997 tarihinden sonra geçen bır aylık süreçte yaşananlar, bu illerde de OHAL'ın kaldırıldığının büyük bir yalan olduğunu ortaya koymaya yettı.

Kuzey Kürdıstan'ın diğer illerinde olduğu gibi bu illerde de yaşam olduğu gibi devam ediyor. Yukarıda saydığımız ve saymadığımız tüm baskılar devam ediyor.

OHAL'ın kalktığı yalanına inanan Bingöl'lü şoförler, "konvoy" uygulamasının devamı bağlamında: *"Bize*

OHAL'in kalktığını söylediler. Biz de sevindik. Belki koruculuk biter, bu yol işkencesi biter, gıda ambargosu biter diye düşündük. Ama OHAL Bingöl'de kalkmadı " (Ö. Politika, 13 Ekim 1997) diyerek, "umutlarının" boşa çıktığını söylediler.

Batman'da tum diğer baskılar gibi, ormanların kesilerek yok edilmesi de devam ediyor. Her sene kış öncesi karakolların yakacak ihtiyacı gerekçe gösterilerek kesilen ormanlar, artık ticaret yapmanın, zenginleşmenin bir aracı olmuştur.

Bunun son örneği, Batman'ın Kozluk ilçesine bağlı Tımoq köyünde yaşandı. Askerler ve korucular, köylülere ait olan ağaçları zorla keserek satmış ve geliri aralarında paylaşmışlardır. İtiraz eden köylülere bir yandan dayak atılırken, diğer yandan da "tapunuzu gösterin" diyerek cevap verilmektedir. Tehditler, evlere karakol kurmalar, dayak, hakaret ve gözaltına almalar zaten günlük yaşamın parçası durumunda.

Batman'ın Beşiri ilçesine bağlı Rıdvanê köyüne askerlerin baskın düzenlemesinin ardında köylüler, *"OHAL kaldırıldıktan sonra bu tür uygulamaların sona ereceğini düşünüyorduk. Ancak askerlerin son yaptıkları OHAL uygulamalarının süreceğini gösteriyor." (Ö. Politika, 20 Ekim 1997)* diyerek durumu ortaya koyuyorlardı. Bitlis'te de durum 6 Ekim öncesi gibidir.

Burada aktardığımız ve atıfta bulunduğumuz uygulamaların gösterdiği gibi, OHAL kalktı dense de devam ediyor. Hakim sınıflar, OHAL'ın kaldırıldığını, diğer illerde de kademeli olarak kaldırılacağını propaganda ederken andaki uygulamalardan herhangi bir değişikliğin olmayacağını da itiraf etme durumundadırlar. Gerçekte, OHAL'ın sadece isimlendirmesinin değişeceği, değişik devlet ve hükümet yetkilileri tarafından dile getirildi, getirilmektedir.

Olağanüstü Hal'ın sömürge valisi Aydın Arslan, OHAL'in uygulamalarının fiilen Batman, Bingöl ve Bitlis'te de devam edeceğini açıkça söyledi. Buna uygun olarak da, diğer tüm uygulamalar gibi, gıda ambargosu, seyahat yasağı, konvoy uygulaması, koylerin ve meraların mayınlanması vb. uygulamalar da bu illerde devam etti, ediyor.

Milli Savunma Bakanı İsmet Sezgin'in 1991'de Demirel hükümetinin İçişleri Bakanı olduğu döneme atfen söyledikleri şunlardır:

"O zaman İl İdaresi Yasasını çıkarabilseydik bu olabilirdi. (Sözkonusu olan OHAL'in kalkmasıdır. /BN) *O zaman bu yasayı hazırladık, hükümetten de geçti. Ama yasalaşmadı.* ***Bu yasa ile OHAL yetkilerine lüzum kalmayacak, valilerin ve kaymakamların yetkileri artırılacaktı. Tek elde toplanan yetki ve sorumluluklar dağıtılmış olacaktı.*** *" (abç) (Türkiye, 7 Eylül 1997)*

Evet, gerçekten de değişecek olan tek şey, OHAL yetkilerinin bir elden birçok ele dağıtılmasıdır. Bir başka deyimle bu İl İdaresi Yasasına göre, bir OHAL Valisi yerine çok OHAL Valisi oluşturulacaktı.

İsmet Sezgin'in bahsettiği geçmişte hükümetten geçen ama yasalaşmayan Il İdaresi Yasası belki çıkmadı ama, bunun yerine, hemen hemen aynı içerikle bir başka yasa, RP-DYP hükümeti döneminde çıktı. Bunun bilincinde olan İ. Sezgin, devamla şunları söylemektedir.

"1996'da çıkarılan bir yasa ile valilere bazı yetkiler verildi. Askeri birlikleri davet etme, operasyon yapılmasıyla falan ilgili yetkiler. Bazı yasalarda değişiklikler de yapıldı. Kişisel kanım bu değişikliklerin yeterli olacağı merkezinde. ***Bunlar iyi ellerde uygulanabilirse OHAL'e lüzum kalmadan durumun sürdürülebilmesi mümkün olur.*** *" (abç) (aynı yerde)*

Yasal değişikliklerin OHAL uygulamasını devam ettirmeye yeteceği, burada açıkça dile gelmektedir. Hakim sınıfların andaki sorunu, bu yasaların istendiği gibi uygulanabilmesini sağlayacak "iyi eller"ın tespiti ve tayini sorunudur. Bunu gerçekleştirmek için de birçok ilin valisi değişti, "iyi eller" Kuzey Kürdistan illerine atandı. Valiler atandı da, bunların atanması tek başına yeterli bir önlem olarak görülmüyor. Bu yüzden de, uygulamaları denetleyen ve koordine edecek bir yapılanmaya gidilmektedir. "Eşgüdüm Planlama Birimi" adı verilen bu yapılanma, aslında OHAL'ın bir başka turlü isimlendirmesidir.

Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, OHAL'ın kalkmasının koşullarının nasıl oluşacağına ilişkin yaptığı bir konuşmada şunları söylemektedir:

"Gerek güvenlik güçleri arasında gerek güvenlik güçleriyle idari makamlar arasında eşgüdümü etkın biçimde sürdürecek önlemlerin yürürlüğe konulması koşuluyla OHAL uygulamasına bu yıl içinde son verilmesi mümkün olacaktır " (Hürriyet, 14 Ağustos 1997)

Hakim sınıflar şimdi bu "Eşgüdüm"ün planları peşinde. Henüz istedikleri biçimde işi örgütleyemediklerinden olacak ki, 6 ilde OHAL'i 4 ay daha uzattılar. Koşullar, henüz OHAL'in laf düzeyinde de olsa kaldırılmasına elverişli değil...

Batman, Bingöl ve Bitlis'te OHAL'ın kaldırıldığını söylemek buyuk bir sahtekarlıktır. Bu sahterkarlık, OHAL'in kademeli olarak kaldırılacağı propagandasında da kendisini ortaya koymaktadır. Bir yandan OHAL'in kaldırılacağı propaganda edilirken, diğer yandan OHAL, koruculuk gibi uygulamalar Karadeniz'e doğru genişletilmektedir.

Adı OHAL, Eşgudüm Planlama Birimi, Mücavir İl ya da ne olursa olsun bu yapılanmalar, sömürgeci faşist Türk devletinin Kuzey Kürdistan'da sürdürdüğü haksız, gerici savaşın varlığını ortadan kaldırmamaktadır, bilakis bu haksız, gerici savaşın değişik isimler altında sürdürülmesinin kanıtlarıdır.

Hakim sınıfların "Olağanüstü Hal"ı Kuzey Kürdistan'da yaşanan "olağan hal" olmuştur. TC'nin kuruluşundan bugune dek, Kuzey Kürdistan'da "olağan hal", hemen hemen hiç yaşanmamıştır. Sıkıyönetimler ya da olağanustü yonetimler, katliamlar, sürgünler ve ulusal zulmün her türü, Kuzey Kürdistan'da yaşanan gerçekler olmuştur.

OHAL kalktı, kalkıyor demagojileri de faşist Türk devletinin gerçek, barbar yüzünü gizleyemiyor.

9 Kasım 1997 ✘

Sekiz yıllık eğitim ve zorla asimilasyon politikası

MGK'nın 28 Şubat '97 tarihli toplantısında alınan kararla *"Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu temel eğitim"* gündeme kondu Kemalist faşistlerle dinci faşistler arasında yuruyen iktidar dalaşında, kışlacı, kemalist kesimin RP-DYP hükümetine son verme çabalarının bir aracı olarak kullandığı sekız yıllık kesintisiz eğitım; *"laik ve demokratik"* cumhurıyeti tehdit eden ve *"PKK'dan da tehlikeli hale gelen"* irticaya karşı, *"devleti ve milletiyle bölünmez bütün"* olan TC'yi *"savunmanın"* denek taşı haline getırıldı.

Bu konunun gündeme gelmesı öncesinde, eğıtım sorununu aklına bıle getirmeyenler, ne kadar "ulusal kahraman" olduklarını dığerlerine gösterircesıne, *"laik ve demokratık cumhuriyet"*'in "baş neferleri" oluverdiler...

Böylece, sekiz yıllık kesintisiz eğıtımın savunuculuğu konusunda, TC'nin tarıhınde görülmemış bir yarış başladı Bu yarışa, ışçı sınıfının "temsılcisi" geçinen ışçı sınıfı düşmanı sendikalar katıldığı gıbı, kuşkusuz kendısıne sosyalist yaftasını takan, kemalıst İş(birlik)çı Partısi gibı örgütler de katılmadan edemezdı. Bu karşıdevrımciler, bır yandan MGK'ya akıl verirlerken, diğer yandan da MGK kararlarının "Devrimci Cumhuriyet"in programı olduğunu kitlelere empoze ettiler.

Türk devletinın, faşizm karanlığını ıçlerine o kadar sindırmişlerdir ki, dinci faşızm karanlığına karşı, kemalist faşizmin karanlığını "aydınlık" dıye göklere çıkardılar.

Bır yanında "laiklik", demokrası, çağdaş uygarlık vb. adına konuşan kemalist faşıstlerle, diğer yanında insan hakları, dın ve vicdan özgürlüğü vb. adına konuşan dinci faşıstlerin iktidar dalaşında bu raundu kemalist faşistler kazandı. RP-DYP hükümetı gitti, yerine MGK icazetli Anasol-D hükümetı kuruldu

Bu hükümetin ılk ele aldığı konu da doğal olarak sekiz yıllık kesintisiz eğitim sorunu oldu. TBMM ahırında uzun tepişmeler sonrasında, 16 Ağustos 1997 tarihınde *"Sekiz yıllık kesıntısiz zorunlu temel eğitım"*'le ilgili yasa tasarısı yasalaştı Bu yasa, Cumhurbaşkanı Demirel tarafından hemen onaylandı Böylece yasa 17 Ağustos'ta Resmı Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe gırdı.

Yasanın yürürlüğe girmesinın hemen ertesinde, sekiz yıllık kesintısiz eğitımın 1997-1998 öğretim yılında nasıl uygulanacağı üzerıne tartışmalar öne çıktı. Uygulama konusunda hükümetın önüne en önemli sorun olarak çıkan engel, bu yasayı uygulamanın koşullarının yaratılmasının maddı yanıydı. Yapılan hesaplara göre, sekız yıllık kesıntısiz eğitim yasasının uygulanabilmesi için 1 5 katrılyon liralık maddı kaynağa ihtıyaç vardı.

Yasanın yürürlüğe gırmesıyle birlikte, hükümet "sekiz yıllık eğitim içın fon" ya da "destek" adı altında peşpeşe zamları dizdi .

Hükümet bir yandan zam yağmuru yağdırırken, diğer yandan da eğıtimin sadece devlete bırakılamayacağı, bunun herkesin sorunu olduğu, devlet-millet elele verirse 2000 yılına kadar geçış dönemini gerçekleştirebilecekleri ve bunun ıçın halktan destek vermesi çağrılarını yaptı.

"Laık ve demokratik cumhuriyetin" sadık vatandaşları arasında bu sefer de para yardımı, okul yaptırma, arsa verme vb. ışlerde yarış başladı... "Ulusal kurtuluş mucadelesinin" galıpleri arasında, bugüne kadar tanınmamış onlarca "ulusal kahraman" piyasaya çıktı! Milyarlar aktı devletın kasasına Ne kadar da çok "eğitimsever varmış" diye şaşıranlar da olmuştur elbet ..

Kısaca özetledığımız bu gelışmeler sonrasında Anasol-D hükümeti, sekiz yıllık kesintisiz eğitimı uygulayan hukümet olarak, *"Harf Devrimi ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu'ndan (Öğretimde Birlik) sonra Cumhuriyet tarihinin en büyük eğitim reformu"*nu gerçekleştirdıklerini, ne kadar çağdaş, demokrat ve toplumu ilerıye götürecek kaliteye sahıp olduklarını öve öve bitiremediler

Yasa nasıl bir yasadır? Övülen nedir?

Yasanın özu, tek cümleyle ıfade edılırse, zorunlu ilköğretimde 5 yıllık kesıntısız zorunluluğu, 8 yıllık kesıntısiz zorunluluğa dönüştürmedır. Dinci kesımle kemalıstler arasındakı çelişki, bu sekiz yıllık eğitimın kesintisiz olup olmamasıdır. Kesintisiz olması pratıkte, imam hatıp okullarının orta kısımlarının kapanması anlamına gelıyor.

Hemen hemen tüm gelişmış kapıtalist ülkelerde zorunlu temel eğitim, 9 ıle 12 yıl arasında değışmektedir. Osmanlı döneminde bile, II. Mahmut, 1824'te bır ferman çıkararak temel eğitımı 8 yıla çıkarmıştır.

Övülen sekız yıllık zorunlu temel eğitim, 24 Haziran 1973 tarıhını taşıyan 1739 sayılı Milli Eğıtım Temel Yasası'nda bulunmaktadır. Bu yasanın uygulanmaması, *"şartlar yok"* gerekçesiyle olmamıştır. 16 Haziran

1983'te yasada yapılan bazı değişikliklerle temel eğitimin yalnızca ilkokul bölümünün zorunlu olduğu belirtildi. Bu değişiklikle sekiz yıllık zorunlu eğitim donduruldu. Bu, Türkiye genelinde andakı durumun kabulüyken, özellikle Kuzey Kürdistan'da yoğunlaşan Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'nda sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulandı.

Hükümetin ve bilcümle kemalistlerin bu yasaya övgüsü gerçekte boştur. Bunlar daha, 5 yıllık zorunlu eğitimin koşullarını bile gerçekleştirememişlerdir.

Bu yasa, gerçekte kemalist faşistlerin dinci faşistlere karşı iktidar mücadelesinde başvurduğu bir araçtır. İmam hatip okullarının orta kısımlarını kapatıp, dinci faşist yerine kemalist faşist yetiştirmenin ve böylece kemalist faşist diktatörlüğü yaşatmanın araçlarından biridir bu yasa. Bu konuda **temel sorun, kaç yıl eğitim sorunu değil, ne için, neyin eğitimi sorunudur**...

Bu yasa çıkmadan önce ve çıktıktan sonra da TC'nin eğitiminin amacı değişmemiştir "Milli Eğitim Kanunu"nun "Genel Amaçlar" başlıklı ilk maddesinde eğitimin amacı şöyle ortaya konmaktadır:

"Atatürk inkilap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin milli, ahlakı, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasasının başlangıcındaki temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen, bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek."

Kısacası, TC'de eğitimin amacı faşist Türk devletine karşı *"görev ve sorumluluklarını bilen"*, onu, *"daima koruyan ve yücelten"* ve *"Atatürk milliyetçiliğine bağlı"* insanlar, daha Türkçesi, ırkçılığı, Türk olmayanlara düşmanlığı ve devlet her şeye kadir, her şeyden üstündür düşüncesine sahip olan köleler yetiştirmektir.

Bu amaçla da sekiz yıllık kesintisiz eğitim yasası çıkarıldı ve uygulanıyor Türk şovenizmiyle uyutulan "uslu köleler" yetiştirmede, büyük ölçüde başarılı da oluyorlar. Hakim sınıfların kemalist kesiminin övünmesinin temelinde yatan gerçek de budur Bu yasanın ne laiklikle, ne de demokratik olmakla hiçbir alakası yoktur.

Özü ırkçı, şoven olan bir eğitimin 5 yıl yerine 8 yıl zorunlu ve kesintisiz olması, gerçekte ırkçılığın ve şovenizmin yoğunlaştırılması anlamına gelir. Kemalist faşizm, böylece daha çok ve daha yoğun olarak beyinlere şırıngalanacaktır.

Ulusal baskının bir aracı olarak sömürgeci eğitim...

Kemalist neviden faşist insanlar yetiştirme amaçlı ve içerikli bir eğitim, ezilen ulus ve milliyetlerden insanlar için zorla asimilasyon ve ulusal baskı demektir

En baştan ulusal kimliği, milliyeti reddedilen insanlar, okullarda, devletin resmi dili olan Türkçe ile öğrenim görmek zorunda bırakılmaktadırlar. Ezilen ulus ve milliyetlerden insanlar, "ya Türkçe öğrenim görüp Türkleşirsin, ya da sana eğitim hakkı yok" ikilemiyle karşı karşıyadırlar Kendi anadillerinde öğrenim hakları ellerinden alınmıştır.

Tüm baskı ve zorluklara karşın okula gidenler, her gün *"Türküm, doğruyum, çalışkanım"*, *"varlığım Türk varlığına armağan olsun"*u, istemeseler de söylemek zorunda bırakılmaktadırlar. Haftada en az iki kere, ulusal baskıyı uygulayanların ulusal marşını, "istiklal marşı"nı söyleme durumundadırlar

Derslerde ise TC'ye yapılan bu "bağlılık yeminleri"nin "tarihi geçmişi" öğretilmektedir. Ergenekon'dan Asena ile yola çıkılır, gelinir "Anadolu"ya ve uzanılır Adriyatik'e kadar. Insanlığın geldiği köken, tüm dillerin kaynağının Turkçe olduğunu savunan "Güneş Dil Teorisi"ndeki gibi ortaya konur

Hele bir de sıra 20. yüzyıla gelirse, Türklüğün, en başta da Atatürk'ün yüceliği, kahramanlığı, zekiliği vb. vb. konularında öyle destanlar anlatılır ki, 6-11 yaşları arasındakı çocukların bu destanlarla aldatılması, daha doğrusu uyutulması hedefine ulaşılır.

Hakim sınıflar, sadece anlatılanlara inanan insanlara değil, onların dediklerini itirazsız kabul eden, kendilerini Türklüğün temsilcisi olarak gören, Atatürk'ün yolunda yürürken tüm varlığını Turk varlığına armağan edecek, ırkçı, şoven insanlara ihtiyaç duymaktadır Bunu sağlamanın bir sonraki adımı ise, Türkiye Cumhuriyeti devleti sınırları içinde yaşayan herkesin, Türk olduğunun kafalara empoze edilmesidir

Böylece, kendi anadillerinde eğitim hakkı ve imkanı olmayan ezilen ulus ve milliyetlerden çocuklar, gençler, kendi ulusal kimlikleri, kökenleri inkar ettirilip zorla Türkleştirilmektedirler.

Deniz Baykal'ın bu eğitim yasasını savunduğu bir konuşmasında soylediği gibi, hakim sınıflar için sekiz yıllık eğitim, *"uluslaşma projesidir"*. Somut olarak bu, Türk olmayan ulus ve milliyetlerden insanların Türkleştirilmesi anlamına gelmektedir. Bunların uluslaşmadan anladıkları, ezilen ulus ve milliyetlerin inkarı ve ezilmesidir.

Sekiz yıllık eğitimle ilgili tüm tartışmalarda sorun, sadece imam hatip okulları ne olacak sorunu temelinde tartışılmıştır. Sekiz yıllık eğitimin kesintisiz olmasından yana olanların, beş artı üç formülünden yana olanların, ya da ara formüller önerenlerin hepsi de, ezilen ulus ve milliyetlerin inkarı, ezilmesi ve bunların çocuklarının Türkleştirilmesi konusunda özde aynıdırlar. Hepsi de Türk şovenizminin bayraktarlığını yapmaktadırlar.

Kuzey Kürdistan'da sömürgeci kışla eğitimi...

Herşeyden önce bilince çıkarılması gereken, faşist Türk devletinin ulusal zulmü en yoğun uyguladığı ve buna bağlı olarak da, eğitimde en yoğun Türkleştirme politıkasının da uygulandığı alanın Kuzey Kürdistan olduğudur.

Eğitım alanındakı zorla asimilasyon burada kendini çok açık gösterır. Çoğu okullarda öğrencilerın hepsı Kürt kökenlıyken, hatta yasak olduğu halde, öğretmeni anlamak ıçın kendi aralarında Kürtçe konuşurlarken, onlar ıçın yabancı dil olan Türkçe'yle Türklüğün yüceliği, Atatürk'ün ululuğu empoze edılir. Ilkokul birınci sınıfa kadar tek kelime Türkçe bilmeyenlere, Kürt diye bır şeyın olmadığı, onların aslında dağ Türkü olduğu öğretilir. Tüm bunlar değişık bıçimlerde, bazen açık şiddete varan, bazen "babacan" tavırlarla uygulanır.

Faşist Türk devletının zorunun, şiddetının, açık savaşa dönüşmediği "normal" koşullarda da, Kürt ulusundan çocukların beyınleri kemalizmle yıkanmaya çalışılır, TC'nin kuruluşundan bu yana da çalışılmıştır.

Kuzey Kürdistan'da ulusal mücadelenin TC'ye karşı silahlı mücadeleye, ayaklanmaya dönüştüğü andan itibaren, açık silah zoruyla da Türkleştirme politikası uygulanmıştır.

1978 sonundan itıbaren ilan edilen sıkıyonetim ve 12 Eylül 1980'de askeri cuntanın iktidara el koymasından beri, Kuzey Kürdıstan'da hayat savaşa göre ayarlanmıştır. Eğitım de bu savaşa göre ayarlanmıştır

Bugün Anasol-D hükümetinin övmekle bıtiremediği sekız yıllık zorunlu kesintısiz eğitim, çoğunluğu Kuzey Kürdistan'da bulunan Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'nda (YİBO), 1983'ten beri uygulanmaktadır.

1984'te PKK tarafından silahlı mücadelenin başlatılması sonrasında ise, faşist Türk devleti her türlü barbarlığa başvurdu. Anda resmi açıklamalara göre, yakılıp yıkılan ve boşaltılan mezra, köy sayısı 3500'dür. Yerini yurdunu terketmek zorunda kalıp başka yerlere göç edenler, sürgünde bulunanların sayısı 4 milyon olarak hesaplanıyor.

Surgün edılenler gittikleri yerlerde ne yerleşim alanı, ne ış alanı ve ne de çocuklar için okuma imkanına sahıptırler. Bır yanda insanlık trajedısi yaşanırken, diğer yanda ıse, yine bu trajediyı yaşayan ınsanların hakım ulus dılınde de eğitim ımkanının olmaması devlete sorun olmaktadır. Hepsi bir ağızdan *"Toplumsal bir patlama olabilır! Aman hemen önlem alalım!"* çığlıkları atmaktadırlar.

Bu önlemlerin başında gelen, Yatılı Ilköğretim Bölge Okulları'nın Kuzey Kürdıstan'da çoğaltılmasıdır. Anasol-D hükumetının sömurge sorumlusu faşıst Ecevit, YİBO'lar hakkında şunları söylemektedir:

"2000 yılına kadar bu bölgede 250 bölge okulu açılmış olacak. Ayrıca 150 okul da yine bu yıl sonuna kadar faaliyete geçmiş olacak." (Ö. Politika, 12 Eylül 1997)

Kuzey Kurdıstan'da YİBO'ların yapılmasının açıklaması, *"Ulaşım ve güvenlik sorunu bulunan yer"* olarak yapılmaktadır. Yanı, Anasol-D hükumeti, Kuzey Kürdistan'da ulaşım ve güvenlık sorunu olduğunu teslim edıyor. Hakim sınıflar, ışıne geldıği yerde, örneğın "köye dönüş" aldatmacasında "güvenlik var" demektedirler. İşine gelmediği yerde de, YİBO'lar sorununda olduğu gibi "güvenlık yok" demektedirler. YİBO'lar sorunu tartışılırken olguyu teslim etme durumunda kalmaktadırlar

Gerçekten de Kuzey Kürdıstan'da güvenlık sorunu vardır. Ama bu güvenlık sorunu, Kürt ulusundan işçi ve emekçılerin güvenliği sorunudur. Bunun tek sorumlusu ve suçlusu faşist Türk devleti ve onun Kuzey Kürdistan'daki her türden gücüdür. Milyonlarca ınsanın güvenliğını tehdit edenler bunlardır.

Kemalist hakim sınıfların göklere çıkardığı ırkçı eğitimin sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz olmasının, gerçekte daha fazla ırkçılık ve şovenizm olduğunun bilincinde olmayan işçi ve emekçiler; kemalist faşistlerle dinci faşistler arasında yürüyen iktidar savaşını, sanki kendi mücadelesiymiş gibi kavramakta, bu dalaşın şu veya bu yanında saf tutmaktadır.

Devlet Bakanı Salıh Yıldırım tarafından verılen bılgilere göre bile, Kuzey Kürdıstan'da 3223 okulun kapalı olmasının tek suçlusu, nedeni faşıst Türk devleti ve onun ulusal zulmüdür. Köylerin yakılıp yıkılması, milyonlarca insanın sürgün edılmesi vs. vb hepsinin sorumlusu suçlusu faşist Türk devletidir. Güvenliği olmayanlar Kürt ulusundan işçi ve emekçılerdır.

Kuzey Kürdistan'da kapalı okulların sayısı Devlet Bakanı Salih Yıldırım tarafından verılen verılere göre daha yüksektir. Yapılan tahmıni hesaplara göre, kapalı okulların sayısı 5000 cıvarındadır. Kapalı okulların çokluğu gözönüne alınıp buna getırılecek çözüm de YİBO'lar olarak gösterılmektedır.

YİBO'lar, eğitim ımkanı olmayanlara ımkan sağlamak için değil, sömürgecı Türk hakım sınıflarının, kışla kültürünün, ırkçılığın, Türk şovenızminın beyınlere şırıngalandığı merkezler olarak planlanmaktadır

YİBO'ların yanısıra Kuzey Kürdıstan'da uygulanmak ıstenen bir yöntem de taşımalı ılköğretim uygulamasıdır. Bazı yerlerde göstermelık uygulama olan taşıma sıstemı –yani bırçok köyden öğrencilerın, belli bir merkeze otobüs vb. araçlarla taşınarak okula götürülmesı–, "güvenlık" sorununa takılarak şımdıden iflas etmıştır.

Ulaşımın kolaylaştırıldığı ve imkanların yaratıldığı gelışmış kapıtalıst ulkelerde, öğrencılerin otobüs, tramvay, metro vb. gibi ulaşım araçlarıyla 10-20 kilometre uzaktaki okula gıtmeleri olağandır Sömurgecı faşist TC şartlarında ıse, çocuklar 3-4 kilometre uzaktaki okula gidememektedır. Taşımalı sistem ancak savaşa en-

dekslenmiş bir eğitim düşündüklerinde akıllarına gelmektedir. Yoksa insanların okuyabilmesi, eğitim görebilmesi için değil. Bu sistem işlese de sorunun özü değişmemektedir İster YİBO, ister taşımalı, isterse de normal alışılmış okullar olsun, hepsi de sömürgeci TC'nin zorla asimilasyon politikasının uygulandığı alanlardır.

Eğitim savaşa endekslendiğinden, okullar, asker ve özel timlerin karargah olarak kullanması nedeniyle iki-üç ay geç açılmakta, ya da hiç açılmamaktadır, öğrenciler başka okullara –imkanları varsa– gönderilmektedir. Birçok okul yıllardır askeri karargah olarak kullanılmaktadır.

Öğretmen tayininde fiyasko!

5000 civarında okulun kapalı olduğu ve çoğunlukla da ilkokullarda birleştirilmiş sınıflar temelinde, 1'den 5. sınıfa kadar hepsine bir öğretmenin ders verdiği gerçeği gözönüne alınırsa; bunlara bir de sekiz yıllık eğitimin beraberinde getireceği değişikliklere bağlı olarak ihtiyaç duyulacak olan öğretmenlerin sayısının da yükseleceği hesaba katıldığında, Kuzey Kürdistan'da öğretmen açığı yaklaşık olarak ortaya çıkabilir.

Öğretmen açığının bilincinde olan Anasol-D hükümeti, sekiz yıllık zorunlu kesintisiz eğitimi ne pahasına olursa olsun uygulama görevini, "emret komutanım" anlayışı temelinde yerine getirmek zorundaydı .. Maddi destek kampanyasında milyarları kasasına dolduranlar, öğretmen açığını giderebilmek için de değişik yollara başvurdular.

İlkönce, Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen açığını kapatmak için "seferberlik" başlattı. Tüm öğretmenlerin yanısıra, emekli öğretmenlere de özel, resmi davetle göreve çağrı yapıldı. Hürriyet gazetesi bu çağrıyı *"Kutsal çağrı"* olarak gösterdi. Her "ulusal seferberlik"te yer alınır da bu "seferberlikte" nasıl geri kalınırdı? Sekiz yıllık eğitime katkı için emekli olma oranı yarı yarıya düştü. Emekli olan öğretmenlerdense yine verilen bilgilere göre, binlerce emekli öğretmen göreve geri döndü. Hürriyet gazetesi bu haberi, *"Ata'nın öğretmenleri"* başlığıyla verdi.

Eylül 1997'de 16 bin 351 öğretmen tayin edildi. Bunların 10 bini "Güneydoğu"ya tayin edilmişti. "Güneydoğu" diye lanse edilen bölgede eğitimin savaşa endeksli olduğunun bilincinde olan öğretmenler, tayin edildikleri yerlere –10 bin öğretmenin yarısından fazlası– eşlerinin durumunu gerekçe göstererek gitmediler. Böylece *"Ata'nın öğretmenleri"* propagandasının balonu da patladı.

Sömürge Valisi Aydın Arslan'ın düşük gösterdiği rakamlara gore bile, anda "Güneydoğu"daki öğretmen açığı 9000'dir. Bu hesaba, zaten açılma imkanı olmayan ve açmak istemedikleri okullar dahil değildir.

Anasol-D hükümeti, bu açığı maaş ve değişik gelirlerle doping yaparak kapatma yolunu denedi. Zaten son yıllarda Türkiye'de öğretmenlik yapanlara göre çok daha yüksek maaş ödedikleri Kuzey Kürdistan'daki öğretmenlere özel zam yaptı. Bunun sonucunda da öğretmen açığı kapanmadı. Kısacası, Anasol-D hükümeti açısından tam bir fiyasko yaşandı.

Sonuç

Hakim sınıfların Cumhuriyet tarihindeki en önemli reformlardan biri olarak gösterdiği sekiz yıllık zorunlu kesintisiz eğitim yasası, kemalist faşistlerin dinci faşislere karşı iktidar mücadelesindeki bir aracıdır sadece.

Özü ırkçı, şoven olan bir eğitimin 5 yıl yerine 8 yıl zorunlu ve kesintisiz olması, gerçekte ırkçılığın ve şovenizmin yoğunlaştırılması anlamına gelir. Kemalist faşizm, böylece daha çok ve daha yoğun olarak beyinlere şırıngalanacaktır.

Bunun bir başka yanı da, ezilen ulus ve milliyetlerden çocukların, gençlerin Türkleştirilmesi politikasıdır. Bu politika, TC'nin eğitim politikasının da özüdür.

Kemalist hakim sınıfların göklere çıkardığı bu ırkçı eğitimin sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz olmasının, gerçekte daha fazla ırkçılık, daha fazla şovenizm olduğunun bilincinde olmayan işçi ve emekçiler; kemalist faşistlerle dinci faşistler arasında yürüyen iktidar savaşını, sanki kendi mücadelesiymiş gibi kavramakta, bu dalaşın şu veya bu yanında saf tutmaktadır.

Bu tutum, gerçekte ne işçilerin, ne de emekçilerin çıkarınadır. Işçi ve emekçiler, kemalistlerle dinciler arasındaki dalaşta şu ya da bu taraftan yana olmak zorunda değildirler.

Ne biri ne de diğeri çözüm değildir! Çözüm, gerçekten demokratik içerikli ve her milliyete kendi ana dilinde eğitimdedir. Zorunlu devlet dilinin kalktığı, herkesin kendi anadilinde eğitim hakkına sahip olduğu, ulusal baskının, inkarın, zorla asimilasyonun ortadan kaldırıldığı bir eğitim; doğru ve yanlışı bilimsel temelde birbirinden ayırmayı beceren; ırkçılığa, milliyetçiliğin her türüne karşı olan; insanlar arasında eşitliği, sevgiyi, kardeşliği savunan insanları yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim sistemi, eğitimin amacı olmalıdır

Böylesi bir eğitim sistemi, burjuvazinin iktidarda olduğu hiçbir ülkede mümkün değildir. Kapitalizmin iktidarda olduğu hiçbir ülkede, ulusal baskı, ırkçılık ve milliyetçilik ortadan kalkamaz. Kapitalizmin kendisi bizzat ırkçılığın, milliyetçiliğin kaynağıdır.

İnsanlar arasında eşitliği, kardeşliği ve sevgiyi yaratma amaçlı bir eğitim, ancak sömürü sisteminin sürmesinden hiçbir çıkarı olmayan sınıfın, işçi sınıfının önderliğinde gerçekleştirilecek devrimlerin sonucu kurulacak iktidarlar şartlarında mümkündür.

Eğitimde de ulusal baskıya son!

Zorunlu devlet diline son! Herkese anadilinde eğitim hakkı!

Parasız ve demokratik eğitim!

11 Kasım 1997 ✘

Ekim Devrimi ve ulusal sorun...

Bu yıl; Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 80. yıldönümü .. 25 Ekim (7 Kasım) 1917'de, Bolşevik Parti önderliğinde Rusya proletaryasının sömürücü sınıfları alaşağı ederek kendi iktidarını kurmasıyla, Sosyalizm'in bir hedef olmaktan çıkıp elle tutulur bir gerçeklik haline gelmesinin 80. yıldönümü!

Dünya tarihinde, kapitalist dünyadan yeni sosyalist bir dünyaya doğru gidişin, köklü bir dönemecin 80. yıldönümü!

Emperyalizm çağında, emperyalist ülkelerde proleter devriminin ilk örneğinin, emperyalist ülkelerde proleter devrimleri çağının başlangıcının 80. yıldönümü!

Proletaryanın sınıf olarak devrime önderlik edebilmesinin ancak bolşevik tipte bir partiyle mümkün olabileceğinin pratikte de ispatının 80. yıldönümü!

Burjuvazinin egemenliğine ancak proletaryanın ve emekçi yığınların silahlı devrimiyle, şiddete dayanan devrimle son verilebileceğini pratikte de göstermenin 80. yıldönümü!

"Emperyalist savaştan ve onu kaçınılmaz olarak yaratan emperyalist barıştan, bu cehennemden bolşevik mücadele, bolşevik devrim olmaksızın kurtulanamayacağını" (Lenin) pratikte de göstermenin 80. yıldönümü!

Tüm feodal mülkiyet ilişkilerine son vererek köylülüğün, başta da yoksul köylülüğün kurtuluşunun yolunun gösterilmesinin 80. yıldönümü!

Kadının kurtuluşu sorununda, kadın ve erkek arasındaki tüm yasal eşitsizliklerin bir vuruşta ortadan kaldırılmasının ve kadınların gerçek kurtuluşunun yolunun açılmasının 80. yıldönümü...

Burada dile getirdiklerimiz ve dile getirmediğimiz daha birçok önemli kazanımların 80. yıldönümü olan 25 Ekim (7 Kasım) 1997, *"halklar hapishanesi"* Çarlık Rusya'da ezilen ulus ve milliyetlerin kurtuluşunun proletarya önderliğindeki devrimle gerçekleşmesinin; ezilen ülkelerde proletarya önderliğinde devrimler çağının başlangıcının da 80. yıldönümüdür.

Ekim Devrimi, kendisi bir dizi ezilen ulus ve milliyeti içinde barındıran Rusya'da, ezilen ulus ve milliyetlerin kurtuluşu için burjuva milliyetçiliğinin yerine proletarya enternasyonalizmini, burjuvazinin önderliği yerine proletaryanın önderliğini geçirerek bu alanda da çağ açtı.

Ekim Devrimi, Çarlık Rusyası'nda değişik ulus ve milliyetlerden halkların birbirlerine karşı sistemli bir biçimde kışkırtılması siyasetine; ezilen uluslar üzerinde kıyım ve pogromlara, halkların köleliği siyasetine; Şubat Devrimi ertesinde iktidara gelen burjuvazinin sahtekarlığına, ulusal çatışmaları körüklemesi ve halklar arasında güvensizlik yaratma siyasetine son vererek değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin karşılıklı güveninin yolunu açmıştır

Bolşeviklerin ulusal sorundaki siyasetinin doğruluğu, kendisini çok kısa zaman içinde pratikte de gösterdi.

Ekim Devrimi'nin ve Bolşeviklerin doğru siyasetinin doğrudan sonuçlarından biri, değişik ulus ve milliyetlerin özgür koşullarda, özgür iradeleri ve özgür birliktelik temelinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kurulmasıydı.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kurulması, ezen ulusla ezilen ulusların olmadığı, tüm ulus ve milliyetlerin tam hak eşitliğine sahip olduğu çok uluslu bir devletin dünya tarihindeki ilk örneğini oluşturmuştur.

Ekim Devrimi sonrasındaki süreçte, yasal eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasıyla kalınmadı. Sovyet iktidarı, değişik uluslar ve milliyetler arasında gerçek yaşamda varolan eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için sürekli ve sistemli bir siyaset yürütmüş; bu doğru siyaseti pratiğe geçirerek, ekonomik ve kültürel vb. alanlarda aradaki farklılıkları büyük oranda kapatmıştır. Bu gelişme ve süreç, 1956'da yapılan SBKP 20. Parti Kongresi'nde Kruşçef önderliğindeki modern revizyonizmin iktidara gelmesiyle kapanmıştır

Modern revizyonizmin iktidara gelmesinin ardından ulusal sorundaki siyasette de, marksist-leninist siyasetten uzaklaşılmış ve süreç içinde yeniden ulusal çatışmalara yol açacak temeller yaratılmış; sosyalemperyalist devletin çöküşü sürecinde de ulusal çatışmalar yaşanmıştır. Kruşçef'le başlatılan süreç Gorbaçov'la sona ermiştir.

Ekim Devrimi'nin 80. yıldönümünü kutladığımız bugünlerde, değişik ulus ve milliyetlerin özgür iradeleri ve birliği temelinde kurulan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin artık adı bile yok...

1980'li yılların sonları ve 1990'lı yılların başlarında

"SSCB"de yaşanan ulusal çatışmalar; tüm burjuvazi ve burjuva milliyetçileri tarafından, Sosyalizm'ın ulusal soruna çözüm getirmediği, tek kurtuluşun, kapitalist düzende ve her ulusun kendı devletine sahip olması vb. biçimindeki görüşlere kanıt olarak ıleri sürüldü,' sürülüyor

Burjuva milliyetçiliğinin tüm dünyada at oynattığı bu dönemde, tüm burjuvazının ve burjuva milliyetçilerinin bu sahtekarlıkları; Ekim Devrimi'nin zaferinin, proletarya diktatörlüğünün kurulması, Sovyetler Birlığı'nın yaratılmasının insanlık tarihi açısından köklü bir dönemeç olduğu tarihı gerçeğini ortadan kaldıramayacağı gibı ulusal sorunun çözümü bağlamında SSCB'nin kazanımlarını ve ulusal sorunun çözüldüğü gerçeğini de ortadan kaldıramaz

Lenin'in deyımıyle Ekim Devrimı bır "başlangıç"tır:

"Ne kadar zamanda, ne zaman, hangi ulusun proleterleri bu eseri sonuna vardırırlar, bunun önemi yok. Önemli olan, buzun kırılmış, yolun açılmış ve gösterilmiş olmasıdır." (Lenin, "Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü" başlıklı konuşmasından...)

Ekim Devrimi'nın açmış olduğu yol bizim yolumuz, kazanımları kazanımlarımızdır. Ekim Devrimı, ulusal sorunun milliyetçi temelde çözülemeyeceğini, bu sorunun ancak proletarya önderliğındekı devrimlerle çözüleceğını açıkça kanıtladı. Bu, biz Kuzey Kürdıstanlı komunıstlere de yol göstermektedir.

Ulusal baskıya karşı mücadelenin gündemde olduğu Kürdıstan'da, Ekım Devrimı'nın derslerının, ulusal sorunda gerçek kurtuluşun ancak proletarya önderliğindeki devrımle mümkün olduğu doğru düşüncesinin kıtlelere, en başta da kendısine marksist-leninıst dıyenlere taşınması, kavratılması büyük bir önem taşımaktadır

Bu görevin yerine getirilmesinin ılk adımı olarak, Ekim Devrimi'nin ulusal sorunda getırdiği, uluslararası düzeyde geçerlı olan yeniliklerın neler olduğunu ve somut olarak Rusya'da ve Sovyetler Birliği'nde ulusal sorunun çözümü ıçin neler yapıldığını genel hatlarıyla ortaya koymak gerekıyor

Ekim Devrimi'nin dersleri ışığında ulusal sorun

Ekim Devrımı'nin en önemli sonuçlarından birı, ezilen ulusların kurtuluşu ıçın emperyalızm oncesi kabul edilen tek yontem olan burjuva mılliyetçiliğine karşı, proleter enternasyonalızmi yöntemını pratıkte hayata geçırmesıdır

Ekım Devrimi pratıkte ezılen ulusların, halkların özgürlüğe kavuşmasında proleter enternasyonalıst yontemin tek doğru yöntem olduğunu ıspatladı Değişık uluslara ve milliyetlerden ışçilerın ve köylülerın özgür ıradeleri temelinde kardeşçe birliğinin, özgür ırade ve enternasyonalızm üzerıne kurulu bırlığinin mümkün olduğunu; bunun gerçekleşebilmesi için ılk şartın **zoraki birliğin devrimle yıkılması** olduğunu, çok uluslu bir devlette merkezi iktidarı ele geçiren proletaryanın, bütün ulusların ayrılma hakkını ve tüm mılliyetlere tam hak eşitliğını pratıkte tanıdığını, bu hakkın özgürce kullanılmasının şartlarını yarattığını açıkça gösterdı

Ekim Devrımı bunu gösterdiği kadar, proleter enternasyonalızmi karşısında burjuva milliyetçiliğinin gerıcılığını; ve genç Rusya Sosyalist Federatıf Cumhuriyetı'ne karşı, karşıdevrimci saldırıların birçok halde "mılli ayaklanmalar" maskesi altında geliştığini, emperyalizmin, proleter enternasyonalizmıne karşı burjuva milliyetçiliğine sahip çıktığını gösterdı.

Ekım Devrimi, gerek emperyalizmle ezilen ülkeler bağıntısında ulusal sorunu, gerekse çok uluslu devletlerde ulusal sorunu proleter dünya devrımının bir sorunu; emperyalizme karşı mücadelenin bır sorunu halıne geldiğını pratikte gösterdi

Stalin, Ekim Devrımı'nin dünya ölçüsündeki önemi hakkında şunları söylüyor:

"Ekım Devrımi'nın dünya ölçüsünde önemı esas olarak tam da şurada yatmaktadır ki, o;

1- Ulusal sorunun çerçevesini genişleterek, onu kısmi bir sorundan, Avrupa'da ulusal baskıya karşı mücadele sorunundan, boyunduruk altındakı halkların, sömürgelerın ve yarısömürgelerın emperyalizmden kurtuluşları genel sorununa dönüştürmüştür;

2- Batı'nın ve Doğu'nun ezılen halklarını, emperyalizme karşı muzaffer savaşın genel dalgası içine çekerek, bu halkların kurtuluşunu önemli ölçüde kolaylaştırmış ve bu kurtuluş içın geniş olanaklar ve gerçek yollar açmıştır;

*3- **Bu sayede sosyalist Batı ve köleleştirilmiş Doğu arasında köprü kurarak** yeni bir devrim cephesi inşa etmiştir, Batı'nın proleterlerinden, Rusya Devrimi aracılığıyla, Doğu'nun boyunduruk altındakı halklarına kadar varan yeni bir cephe, dünya emperyalizmine karşı bır cephe " (Stalin, Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, İnter Yayınları, sayfa 96-97)*

Stalın'ın Ekim Devrımı'nin dünya çapındaki onemı konusunda burada öne çıkardığı noktalar temel öneme sahiptir Fakat bu noktalar, marksist-leninıstlerin ulusal sorunu ele alışı ve çözümü bağlamındaki tavrın ve Ekım Devrimi'nin genel geçerlılığe sahip derslerının tümü değildır.

Ekım Devrimı'nin pratikte kanıtladığı en temel derslerınden bırı de şudur:

*"Ulusal sorun ancak proleter devrımle bağlantı içinde ve proleter devrimin zemını üzerinde çözülebılir; Batı'dakı devrımın zafer yolu, sömürgelerın ve bağımlı ülkelerin emperyalizme karşı kurtuluş hareketiyle devrimcı ittifaktan geçer **Ulusal sorun, proleter devrimi genel sorununun bir parçası, proletarya diktatörlüğü sorununun bir parçasıdır**." (abç) (age, sayfa 232-233)*

Ekım Devrimı'nın kanıtladığı bu gerçeğin kavranması, günümüzde ulusal soruna doğru bir temelde yaklaşabılmek ıçın büyük öneme sahiptir. Stalin'ın burada ortaya koyduğu düşünce ve sonuç, kendine marksist-leninıst diyenlerın ulusal soruna yaklaşımının nasıl olması gerektiğini de açıkça ortaya koymaktadır. Ulusal so-

run, proleter devrimi genel sorununun bir parçası, proletarya diktatörlüğü sorununun bir parçası, ona bağlı ele alınması gereken bir sorundur.

Her kim ki, marksist-leninist olduğunu söylüyor, fakat ulusal sorunu proleter devrime bağlı bir sorun olarak ele almıyorsa, o kişi gerçekte marksist-leninist yaklaşıma sahip değildir, olamaz da.

Stalin, Ekim Devrimi sonrasında "milli mucadele" adı altında karşıdevrimci ayaklanmaların ortaya çıkmasının tecrübeleri ışığında şu tespitleri de yapmaktadır

"Ulusal burjuvazinin, «kendi halkının» ulusal baskıdan kurtuluşu için değil, fakat bu halkın sırtından kâr elde etme özgürlüğü için, ayrıcalığını ve sermayesini koruma özgürlüğü için mücadele vermekte olduğu ancak şimdi herkes tarafından anlaşılıyordu.

Emperyalizmle bağlar koparılmaksızın, ezilen milliyetlerin burjuvazisi devrilmeksizin, sözkonusu milliyetlerin emekçi kitleleri iktidarı ele geçirmeksizin, ezilen milliyetlerin kurtuluşunun düşünülemeyecek olduğu ancak şimdi herkes tarafından anlaşılıyordu.

Böylece «tüm iktidar ulusal burjuvaziye» sloganıyla birlikte kendi kaderini tayin ilkesinin eski burjuva kavranışı, bizzat devrimin seyri tarafından teşhir edilerek bir kenara atıldı «Tüm iktidar ezilen milliyetlerin emekçi yığınlarına» sloganıyla kendi kaderini tayin ilkesinin sosyalist kavranışı, haklılığını ve uygulanma olanaklarını kazanmış oldu.

Bu şekilde, eski, burjuva-ulusal kurtuluş hareketlerine son veren Ekim Devrimi, ezilen ulusların işçi ve köylülerinin her türlü baskıya karşı –dolayısıyla ulusal baskı da dahil–, «kendi» burjuvazisinin ve yabancı burjuvazilerin iktidarına, genel olarak emperyalizme karşı, yeni, sosyalist bir hareket çağını açmış oldu." (age, sayfa 93-94)

Stalin'in ortaya koyduğu, Ekim Devrimi'nin ulusal sorunun çozümü bağıntısında getirdiği bu yenıliklerin kavranması olağanüstü önemdedir. Bunlar, ulusal soruna yaklaşılırken çıkış noktası olarak alınmak zorundadır.

Ekim Devrimi'nin ulusal sorun bağlamında getirdiği yeniliklerin daha iyi kavranması için, Bolşevikleri II. ve II buçukuncu Enternasyonal'den ve tüm oportünistlerden ayıran en temel etkenlerin neler olduğunun da ortaya konması gerekiyor.

Ulusal sorunun ele alınışı konusunda komünistleri Marksizm adına hareket eden tüm oportünistlerden, sosyal şovenlerden ayıran temel etkenlerin neler olduğunu en iyi ve anlaşılır biçimiyle Stalin ortaya koymaktadır.

"Ulusal Sorunun Ele Alınışı Üzerine" başlıklı yazısında Stalin, önce şu tespiti yapar·

"Ozellikle önemli dört temel etken vardır ve bunlar, ulusal sorunu ele alışın yeni biçimini en iyi şekilde karakterize eder ve ulusal sorunun yeni ve eski kavranışı arasına bir sınır çizgisi çeker." (age, sayfa 136)

Stalin'in bu tespiti, marksist-leninistlerin ulusal sorunu yeni biçimiyle ele alabilmeleri için, sözkonusu dört temel etkenin ne olduğunun ve bütünlük içinde bunların ne anlama geldiğinin kavranmasının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Stalin'e göre:

*"**Birinci etken**, kısmi bir sorun olarak ulusal sorunun, genel sorun olarak sömürgelerin kurtuluşu genel sorunu ile kaynaşmasıdır." (aynı yerde)*

Bu etken burada, Stalin'in "Ekim Devrimi'nin dünya çapındaki önemi" üzerine takındığı tavırda ortaya koyduğu birinci noktanın başka türlü ifade edilmesidir. Bu yazısında, sorunun kısmi bir sorundan genel bir soruna dönüşmesinin içeriğini Stalin, II. Enternasyonal'in tavrıyla karşılaştırma içinde şöyle ortaya koymaktadır:

"Ulusal baskının en zorba ve en korkunç biçimleri altında acı çeken onlarca ve yüzlerce milyon Asya ve Afrika halkları, genellikle «sosyalist»lerin görüş açısının dışında kalıyordu (...) Bu –sözüm meclisten dışarı– sosyalistlerin Avrupa'da ulusal baskının ortadan kaldırılmasının, Asya ve Afrika'nın sömürge halklarının emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluşu gerçekleşmeksizin düşünelemeyeceği, birinin diğeriyle organik olarak bağlı olduğu akıllarına bile gelmiyordu. ***İlk olarak komünistler, ulusal sorunun sömürgeler sorunu ile bağıntısını ortaya çıkardılar, bunu teorik olarak gerekçelendirdiler ve devrimci pratiklerine temel aldılar. Böylece Beyazlar ile Renkliler, emperyalizmin «uygar» ve «uygar olmayan» köleleri arasındaki ayrım duvarı yıkıldı. Bu husus, geri sömürgelerin ve ileri proletaryanın ortak düşmana, emperyalizme karşı mücadelelerinin koordinasyonunu önemli ölçüde kolaylaştırdı.**" *(abç) (age, sayfa 136-137)*

Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halkların birliğinin ve bunların dünya emperyalist sistemine karşı ortak mücadelesinin bağı da burada açık bir biçimde ortaya konmaktadır. Ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelelerinin proleter dünya devriminin parçası haline gelmesi de dünya emperyalist sistemine karşı verilecek olan ortak mücadeleyle bağıntılıdır.

*"**İkinci etken**, ulusların kendi kaderini tayin hakkı muğlak sloganı yerine, ulusların ve sömürgelerin devlet olarak ayrılma, bağımsız bir devlet kurma hakkı berrak devrimci sloganının geçirilmesidir." (age, sayfa 137)*

Stalin, II. Enternasyonal politikacılarının kendi kaderini tayin hakkı sloganını en iyi halde özerklik hakkı olarak yorumladığını, bu özerkliğin ise kültürel özerkliğe indirgendiğini ve bu yaklaşımın sonucunda egemen ulusun siyasi iktidara sahip olma ayrıcalığının savunulmasıyla, ayrı devlet kurma hakkının tasfiye edildiğini ortaya koyar.

"Böylece kendi kaderini tayin muğlak sloganı, ulusların kurtuluşunun, ulusların hak eşitliğinin bir aracından, ulusların boyunduruk altına alınmasının bir aracına, ulusların emperyalizme uşaklık altında tutulmasının bir aracına dönüştü." (age, sayfa 138)

Ezilen ulusların emperyalizmin boyunduruğu altında tutulmasının aracı haline dönüşen kendi kaderini tayin hakkı sloganının, içinde bulunduğumuz dönemde de bu rolünü nasıl oynadığını; emperyalistlerin ve tüm emperyalist kurumların "insan hakları", "eşitlik" vb. adına halkları nasıl köleleştirdiğini görüyor, yaşıyoruz.

Ezilen ulusların gerçek kurtuluşunun ve tam hak eşit-

liğinin gerçek savunucusu olan komünistler, ezilen ulusların boyunduruk altında tutulmasının aracı haline gelen bu sloganı atarak, yerine; *"**tüm haklarına sahip olmayan ulusların emekçilerinin, egemen ulusların proleterlerine karşı güvensizlik atmosferini dağıtmaya uygun, ulusların hak eşitliğine ve bu ulusların emekçilerinin birliğine giden yolu düzlemeye uygun başka bir sloganın, devrimci bir sloganın geçirilmesini talep ediyordu.**"*

Bu talebe yanıt veren *"**Böyle bir slogan, komünistler tarafından koyulan ulusların ve sömürgelerin ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı sloganıdır.**" (abç) (aynı yerde)*

Bolşevikler, 1917'de Ekim Devrimi'nin öngününde "Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı!" sloganını programlarından çıkararak, bunun yerine özgürce ayrılma hakkını koydular. Tüm deneylerin ışığında bugün için çıkarılacak temel ders, programda ve programatik tüm belgelerde "Ulusların kendi kaderlerini tayın hakkı!" yerine, özgürce ayrılma hakkından söz etmek; propaganda-ajitasyonda "Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı!" kavramının kullanılması halinde de, bunun yalnızca ayrılma hakkı anlamına geldiğini bilinçlere çıkarmak gerektiğidir

Stalin, ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı sloganının üstünlüklerini de şöyle açıklar:

"1- Bir ulusun emekçilerini, bir başka ulusun emekçileri hakkında herhangi bir fetih emeli beslemekle suçlamanın her türlü vesilesini yok eder, yani karşılıklı güven ve gönüllü birleşme için zemin hazırlar.

2- Sahtekarca kendi kaderini tayinden söz eden, fakat tüm haklarına sahip olmayan halkları ve sömürgeleri boyunduruk altında tutmaya, kendi emperyalist devletinin çerçevesi içinde tutmaya çabalayan emperyalistlerin yüzündeki maskeyi düşürür ve böylece bu halkların ve sömürgelerin emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesini güçlendirir." (aynı yerde)

Değişik uluslardan işçi ve emekçilerin birliğinin sağlanmasına ve emperyalist egemenliğe karşı ortak mücadele vermesine hizmet eden ayrılıp ayrı devlet kurma hakkı sloganının bu üstünlükleri; egemen ulus şovenizmine karşı yöneldiği gibi, ezilen ulus milliyetçiliğine karşı da yönelmektedir. Bu, proleter enternasyonalizminin savunulmasının, enternasyonal birliğe nasıl varılacağının yolunu da göstermektedir.

*"**Üçüncü etken**, ulusal ve sömürgesel sorunla, sermayenin egemenliği, kapitalizmin devrilmesi, proletarya diktatorlüğü sorunu arasındaki organik bağın ortaya çıkarılmasıdır." (age, sayfa 139)*

Bu etkenin kavranması, bugün de ulusal soruna yaklaşımda, sorunun proleter devrime bağlı bir sorun olarak ele alınıp alınmadığını; soruna burjuva düzeni çerçevesinde ve reformist bir temelde mi, yoksa devrimci bir temelde mi yaklaşıldığını kavramak için büyük öneme sahiptir.

II. Enternasyonal döneminde, *"Ulusal sorunun proleter devrimden önce, kapitalizmin çerçevesi içinde bir dizi reformlar aracılığıyla «kendiliğinden» çözüleceği, proleter devrimin ulusal sorunun kökten çözümü olmaksızın gerçekleştirileceği ve tersinden, ulusal sorunun sermayenin iktidarının yıkılması ve proleter devrimin zaferi olmaksızın, bu zaferden önce çözülebileceği zımnen varsayılıyordu" (age, sayfa 139-140)*

Sermayenin iktidarı yıkılmaksızın, ezilen ulusların gerçek kurtuluşunun mümkün olduğunu savunan bu yaklaşımın yanlışlığını Stalin şöyle ortaya koyar:

"Emperyalist savaş göstermiş ve son yılların devrimci pratiği bir kez daha doğrulamıştır ki:

1- Ulusal ve sömürgesel sorun, sermayenin egemenliğinden kurtuluş sorunundan ayrılamaz,

2- Emperyalizm (kapitalizmin en yüksek biçimi), tüm haklarına sahip olmayan ulusların ve sömürgelerin politik ve ekonomik köleleştirilmesi olmaksızın varolamaz;

3- Sermayenin iktidarı yıkılmaksızın, tüm haklarına sahip olmayan uluslar ve sömürgeler kurtarılamazlar;

4- Tüm haklarına sahip olmayan uluslar ve sömürgeler emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmaksızın, proletaryanın zaferi kalıcı olamaz" (age, sayfa 140)

Proleter dünya devrimi için mücadele perspektifi, dünya emperyalist sistemine karşı mücadelede, düşmanın "cephe gerisinin" ve "yedeklerinin" devrimcileştirilmesini zorunlu bir görev olarak dayatır.

"Bu nedenle proleter dünya devriminin zaferi, ancak proletarya, kendi devrimci mücadelesini tüm haklarına sahip olmayan ulusların ve sömürgelerin emekçi kitlelerinin, emperyalistlerin iktidarına karşı, proletarya diktatörlüğü için kurtuluş hareketiyle birleştirmeyi bildiğinde güvence altına alınmış olarak görülebilir." (aynı yerde)

Dünya emperyalist sistemine karşı, sermayenin egemenliğine karşı mücadele edilmez ve ulusal kurtuluş sorunu proleter dünya devrimine bağlı ele alınmazsa, gerçek bir ulusal kurtuluş da mümkün olmayacaktır

Gerçek kurtuluşun, yalnızca hukuki eşitlik olmadığını ise Stalin dördüncü etkeni açıklarken ortaya koymaktadır.

*"**Dördüncü etken**, çeşitli milliyetlerin emekçi kitleleri arasında kardeşçe bir işbirliği kurmanın koşullarından biri olarak, **ulusal sorunun içine yeni bir unsurun, milliyetlerin fiilen** (ve yalnızca hukuken değil) **eşit kılınması unsurunun getirilmesidir** (ileri milliyetlerin kültürel ve ekonomik seviyesine ulaşabilmeleri için geri milliyetlere yardım, destek sunmak)." (abç) (age, sayfa 141)*

Hukuki eşitliğin, aslında çok önemli bir siyasi kazanım olduğunu ortaya koyan Stalin, ulusal sorunun salt siyasi olarak hak eşitliğiyle sınırlı ele alınmasının yanlış olduğunu şöyle ortaya koyar

"Ama, aslında çok önemli bir siyasi kazanım olan ulusal hak eşitliği, bu haktan yararlanmak için yeterince kaynak ve olanak yoksa, boş bir seda olarak kalmak tehlikesiyle karşı karşıyadır Hiç kuşku yok ki, geri halkların emekçi kitleleri, «ulusal hak eşitliği»nin kendilerine tanıdığı haklardan, ileri ulusların emekçi kitlelerinin yararlanabilecekleri oranda yararlanacak durumda değildirler: bazı ulusların geçmişten miras aldıkları, bir iki yılda ortadan kaldırılamayacak (kültürel ve ekonomik) ge-

rılik, kendini hissettirir. (...) Tam da bu yüzden, ileri ulusların muzaffer proletaryasının, geri ulusların proletaryasına kültürel ve ekonomik gelişmelerine yardımda bulunması, gerçek ve sürekli yardımda bulunması, daha yüksek bir gelişme aşamasına geçmeleri ve ileri uluslara yetişmeleri için, onlara yardım etmesi zorunludur. Bu yardım olmaksızın, çeşitli ulusların ve halkların emekçilerinin yekpare bir dünya ekonomisi içinde barış içinde birarada yaşamaları ve kardeşçe işbirliği yapmalarını sağlamak, sosyalizmin nihai zaferi için o denli zorunlu olan bu koşulu gerçekleştirmek olanaksızdır.

Ama buradan şu sonuç çıkar ki, sadece «ulusal hak eşitliği» ile sınırlı kalınamaz (...)" (age, sayfa 141-142)

Stalin'in, 1921'de "Ulusal Sorununun Ele Alınışı Üzerine" başlıklı makalesinde ortaya koyduğu bu düşünceler, daha sonra 1924'de "Leninizm'in Temelleri"nde de ortaya konan düşüncelerdir. Bu düşüncelerin kavranması, ulusal soruna yaklaşım için ne kadar önemliyse; bu düşüncelerin II. Enternasyonal'le karşılaştırma içinde Leninizm'i II Enternasyonal'den ayıran ve Ekim Devrimi tarafından da pratikte ispatlanan **yeni olan** görüşler olduğunu bilince çıkarmak da o kadar önemlidir.

Çünkü, bu görüşler eğer bağıntısı içinde kavranılmazsa, burada ortaya konmayan ve ulusal sorunda önemli olan diğer görüşlerin yok sayılmasına, küçümsenmesine de yol açabilir.

Ulusal sorunda Ekim Devrimi'nden öğrenmek, yeni olan görüşleri Marksizm-Leninizm'in soruna yaklaşımının bütünlüğü içinde öğrenmektir.

Ulusal sorunda Ekim Devrimi'nin pratikte ispatladığı ve getirdiği yenilikleri genel hatlarıyla ortaya koyduktan sonra, somut olarak Rusya'da proletaryanın iktidara gelmesinden sonra, bu konudaki uygulamalarına bakabiliriz.

Proletarya iktidarı ulusal soruna nasıl çözüm getirdi?

Herşeyden önce vurgulanması gereken şudur: Ekim Devrimi ulusal baskının esas taşıyıcıları olan büyük toprak sahipleriyle kapitalistlerin iktidarını yıkarak, bir tek vuruşta ulusal baskı zincirlerini koparıp; halklar arasındakı eski ilişkileri altüst ederek ve eski ulusal düşmanlığa kesin bir darbe vurarak halklar arasında işbirliğinin, karşılıklı güvenin ve gönüllü temelde birleşmenin yolunu açtı. Salt bu açıdan ele alınsa bile, Ekim Devrimi'nin ulusal soruna getirdiği çözümün önemi büyüktür.

Kuşkusuz, ulusal baskının zincirlerinin koparılması büyük bir öneme sahip olmasına rağmen, bu, sadece başlangıçtı.

Ekim Devrimi sonrası kurulan genç Sovyet Devleti'nin –ulusal sorunda da– önünde çözmesi gereken görevler yığını duruyordu. Bu görevlerin bir bölümü yasalarla, kararnamelerle yerine getirilebilse de, büyük bölümü uzun zaman isteyen ve ancak Sosyalizmin inşası sürecinde çözülebilecek görevlerdi.

Ulusal sorunda da ilk çözülecek görev, siyasi alanda tam hak eşitliğinin sağlanmasıydı. Bu görev, hemen Ekim Devrimi ertesinde yerine getirildi.

Ekim Devrimi'nden bir gün sonra toplanan İkinci Sovyetler Kongresi, ulusların ayrı devlet kurma hakkını onayladı.

Aynı gün Kongre tarafından oybirliğiyle onaylanan *"Barış Bildirgesi"*'nde de, demokratik ve eşit haklar temelindeki bir barışın gerçekleşmesi için mücadele ederken, bunun, ilhaklara karşı olmak anlamına geldiği açıkça savunuldu. Sovyet hükümetinin ilhaktan ne anladığı ortaya konarak, zora dayanan birliğe karşı, ulusların ayrı devlet kurma hakkı, ezilen ulusların özgür koşullarda, özgür iradeleriyle verecekleri karar temelinde örgütlenme hakkı savunuldu.

2 (15) Kasım 1917'de ise, *"Rusya Halklarının Hakları Bildirgesi"* yayınlandı. Sözkonusu bildirgeyi, ulusal sorunda Sovyet iktidarının ilk belgesi olması olgusunu da gözönüne alarak olduğu gibi aktarıyoruz. Belgenin tümü şöyledir.

"Rusya Halklarının Hakları Bildirgesi:

İşçilerin köylülerin Ekim Devrimi kurtuluşun genel bayrağı altında başladı.

KÖYLÜLER çiftlik beylerinin iktidarından kurtulacaklar, çünkü toprak ve arazi üzerinde çiftlikbeyi mülkiyeti yok artık; o kaldırıldı. ASKERLER ve BAHRİYELİLER Çarlık generallerinin iktidarından kurtulacaklar, çünkü bundan böyle generaller seçilebilir ve geri çağrılabilir olacak. İŞÇİLER kapitalistlerin keyfi davranışlarından ve baskılarından kurtulacaklar, çünkü şimdiden itibaren fabrikalar ve işletmeler üzerinde işçilerin kontrolü geçerli olacak. Yaşayan ve yaşama yeteneğine sahip her şey lanetli zincirlerinden kurtulacak.

Geriye kurtarılması gereken, RUSYA'nın ezilen ve horlanan HALKLARI kalıyor. Onların kurtarılması işi de derhal ele alınmak, kararlı ve geri dönülmez bir biçimde onların kurtulması sağlanmak zorundadır.

Çarlık döneminde Rusya halkları sistemli bir biçimde birbirlerine karşı kışkırtıldılar. Bu siyasetin sonuçları bellidir: Bir yanda kıyım ve pogromlar; diğer yanda halkların köleliği.

Bu rezil, halkların birbirlerine karşı kışkırtılması siyaseti için geri dönüş yoktur ve olmamalıdır. Bundan böyle bu siyasetin yerine Rusya halklarının ÖZGÜR ve DÜRÜST ittifakı siyaseti geçirilmelidir.

Emperyalizm döneminde, Şubat Devrimi ertesinde, iktidarın kadet burjuvazisinin eline geçmesinden sonra açık kışkırtma siyasetinin yerine, Rusya halklarına alçakça bir güvensizlik siyaseti geçirilmiş, bu siyaset de halkların «özgürlük»ü ve «eşitliği» üzerine edilen boş laflarla örtülmüştü. Bu siyasetin de sonuçları bellidir: Ulusal çatışmaların artması; karşılıklı güvenin sarsılması.

Bu alçakça yalan ve güvensizlik, baskı ve provokasyon siyasetine son verilmek zorundadır. Bundan böyle bu siyasetin yerine, RUSYA HALKLARININ BİRBİRLERİNE TAM GÜVENİ'ne götürecek açık ve dürüst bir siyaset geçirilmelidir.

Rusya'daki halkların dürust ve sağlam birliği ancak böyle bir güven temeli üzerinde kurulabilir

Rusya'daki halkların işçileri ve köylüleri, emperyalist ve ilhakçı burjuvazinin tüm saldırılarına karşı koyabilecek tek bir devrimci örgüt içinde ancak böyle bir birlik temelinde kaynaşabilir.

Bu yılın Temmuz ayında toplanan Birinci Sovyetler Kongresi, Rusya halklarının kendi kaderlerini özgürce tayın etmeye hakları olduğunu ilan etmiştir.

Sovyetlerin Ekim ayında yapılan İkinci Kongresi Rusya halklarının bu devrolunamaz hakkını daha kesinlikle ve kararlılıkla ortaya koymuştur.

Bu Kongre'nin kararları doğrultusunda davranan Halk Komiserleri Konseyi Rusya'daki milliyetler sorununa ilişkin çalışmalarını aşağıdaki ilkelere dayandıracaktır.

1) Rusya'daki halkların eşitliği ve egemenliği.

2) Rusya'daki halkların, ayrılma ve bağımsız devletler kurma hakkı dahil olmak üzere kendi kaderlerini özgürce belirleme hakkına sahip olmaları

3) Ulusal ve ulusal-dinsel her türlü ayrıcalık ve sınırlamanın kaldırılması.

4) Rusya'nın sınırları içinde yaşayan ulusal azınlıkların ve etnik grupların özgürce gelişmesi

Milliyetler Kurulu kurulur kurulmaz bu ilkelere uygun somut kararlar alınacaktır.

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı Lenin
Milliyetler Sorunları Halk Komiseri Stalin"

Burada ortaya konan dört nokta, Sovyet Devleti'nin sonrakı çalışmalarında, ulusal sorunda üzerinde yükseldiği temel yaklaşımı olmuştur Bu bildirgeyle değişik ulus ve milliyetlerin tam hak eşitliği sorunu siyasi alanda çözülmüş oldu.

Lenin'in deyimiyle, bütün burjuva-demokratik devrimlerinin 125, 250 yılda gerçekleştiremediği görevler, Ekim Devrimi tarafından yalnızca on hafta içinde gerçekleştirildi. Ayrıca Ekim Devrimi öncesinde Rusya devletinin tüm açık ve gizli anlaşmaları da geçersiz ilan edildi.

Bolşevikler, bu hak eşitliğinin sadece kağıt üzerindeki bir eşitlik olmadığını pratikleriyle de ispatladılar.

Ayrılma hakkını ayrılmadan yana kullanan Finlandiya'nın bağımsızlığının kabulü; "Turk-Ermenistanı" olarak tanımlanan Batı Ermenistan'ın (Rusya tarafından savaş döneminde işgal edilmişti) kendi kaderini özgürce tayini, ayrılma hakkını kullanması konusundaki kararnamenin onaylanması; 1907'de Çarlık Rusya'sıyla Britanya arasında İran üzerine yapılan anlaşma temelinde, İran'ın kuzeyinde bulunan askeri birliklerin geri çekilmesi ve yine Çarlık döneminde Rusya'nın Moğolistan ve Çin'in bir bölümü üzerindeki "hak" iddialarından vazgeçilmesi vb. Sovyet iktidarının ilk pratik uygulamalarıdır

Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nin ilk Anayasası'nın temelini oluşturan, *"Emekçilerin ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi"*nde, Rusya Sovyet Cumhuriyeti'nin özgür ulusların özgür birliği ilkesi temelinde kurulacağı ortaya konmaktadır

10 Temmuz 1918'de Beşinci Tüm Rusya Sovyet Kongresi tarafından kabul edilen ilk Sovyet Anayasası da bu temel ilkeyi, Anayasa'nın ikinci maddesinde ortaya koydu. Bu Anayasa'da ulusal özgürlük ve özgür birliktelikle ilgili ortaya konan maddeler, Sovyet iktidarının ulusal soruna getirdiği çözümün yasal olarak da garantı altına alınmasıydı.

Ezilen ulusların özgürce ayrılma hakkını, ayrılmayanların ise ozerk cumhuriyet ve özerk bölgeler temelinde örgütlenme haklarının yasal olarak garanti altına alınmasının da ötesinde; bugün en ileri emperyalist devletlerde hâlâ elde edilmeyen "yabancı" haklarını da Sovyet iktidarının bu ilk Anayasası garanti altına aldı.

Orneğin, Rus Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan, çalışan "yabancılar"a, bu cumhuriyetin diğer tüm vatandaşlarının sahip olduğu haklar verildi. Getirilen tek sınırlama, bu "yabancı"ların işçi sınıfına ve başkalarının işgücünü kullanmayan köylüler sınıfına ait olmasıdır. Yani sınır, onların ait olduğu ulusal köken değil, sınıfıdır

Bir başka örnek de, yine en gelişmiş emperyalist ülkelerde, ırkçılığı körüklemenin de bir aracı olarak kullanılan iltica hakkı konusundaki tavırdır. Anayasanın 21. maddesi şöyledir:

"Rus Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti, siyasi ve dini nedenlerle takibata uğrayan tüm yabancılara, iltica hakkını tanır." (1918 Anayasası)

22. maddede ise, tüm ulusal baskı biçimlerinin, şu ya da bu ulusa, ırka ait olması nedeniyle birilerinin imtiyaza sahip olması, ya da böylesi imtiyazlara izin verilmesinin Sovyet Anayasası'na ters ve ona zıt davranışlar olduğu ortaya konur. Kişilerin ve grupların haklarının Sosyalist Devrimin çıkarlarına uygun, ona tabi kılınması düşüncesi, öne çıkarılan en temel düşüncedir ve doğru bir düşüncedir.

Çünkü, ulusal sorunda, değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin, insanların, grupların arasındaki eşitsizlik ve bazılarının ulusal kökenleri gerekçesiyle imtiyaza sahip olması, Sosyalist Devrimin çıkarına terstir.

Ekim Devrimi'nden 1922 Aralık sonunda Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kuruluşuna kadarki dönemde, Rus Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti dışında da Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri kuruldu. Bu cumhuriyetlerin bağımsız cumhuriyetler olarak kurulması da, özgürce ayrılma hakkının kullanılması temelinde oldu. Bu dönemde kurulan cumhuriyetler şunlardır:

Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti (SSC), Byelo-Rus SSC, Ermenistan SSC, Azerbaycan SSC ve Gürcistan SSC'dir. Ermenistan-Azerbaycan-Gürcistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri kendi aralarında birleşerek TransKafkasya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'ni oluşturdular. Böylece toplam altı ayrı Sovyet Cumhuriyeti dorde indi. Bunların birleşmesi kampanyası da TransKafkasya SFSC'nin inisiyatifiyle başladı.

Daha önce kendi aralarında savaşlara, katliamlara sahip olanların birkaç yıl içinde özgür iradeleriyle birleşmesi ve diğer Sovyet Cumhuriyetleriyle de birleşme kampanyası başlatmaları bile, Ekim Devrimi ve sonra-

sında, ulusal sorunda alınan yolun büyüklüğünün göstergesidir Bu, eskiden ezilen ulusların işçi ve emekçilerinin, ezen ulustan işçi ve emekçilere karşı güvensizliğinin ve ezilen ulusların işçi ve emekçileri arasında da varolan güvensizliğin, düşmanlıkların büyük ölçüde ortadan kaldırıldığının da göstergesidir.

30 Aralık 1922 tarihinde toplanan SSCB 1. Sovyet Kongresi, SSCB'nin kuruluşu üzerine Stalin'in sunduğu raporu ele aldı, SSCB'nin kuruluşuna ilişkin Deklarasyonu ve Federal Sözleşmeyi onayladı ve SSCB Merkez Yürütme Komitesi'ni seçti. Böylece, SSCB resmen kurulmuş oldu.

SSCB'nin kuruluşu üzerine deklarasyonu aktarmadan önce, Ekim Devrimi'nden 1922 sonuna kadarki dönemde yapılan, RKP (B)'nin 8. ve 10. Kongrelerine de değinmek gerekiyor.

RSDİP'in 2. Kongresi'nde kabul edilen program, Sovyet iktidarının kurulmasıyla gündeme gelen Sosyalizmin inşası sürecine ve sorunlarına cevap vermiyordu. Mart 1919'da yapılan RKP (B) 8. Kongresi, partinin yeni programını kabul etti. Bu programda, doğal olarak ulusal sorunla ilgili tavır da yer aldı. Ekim Devrimi sonrasında Sovyet iktidarının siyaseti, zaten devrime önderlik eden Bolşevik Parti'nin sıyasetiydı.

8. Kongre'de kabul edilen bu program, modern revizyonistlerin iktidara tümüyle el koyması sonrasında, 1961'de değiştirmelerine kadarki programdı. Ulusal sorunda programda yer alan düşünceler, RKP (B), daha sonra SBKP(B)'nin çalışmalarına yol göstermiştir. Programın sözkonusu bölümü şöyledir:

*"**ULUSAL İLİŞKİLER ALANINDA:***

Ulusal sorunda RKP kendine şu ilkeleri kılavuz edinir:

1- Çiftlik sahiplerini ve burjuvaziyi devirmek için ortak devrimci mücadele amacıyla çeşitli milliyetlerin proleterlerinin ve yarıproleterlerinin yakınlaşması siyaseti birinci planda gelir.

2- Ezilen ülkelerin emekçi yığınlarının, bu ülkeleri ezmiş bulunan devletlerin proletaryasına karşı duydukları güvensizliğin üstesinden gelebilmek için, her türlü ulusal grubun ayrıcalıklarını kaldırmak, ulusların tam hak eşitliğini kurmak ve sömürgelere ve eşit haklara sahip olmayan uluslara, devlet olarak ayrılma hakkını tanımak zorunludur.

3- Aynı amaçlarla Parti, tam birliğe giden yolda geçiş biçimlerinden biri olarak, Sovyet tipinde örgütlenmiş devletlerin federatif birliğini önerir.

4- Ulusun ayrılma iradesini kimin temsil ettiği sorununda Parti, tarihsel ve sınıfsal bakış açısında durur, verili ulusun hangi tarihsel gelişme basamağında bulunduğunu göz önünde tutar: ortaçağdan burjuva demokrasisine giden yolda mı, yoksa burjuva demokrasisinden Sovyet demokrasisine ya da proleter demokrasiye giden yolda mı vs.

Herhalükarda, eskiden ezen uluslar olan ulusların proletaryasının, ezilen ya da tam haklara sahip olmayan ulusların emekçi yığınlarının ulusal duygu kalıntılarına karşı özel bir temkin ve dikkat göstermesi gerekir. Bir dizi ulusal Sovyet cumhuriyetinin Sovyet Rusya ile birleşmesinin deneyimlerinin göstermiş bulunduğu gibi, uluslararası proletaryanın ulusal bakımdan gayrı-türdeş öğelerinin gerçekten sağlam ve gönüllü birliği için önkoşulların yaratılması ancak böyle bir siyaset güdüldüğünde mümkündür." (Stalin, Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, İnter Yayınları, sayfa 360-361)

Programın bu bölümüne eklenecek tek şey: RKP(B) ve daha sonra SBKP (B)'nın bu ilkelere uygun davrandığı ve değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin gönüllü birliğini sağladığıdır. Bu birliğin sağlamlığının denendiği en önemli pratik, İkinci Dunya Savaşı döneminde Sovyetler Birliği halklarının Hitler faşizmine karşı mücadelesi olmuştur.

Mart 1921'de yapılan RKP(B) 10. Kongresi'nde de ulusal sorun ele alındı. Bu Kongreden itibaren ulusal sorun esas olarak pratik uygulama açısından ele alındı. Kongre'de ulusal sorun hakkında alınan karar üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerin başlıkları şöyledir: *"Kapitalist Rejim ve Ulusal Baskı", "Sovyet Sistemi ve Ulusal Özgürlük"* ve *"RKP'nin En Yakın Görevleri".*

Sözkonusu kararı bütünlük içinde okuyup araştırmak isteyen okuyucuya, Stalin'in adı geçen eserinde, sayfa 362-373'e bakmasını öneririz.

RKP(B) 8 ve 10. Kongreleri'ne değindikten sonra, yine SSCB'nin kuruluşuna dönebiliriz.

Yukarıda da ortaya koyduğumuz gibi, 30 Aralık 1922'de toplanan SSCB 1. Sovyet Kongresi, SSCB'nin kuruluş deklarasyonunu ve Federal Sözleşmeyi onayladı. 31 Ocak 1924'de toplanan SSCB 1. Sovyet Kongresi tarafından onaylanan SSCB'nin ilk anayasasına temel teşkil eden bu sözleşme ve deklarasyon, SSCB'nın hangi ilkeler temelinde ve nasıl birleştiğini ortaya koyması açısından tarihi belgelerdir.

Birliğin sıyasi yaklaşımının ortaya konduğu deklarasyon şöyledir:

"Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Kuruluşu Üzerine Deklarasyon

Sovyet Cumhuriyetlerinin kurulmasından bu yana, dünya devletleri iki kampa bölünmüş bulunuyorlar: kapitalizm kampı ve sosyalizm kampı.

Orada, kapitalizm kampında, ulusal düşmanlık ve eşitsizlik, sömürgeci kölelik ve şovenizm, ulusal baskı ve pogromlar, emperyalist canavarlıklar ve savaşlardan başka birşey yok.

Burada, sosyalizm kampında, karşılıklı güven ve barış, ulusal özgürlük ve eşitlik, halkların barış içinde birarada yaşama ve kardeşçe işbirliği var.

Milliyetler sorununu, halkların özgür gelişmesini, insanın insan tarafından sömürülmesi sistemiyle bağdaştırarak çözme yolundaki kapitalist dünyanın onlarca yıllık denemeleri verimsiz çıkmıştır. Tersine, ulusal çelişkiler yumağı, gitgide daha karmaşık bir duruma geliyor ve bizzat kapitalizmin tüm varlığını tehdit ediyor. Burjuvazinin, halkların işbirliğini örgütlemekte aciz kaldığı ortaya çıkmıştır.

Ulusal baskıyı kökünden yıkma, bir karşılıklı güven ortamı yaratma ve halkların kardeşçe işbirliğinin temellerini atmanın ancak Sovyetler kampında, ancak nüfu-

sun çoğunluğunu kendi çevresinde toplamış bulunan proletarya dıktatörlüğünde olanaklı olduğu ortaya çıkmıştır

Sovyet Cumhuriyetlerinin iç ve dış tüm dünya emperyalistlerinın saldırılarını püskürtmesi, yalnızca bu koşullar sayesinde mümkün olmuştur.

İçsavaşa başarıyla son vermeleri, varlıklarını güvence altına almaları ve barışçıl iktısadi ınşaya geçmelerı yalnızca bu koşullar sayesinde mümkün olmuştur.

Ama savaş yılları hiç de iz bırakmadan geçip gitmemiştır Savaşın mırası olan yakılıp yıkılmış tarlalar, işlemez olmuş fabrikalar, yakılıp yıkılmış uretici güçler ve tukenmiş iktısadı kaynaklar, tek tek Cumhuriyetlerın ekonomiyı ınşa etme alanındaki münferıt çabalarının yetersiz olduğunu göstermektedir. Ulusal ekonomının yeniden ınşasının, Cumhuriyetler ayrı ayrı varoldukları sürece imkansız olduğu ortaya çıkmıştır

Öte yandan, uluslararası durumun ıstikrarsızlığı ve yenı saldırılar tehlikesi, kapitalist kuşatmaya karşı Sovyet Cumhurıyetlerinın bırleşik cephesinin kurulmasını kaçınılmaz kılmaktadır

Son olarak, sınıf niteliği itıbariyle enternasyonal olan Sovyet iktidarının tüm yapısı, Sovyet Cumhuriyetlerının emekçı yığınlarını sosyalist bir aıle ıçinde bırleşme yoluna ıtmektedir

Bütün bu koşullar, Sovyet Cumhuriyetlerinin, aynı zamanda hem dış güvenliği, hem iç iktisadı gönenci ve halkların ulusal gelişme özgürlüğünü güvence altına almaya yetenekli bır federal devlet halınde bırleşmesını buyurmaktadır.

Kendı Sovyet Kongrelerinde kısa süre önce «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerı Birliği»nı kurma kararını oybirliğiyle kararlaştırmış bulunan Sovyet Cumhurıyetlerı halklarının ıradesı, bu Bırliğin, eşit haklara sahip halkların özgür bır bırleşmesı olduğunun, her Cumhurıyetin Bırlık'ten özgürce çıkma hakkının güvence altında bulunduğunun, Birlığe gırişın varolan ya da gelecekte ortaya çıkacak tüm Sosyalıst Sovyet Cumhuriyetlerine açık olduğunun, yeni federal devletın, halkların barış içinde birarada yaşama ve kardeşçe işbırlığinın 1917 Ekim'ınde atılan temelının ona layık bir taçlandırması olduğunun, onun dünya kapitalizmıne karşı güvenilir bir kale olacağının ve butün ülkeler emekçilerınin bır Dünya Sovyet Sosyalist Cumhuriyetı halinde birleşmesine gıden yolda yenı bır adım oluşturacağının güvenılir garantısidır

Tüm bunları bütun dünya önünde ilan eden ve bızlere vekalet vermış bulunan Sovyet Sosyalıst Cumhuriyetlerının anayasalarında ıfadesini bulan Sovyet iktıdarının temellerının sarsılmazlığını resmen ılan eden biz ışbu Cumhuriyetler delegelerı, bıze verılmış bulunan vekalet gereğınce, «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerı Birliğı»nin kuruluşu uzerıne sözleşmeyi kararlaştırırız." (Stalın, age, sayfa 159-161)

SSCB'nın kuruluş ılanından bırkaç ay sonra yapılan RKP (B) 12. Kongresı de ulusal sorunu ele aldı. *"Parti ve Devlet İnşasında Ulusal Etkenler"* başlığı altında özel bır karar da alındı Sözkonusu kararda, soruna

EKİM DEVRİMİ'NİN KAZANIMLARINDAN...

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin, Çarlık Rusyası'nda ezilen ulusların özgürlüğü için ne kadar büyük öneme sahip olduğu, sadece özgürce ayrılma hakkının tanınması ve ezilen ulusların ve milliyetlerin hukuki eşitliğe sahip olmasına bakılarak gerçek anlamda kavranamaz.

Ekim Devrimi'nin ulusal sorundaki değerinin gerçekten kavranması, ancak, onun ezilen uluslara ve milliyetlere gerçek yaşamdaki eşitsizliğin ortadan kaldırılması için sağladığı olanakların ve bu fiili eşitsizliğin ortadan kaldırılması için alınan yolun bilinmesiyle mümkündür.

Sovyetler Birliği'ndeki deneyimi bütünlük içinde değerlendirmek her ne kadar geniş bir araştırmanın sorunuysa da, bizim için şimdiden açık olan ve sözkonusu fiili eşitsizliğin ortadan kaldırılması için verilen mücadelenin; genel nüfus oranına göre çok az nüfusa sahip milliyetlerin yaşamının nasıl değiştiğini ve eşitsizliğin gerçek yaşamda nasıl ortadan kaldırıldığını gösteren verileri aktarmamızın hiçbir engelinin olmadığını düşünüyoruz.

Bu vesileyle, Kürt milliyetçi örgütlerinin değişik gerekçelerle eleştirdiği Sovyetler Birliği döneminde ve doğrudan Ekim Devrimi'nin kazanımlarından birini, Sovyet-Ermenistanı'nda yaşayan Kürtlerin durumunu ortaya koyan bir belgeyi kendi çevirimizle yayınlıyoruz.

Sözkonusu belge, Moskova'da Almanca yayınlanan Neue Zeit (Yeni Zaman) dergisinin, 1949'da 34. sayısında yayınlanan, Ermenistan'daki bir Kürt'ün sözkonusu dergiye yazdığı "Okuyucu Mektubu"dur. Sözkonusu mektuptaki isimler, Kürtçe isimlerin Sovyet-Ermenistanı'ndaki kullanış biçimidir.

Okuyucu, sözkonusu belgede Sovyet İktidarı'nın kazanımlarından birini görecektir. O dönemde nüfusu sadece onbinleri bulan bir ulusal azınlığın, göçebe hayatından, çobanlıktan nasıl kurtulduğunu, kısa bir süreçte nerelere vardığını gösteren bu belge, tüm Sovyetler Birliği bağlamında elde edilen kazanımlara da işaret etmektedir...

Sovyet-Ermenistanı'nda Kürtler

Bır dönem önce, dergınizde muhabır W. Stefanow'un "Kürtlere misafirlik" başlıklı notları yayınlandı. Yazar, bize İran-Kürdıstanı'ndaki Kürtlerin durumunu ve zor yaşamını anlatıyordu.

Ben dergi okurlarına, Kürtlerin Sovyet-Ermenistanı'nda nasıl yaşadığını anlatmak istiyorum Sovyet hükümeti, göçebe hayatı sürdüren Kürtlerın sefaletini yok etmek için tüm şartları yarattı. Onlar şımdı, yerleşik bir yaşam sürdürüyorlar ve kolektıf çiftliklerde tarım ve hayvancılık yapıyorlar. Derme çatma kulubelerde değıl, taştan yapılmış yenı ve guneşli evlerde yaşıyorlar. Kürt köylerınde artık kendı traktör sürücüleri, tarım araçları sürücüleri, şoförler, mekanikçiler, demircıler, tesfiyeciler, ayakkabıcılar, bal üretıcileri, halı dokumacıları ve diğer mesleklerden ustalar var. Buralarda okullar, kulüpler, kreşler, hastahaneler, devlet ve kooperatif mağazaları inşa edildı. Bir dızi köyden bölge merkezlerine ve Ermenistan'ın başkentine düzenlı olarak otobüsle ulaşım ımkanı var.

Sovyet-Ermenıstan'da Kürt halkı, yüzyılları bulan tarıhinde ılk defa kendi yazısını ve edebiyatını yaratma imkanına sahip oldu. Kürt alfabesinin yaratılmasından bu yana geçen 20 yılda, Ermenistan'da Kürtçe 200 cıvarında kitap yayımlandı; bunların arasında Kürt yazarlarının ve şairlerinın eserlerı de mevcuttur.

Kürt çocukları kendi anadıllerinde eğitim göruyorlar ve yedı yıllık zorunlu eğitımden geçiyorlar Bırçoğu orta ve yüksek okul bıtiriyor ve öğretmen, bılımci, yazar, doktor, ziraatçı, devlet yönetıcisi oluyor. Kürtler, şımdi Moskova'da yüksek öğrenimde olan Yüksek Sovyet Delegesi ve "Sovyetler Birliği Kahramanı" Samand Siahbandov'la gurur duymaktadırlar. Filoloji bilimleri adayı Gacıye Cındı, Ermenistan Bilimler Akademisi'nin Edebiyat Enstitüsü'nün elemanıdır Onun bir dızi bilımsel yazısı mevcuttur. Lenıngrad Devlet Ünıversitesı'nde filoloji bilımlerı adayı Halat Kurdoyev ders vermektedir ve şimdilik doktorluk tezinı hazırlamaktadır. Bir dizi ilginç kitapları yayınlanan Kürt yazar Casme Calıl, Rus klasiklerinin eserlerını Kürtçeye çevirmektedir; örneğin A. S. Puşkin'ın eserleri onun çevırisiyle yayınlanmıştır

Yeni mutlu yaşamın inşasına Kürt kadını da erkeklerle eşıt olarak katılıyor. Bırçok Kürt kadını, kolektif çiftliklerde grup ve ışçı ekibi yöneticisidır, birçoğu öğretmendir Kürt kadını Şurat, Ermenistan Cumhuriyeti Yüksek Sovyetı'nin delegesidir. Kürt kadını Nure Pulatova bilim enstıtülerınden bırınde asistan olarak öğrenım görmektedir

Burada, bıraz genişçe Kürt Amın Avdal'dan bahsetmek ıstiyorum. Onun yaşamı, kendi yaşıtı bir dızi Kürt aydını ıçin tipiktir.

Türk sürülerı Kars bölgesındeki Amın'ın köyüne saldırdığında ve neredeyse köy halkının tümünü kılıçtan geçirdığinde, Amin 8 yaşındaydı Amın ıle anne ve babası yeniçerılerın kılıcından tesadüf sonucu kurtuldular Onlar, bir grup köylüleriyle birlıkte şimdıki Sovyet Ermenistanı'na kaçtılar.

Ermenistan'da sovyet ıktidarı kurulduğunda Amın 14 yaşındaydı. Amcası, o zaman bir tren istasyonunda hamallık yapıyordu Kentte bır Kürt'ün başka bır ış yapabileceğı hıç aklına gelmiyordu ve böylece Amin'i de hammal olarak işe yerleştırdı.

Bir gün, yabancı bir adam Amin'e yaklaşarak ona, "Burada ne yapıyorsun küçük?" dıye sordu.

Amin, "Hammal olarak çalışıyorum." diye cevap verdı.

"Bu işi bırak, gel seni okula yazalım." dedi yabancı.

"O, okula gidemez. Ekmeğını kazanmak zorundayken o, nasıl öğrenim görecek ki?" diyerek amcası şaşkın bir biçimde lafa karıştı.

Yabancı, "Korkma yoldaş, Sovyet hükümetı onu ücretsiz olarak okutacak ve o çalışkan bir insan olacak." diye cevap verdi.

Genç Amin böylece yenı yaşama adım attı. Ortaokulu bitirdı ve bir Kürt okulunda öğretmen oldu Amcasının şaşkınlığı artık geçmişti Yüzlerce Kürt çocuğunun nasıl öğrenip aydınlandığını bizzat görüyordu.

Fakat Amin'ın okuma hevesi dınmek bılmıyordu ve bılimin kapısı ardına kadar açıktı. Amin Erivan'a gitti ve devlet ünıversıtesinde öğrenim gördu. Üniversiteyı başarıyla bitirdıkten sonra, asistan olarak kendısini tamamıyla bılımsel çalışmaya verdi.

Filoloji bılimlerı adayı Amin Avdal bir dızı bılimsel yazı kaleme aldı Kürt okulları ıçin çok sayıda ders kıtabı yazdı. Gacıye Cındi ıle birlıkte Kürt halk şıırlerının en ıyilerını derleyerek onları orıjinal dılde yayımladı Amin Avdal'ın çalışmaları Ermenice de yayınlandı O, şımdi Ermenıstan Bılimler Akademisi'nde çalışıyor.

Bunlar, Sovyet İktıdarı'nın Kürtlerın ılerlemesı ıçin yarattığı gerçek ımkanlardır. Kürtler, bu ımkanları sonuna kadar kullanmakta, büyük sevgi besledıkleri Sovyet İktıdarı'na ve onun büyük yaratıcıları Lenin ve Stalın'e şükranlıklarını ifade etmektedırler

L. Garibyan (Erivan)

yaklaşım ve Ekim Devrimi'nin sonuçlarının özetlenmesi ve esas olarak da pratiğe yol gösterecek, görevleri çözecek olan sorunlar ele alındı.

Bu Kongre'de, ulusal sorunun çözümü konusunda merkeze konan temel sorun, ekonomik ve kültürel alanlarda varolan fiili eşitsizliğin kaldırılması için hangi pratik önlemlerin alınması gerektiği sorunu oldu.

Bu, aynı zamanda "savaş komünizmi", iç savaş döneminden NEP dönemine, barış içinde inşa dönemine geçmiş olmakla da doğrudan bağlantılıdır.

Ayrıca, Kongre'de geçmişte ulusal baskı döneminde miras kalan büyük güç şovenizminin kalıntılarının, NEP dönemine geçişle birlikte yeni biçimlere bürünerek kendini gösterdiğini; yine geçmiş dönemde miras alınan fiili eşitsizliğin varlığı ve ezilen ulusların milliyetçiliğinin kalıntılarının varlığı tespit edilerek, bu engellere karşı mücadele görevi tespit edilir. Anda, esas mücadele edilecek olanın büyük güç şovenizmi olduğu, partinin bu konuda birincil ivedi görevinin Büyük-Rus şovenizminin kalıntılarıyla mücadele etmek olduğu doğru bir şekilde tespit edilir

Bolşevik Parti'nin fiili eşitliği sağlamak için, içinde bulunulan dönemde karar altına aldığı pratik önlemleri de gözönüne alan Sovyetler Birliği Merkez Yürütme Komitesi, 6 Temmuz 1923'de SSCB'nın ilk anayasasını kabul etti ve bu, 31 Ocak 1924'de toplanan SSCB 2. Sovyet Kongresi tarafından da onaylandı

Bu anayasada üzerine durulması gereken ve yukarıda aktardığımız düşüncelerde ortaya konmayan şey, RKP(B) 12. Kongresi'nin *"a) Birliğin merkezi organlarının inşasında, gerek karşılıklı ilişkilerinde gerekse de Birliğin merkez iktidarına karşı tek tek cumhuriyetlerin hak ve görevlerinin eşitliği garantı edilir" (Stalin, age, sayfa 382)* kararına uygun olarak ortaya konan, Milliyetler Sovyeti'dır.

Böylece Anayasa'da SSCB Yuksek Sovyeti, Birlik Sovyeti ve Milliyetler Sovyeti olarak iki bölümden oluşturuldu.

Birlik Sovyeti'ne delege seçimi, Cumhuriyetlerin nüfus oranına göre belirlenirken, Milliyetler Sovyeti'ne seçilecek delegelerin oranı, Birlik Cumhuriyetleri, Özerk Cumhuriyetler ve Özerk Bölgelere göre belirlenmektedir. Buna göre, Birlik Cumhuriyetleri ve Özerk Cumhuriyetler (Rus SFSC sınırları içinde olan bazı Özerk Cumhuriyetlerle Karabağ ve Nahcivan dışındakiler, bunlar birer delege gönderme hakkına sahipti) beşer delege ve Özerk Bolgeler birer delege gönderme hakkına sahipti. Milliyetler Sovyeti'nın bileşimi SSCB'nın Sovyet Kongresi tarafından onaylanıyordu

SSCB'nın 1936 Anayasası'nda yapılan değişikliğe, SSCB'nin en yüksek devlet iktidarının organının SSCB Yüksek Sovyeti olduğu, bunun da Birlik Sovyeti ve Milliyetler Sovyeti'nden oluştuğu değişikliğine bağlı olarak Milliyetler Sovyeti daha da genişletilip, Birlik Sovyeti ile eşit haklara sahip kılındı.

Milliyetler Sovyetine temsilci seçimi anahtarı ise: Her Birlik Cumhuriyeti için 25, Özerk Cumhuriyet için 11, Özerk Bölge için 5 ve Milli Bölgeler için ise 1'er temsilci biçimindedir.

O güne kadar yalnızca Sovyetler Birliği'nde olan bu devlet yapılanmasında, Milliyetler Sovyeti genel oy hakkı temelinde seçilen Birlik Sovyeti ile eşit haklara sahiptir. Geçmişin ezilen ulusları, bütün ülkenin kaderini belirlemede eşit haklarla, evet hatta nüfusu buyuk uluslara göre, küçük nüfusa sahip uluslara daha fazla hak tanıyan (pratikte) bir temelde yer almaktadır. Böyle bir siyaset kuşkusuz milliyetler arasında yakınlaşmayı sağlamak için doğru bir temel oluşturur ve oluşturdu da.

Ekim Devrimi'nin açtığı yolda yurüyen Sovyet iktidarı, ulusal sorunu, tarihin görmediği bir biçimde tek bir vuruşta, tam hak eşitliği temelinde çözerek, değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerin karşılıklı güveninin yolunu açtı

Rusya'nın değişik ulusları ve milliyetleri bu güven temelinde, özgur koşullarda ve özgür iradeleri temelinde, Dünya Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'ne doğru atılan önemli bir adımı, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'ni kurarak attılar.

Bu birliğin anayasasında, SSCB'den her Cumhuriyetin ayrılma hakkı garanti edilmişti. Sosyalizmin inşasının doğrudan sonucu olan 1936 Anayasası, o güne dek tarihin görmüş olduğu ve işçilerin, emekçilerin, proletarya devriminin çıkarlarını dile getiren en demokratik anayasa olmuştur.

Ekim Devrimi ile kurulan sosyalist devletin siyaseti ve uygulamaları, ulusal sorunun tam hak eşitliği temelinde, nasıl çözüleceğinin yolunu göstermektedir Ekim Devrimi, ulusal sorunun ancak proleter devrimin zemini üzerinde çözülebileceğini göstermiştir.

Sovyet iktidarının ulusal sorundaki kazanımları kuşkusuz sadece siyasi alanla sınırlı değildir Fiili eşitsizliğin ortadan kaldırılması için Sovyet iktidarı buyük bir çaba göstermiş ve bu noktada da büyük başarılar elde etmiştir Gerek ekonomik alanda, gerekse de kültürel alandaki farklılıklar giderek yok olmaya yüz tutmuştu Bu iki alanda da veriler, eski geri kalmış bölgelerin bilinçli ve planlı olarak geliştirildiğini ortaya koymaktadır.

Bu noktalarda öncelikle şu bilince çıkarılmalıdır: Ekonomik ve kültürel farklılıkların ortadan kaldırılması, siyasi olarak eşitsizliğin ortadan kaldırılması gibi kolay değildir. Bu alanlardaki fiili eşitsizliğin ortadan kaldırılması, uzun zaman isteyen ve Sosyalizmin inşasına paralel olarak gerçekleşebilecek olan bir iştir.

Sovyet devletinin ve aynı zamanda buna paralel olarak Bolşevik Parti'nin bu fiili eşitsizliği ortadan kaldırmak için aldığı kararlar ve yürüttüğü mücadelenin doğru bir biçimde ve verileriyle ortaya konması, bir makalenin kapsamına sığmaz Bu konuda yapılanlar derya denizdir .

Ulusal sorunun siyasi çözümünde olduğu gibi, ekonomik ve kültürel eşitsizliklerin ortadan kaldırılması konusunda da Ekim Devrimi ve ürünu proletarya devleti yolumuzu aydınlatıyor.

Yeni Ekimler gelecek, Komunizm yenecek!

7 Kasım 1997 ✘

İLHAM JI ŞAİREKÎ ERMEN

Bir Ermeni Ozandan İlham

• Cegerxwin •

Ev rıya dırêj me hınek kın kır xweş bı çûna xwe
Lı şûna esfelt me ev rê raxıst tev bı xwîna xwe
Ev rıya Murkıs ev rıya Lenîn me jî daye ser
Ey neslê hê bê, jı bo te me hêşt çend şop û eser
Ilham dane me kuştına Qeyser, kuştına Hêtler...
Bı zor em gîhan rêza mêrên çê, pale û karker
Ilhama mezın (Sewra Oktobır) ınqılabo sor,
Deng daye dınya hışyar kırın kerr, bı çav kırın kor
Perda bındestî bı xebata xwe me zû hılanî
Hîmê azadî me bı rıka xwe jı bo te danî

Em Çûn û dıçın dıvê em herın ta dawîya rê,
Enîya me bılınd dılê me pır xurt guh nadın zorê...
Me şev derbas kır ew şeva tarî tıjî zılm û zor
Şefeq xwe hılda lı bakûr û jor ew şefeqa sor.
Em çûn û dıçın, nayê guhertın tu carî ev rê
Pıre jı me ra ava bûye em ketın wê pırê
Da însanîyet bı serbestî xweş tê re derbas bî
Jı zor û zılmên koledaran zû zû xelas bî
Bı agırê dıl dîlî, koletî bışewıtênın...
Dınya nû çêkın dınya kevnar e bıqewıtênın...
Dınya ko hıstır tu carî tê de neyêne dîtın
Dengê sêwîyan tu carî tê de neyê bıhîstın

Dınye ko tê de nebî bırçîbûn, nebî get rıya
Herkes ru bı ken: xweşe ev dınya, pır xwese ev dınya.
Jı bo vê dınyê em mane bê kar em mane bê mal
Jı dor me revîn hevalên kevnar ew qelseheval!...
Lê em dıçın serê me bılınd, çavên me lı jor
Têrêj dane me şefeqa ronak wê şefeqa Lenîn
Şewqa xwe da kurd, bıjî Sıtalîn, bıjî Sıtalîn

(Sewra Azadî, 1954)

Kısalttık / Sıkı adımlarımızla biraz daha / Uzayıp giden bu yolu / Asfalt diye / kan serdiğimiz / Marks'la Lenin'in yolu bu / Biz de üzerindeyiz. / Gelecek kuşak hey! / Birkaç iz ve yapıt bıraktık / Senin için. / Bize ilham verdi / Çar'la Hitler'in sonu. / Güç-bela / Eriştik saflarına / Yiğit kişilerin / İşçilerin, köylülerin safına. / İlhamın büyüğü ise / Ekim İhtilali, Kızıl devrim / Nam salmış cihana; / Uyandırdı: / Sağır kulakları / Göz nuruna kavuşturdu: / Körleri. / Ve çabuk attık / Tutsaklık perdesini / Uğraşımızla / Senin için attık / Özgürlük temelini / Hıncımızla. • Yürüyüşümüz kararlı / Yolun ta sonuna kadar / Alnımız açık / Yüreğimiz çok güçlü / Kulak asmıyoruz / Hiçbir baskıya / Aştık, karanlık / Zulüm ve zorbalık dolu / O geceleri • Ve şafak yüceldi / Kuzeyde / Şafak kızıldır: / Ayrılmayız / Bu yol değişmeyecek / Bize köprü kuruldu / Geçiyoruz onu / Özgürce geçsin diye insanlık / Kurtulsunlar diye / Kölecinin zorbalığından. / Yaksınlar diye / Yürek ateşiyle /Tutsaklık ve köleliği / Çabucak... • Yeniden kursunlar diye / Çürümüş kaya gibi / Dünyayı dağıtarak... • Bir dünya ki: / İçinde görülmesin / Bir tek damla gözyaşı / Bir dünya ki: • İşitilmesin hiç / Öksüz ağlayışı / Ve açlık / Ve ikiyüzlülük... • Gülsün herkesin yüzü: / Bu dünya çok hoş / Çok güzel... • İşte bu dünya uğruna / Evsiz-barksız kaldık biz / Ve işsiz... / Kaçtı, içi boş kaya gibi çürük / O dönek arkadaşlar!.. / Ama yürüyoruz, / Başımız yüce, / Gözümüz ilerde / Salmış bize ışıklarını / Aydınlatıcı şafak, / Kızıl şafak, / Kuzey şafağı, / Marks şafağı, / Lenin şafağı, / Şavkı vurdu Kürtlere / Yaşasın Stalin / Yaşasın Stalin...

Ekim Devrimi ve Kürtler...

"Ve gerçekten de Ekim Devrimi, Doğunun boyunduruk altındaki halklarının emekçi kitlelerini, yüzyıllar süren uykularından uyandıran ve onları dünya emperyalizmine karşı savaşa sürükleyen dünyadaki ilk devrimdir." (Stalin)

Dünya proletaryası ve emekçi halkların, ezilen-sömürge ulusların kesin kurtuluşu yolunda yeni bir çığır açarak geriye mükemmel zengin deneyimler bırakan Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 80. yılındayız. Muaazzam tarihsel önemdeki Ekim Devrimi'nin 80. yıldönümünde, bu devrimin doğu halkları uzerindeki kalıcı sarsıcı etkilerinin bugün hâlâ çeşitli yönleriyle devam etmekte olduğunu görüyoruz. Bu olgu, Ekim'in, ezilen, sömurge, bağımlı ulus ve halklar için yegane kurtuluş umudu olduğundan bağımsız ele alınamaz. Bu nedenle, dünyaya yeni Ekimlerin mutlaka gerekli olduğu gerçeğinin ısrarla öne çıkarılması ve bu uğurda canbedeli bir mücadelenin kaçınılmazlığının döne döne vurgulanması gerekiyor. Burjuvazi, revizyonizm ve milliyetçiliğin bütün inkar, karalama ve saldırı kampanyalarına rağmen, Ekim Devrimi'nin dünya proletaryası ve ezilen halklarına bıraktığı muazzam deneyim ve dersler bugün de canlılığını koruyor. Varsın emperyalizm ve onun ideolojik bombardımanı altında şaşıranlar bu parlak esere saldırmaya devam etsin. Dünya yeni Ekimlere ihtiyaç duymaktadır ve mevcut emperyalist barbarlığa karşı biricik alternatif ancak ve yalnız yeni Ekimlerdir! Yeni Ekimler er ya da geç gelecektir!

•••

Halklar hapishanesi Rusya'da ulusal sorun gibi son derece karmaşık bir problemi çözen Ekim devrimi, bu sorunun çözümünde yeni bir dönemin açılmasını da beraberinde getirdi. Ekim Devrimi, ulusal sorunun kalıcı anlamda ancak ve yalnız emperyalizme karşı kararlı mücadelenin ardından çözülebileceğini parlak bir biçimde kanıtlayarak ulusal problemin proletarya önderliğindeki başarılı devrimlerin zaferi sonucunda çözülebileceğini hiçbir kuşkuya meydan vermeyecek şekilde kanıtladı. Devrimin ilk günlerinde "ulusların ayrılma hakkını ve tüm milliyetlere tam hak eşitliğini" ilan edilerek bu doğrultuda işe başlandı. Sosyalizm koşulları altında, bu alandaki başarılar sürekli bir ilerleme kaydetti ve yaşanan pratik, dünya emekçi halkları ve ezilen uluslarına büyük ilham kaynağı oldu.

•••

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 80. yıldonümünde, bu eserin dünya işçileri, ezilen somurge ve bağımlı halkları, ezilen ulusların ulusal kurtuluş mucadeleleri üzerinde bıraktığı etkilerin büyük onemine vurgu yaptık. Bunun yanında Ekim Devrimi'nin ülkemiz özgülüne ilişkin etkilerine de değinmek, bundan da dersler çıkarmak biz komunistlerin görevidir. Bu makalede, sorunun kimi yönleri üzerinde durarak konuya bir giriş yapmaya çalışacağız.

Ekim devrimi ve Kafkas Kürtleri

Rus gericiliğine, emperyalist saldırganlığa ve onun sömürge siyasetine, dunyayı paylaşma planına ağır darbe indiren Ekim Devrimi, haklı olarak dünya halklarının yaygın sempatisini ve desteğini kazandı. Bir halklar hapishanesi olan Çarlık Rusyasında, Çarlık despotizminin barbarlığı altında inleyen mazlum halkların kurtuluşunu sağlayan Ekim Devrimi dünyanın diğer alanlarındaki ezilen sömürge ve bağımlı ülkelerde de ezilen ulus ve milliyetleri derinden etkilemiştir.

Kürtler de Ekim devrimine sempati duymuş ve kazanımlarından buyuk oranda etkilenmiş-yararlanmışlardır. Ekim devrimi, Kürtlerin uluslaşma sürecine olumlu yönde etkide bulunarak ulusal kurtuluş mücadelelerine katkı sunmuş, ilerletmiştir.

Bu gelişmelerin "iç" boyutuna bakalım... Öncelikle Kurtlerin (Kürtler derken, nüfusun tamamını kastetmediğimiz gözönünde bulundurulmalıdır), çarlığa karşı mücadeleye katılımlarından bahsetmemiz gerekiyor. Kürdistan'ın coğrafik sınırlarının dışında, Kafkaslarda yaşayan yoksul Kürt köylülerinin Ekim devrimine giden süreçte belli bir katılımını goruyoruz. Bazı kaynaklar, yoksul Kurt köylülerinin, Çarlığın barbarlığına karşı mücadele içinde bulunduklarına işaret ediyor. Rus despotizmine karşı toprak talebiyle ayaklanan emekçi Kurtlerin mücadelesi buna çarpıcı bir örnek olarak verilebilir. Birinci Dünya Savaşı yıllarında cereyan eden bu gelişmeyi Minorsky şöyle anlatıyor.

"Toprak sorunları Sovyet Ermenistanı'nda yaşayan Kürtler için aynı biçimde ortaya çıkmamaktadır. Gerçekten de, Alagöz köylüleri «Toprak istiyoruz. Daha ne kadar köle kalacağız?» diye ayaklandıklarında 1. Dünya Savaşı bitmemişti. Kendileriyle yakınlık kuran gençler, onları heyecanlandırıyorlardı, bu sözleri bizzat nakleden, yurttaşları Ereb Şemo'ydu. Kulaklara karşı yurutülen sayısız mücadeleden sonra duşleri, ilk biçimiyle olmasa da gerçekleşmişti." (Kürtler & Kurdistan, V. Minorsky, Th. Bois, D. N. Mac Kenzie, Doz Basım-Yayın, Ekim 1996)

Yukarıdaki pasajda çok net görüldüğü gibi, Rus despotizminin ayakta durmasında önemli bir rolü olan toprak ağalığına karşı başlatılan mücadelede yoksul Kürt köylüleri aktif bir biçimde yer alarak Ekim'e giden süreçte bir ölçüde devrime katılabilmişlerdir. Yoksul Kurt köylülerinin bu direnişi şüphe götürmez şekilde devrimin başarısına yapılmış mütevazi bir katkı olarak de-

ğerlendirilmelidir.

Kafkasya'dakı Bolşevık çalışmalar neticesinde, bu geniş bölgedeki proletarya ve kır yoksullarının Çarlığa karşı mücadele cephesine kazanılması başarıldı. Özellikle süren savaşın ağır tahrıbatlarına karşı verilen mücadelede kazanılan başarı, partiye önemli ölçüde prestij ve güç kazandırdı. Bu aşamada yoksul Kürt köylüleri arasında filiz veren Bolşevik fıkırler partı saflarına Kürtlerın de katılımlarını beraberinde getirdı. Buna en somut örnek Ereb Şemo'dur. Çarlık ordusunda tercüman olarak bulunan Ereb Şemo, Çar ordularının işgalci ve yağmacı karakterini bızzat yaşamış, bu ışgal ordularının diğer halklara yaptığı gibi yoksul Kürt halkı üzerindeki vahşetine de tanık olmuştur. Ordu ıçındeki Bolşevik çalışmayla yüzyüze gelen Ereb Şemo kararsızlık geçirmeden hemen Bolşeviklerle ilişki kurmuş ve büyük bir fedekarlıkla göreve koşmuştur. O, yoldaşlarıyla bağlarının koptuğu bir dönemde özverili çabasıyla yeniden buluşma mutluluğunu gösterebilen biridir. Ordu içinde tanıştığı ve fıkirlerini benimsediği yoldaşlarına olan bu bağlılığı, onun Parti'ye katılma şevkini hızlandırmıştır. Sahip olduğu bu kararlılık neticesinde Şubat Devrimi'nden hemen önce Parti'ye üye kabul edilmiştir. Parti fonksiyoneri olarak çalışmalarını yürüten Ereb Şemo'nun bu döneme ilışkin kımi anılarını buraya almak yararlı olacaktır.

"Önceleri, Bolşevık Partisi'yle öbür partiler arasındaki ayrımı bilmiyordum. Bütün isyancı ve özgürlüksever partilerin birleşip tek bir dava uğrunda çalışmalarını gönülden istiyordum: İSTİBDADA VE ZULME SON; SAVAŞA SON; BÜYÜK KÜÇÜK BÜTÜN ULUSLARIN HAKLARININ TANINMASI; YOKSULLARIN VE İŞÇİLERİN ZENGİNLERLE KAPİTALİSTLERİN TAHAKKÜMÜNDEN KURTULMASI. Bu düşüncelerımı yoldaşlarıma açıkladım.

1 Mayıs Bayramı (Emekçilerin bayramı) yaklaşıyordu. Benim de bağlı bulunduğum gizli Bolşevik örgütü bu bayrama büyük bir ciddiyetle hazırlanıyordu. 1 Mayıs gösterisi ve bir miting düzenleyip halkı Bolşevik çizgisiyle aydınlatmak, Geçici Hükümetin savaşa niçin son vermediğini askerlere ve emekçilere anlatmak istiyorduk.

"Kardeş" dedim, "Ben Bolşevik'im. Konuşmak istiyorum." Güldü ve elini uzattı. Kürsüye çıktım. Kürt giysilerim kum, destmal ve sapık'ımla askerlerin dikkatini çektim. Herkes sustu. ... Yarım yamalak bır Rusçayla konuşmaya başladım. Son birkaç yılda neler gördüğümü, duyduğumu anlattım. Önceleri Çar bizi asıyordu. Şimdi de çarın yerine büyük burjuvalar, beyler, ağalar asıyor, ölüme yolluyorlar. Bu hükümeti devirip yerine yeni bir hükümet kuralım ve evlerimize dönelim" dedim. ... Geceleyin bu olayın ... hoşnutluğundan Kürtçe bir türkü çığırarak, istasyonun dar yollarından kulübeme dönüyordum..." (Ereb Şemo, Kürt Çoban)

Mücadelenin özgün bir boyutunu ele alarak devrim öncesi kısa dönemin bazı yanlarını ortaya koyması bakımından E. Şemo'nun sözkonusu anılarının tarihsel bir anlamı vardır.

Burada öne çıkarılması gereken başlıca yön, Kürt milliyetine mensup biri olarak Ekim Devrimine katılan Ereb Şemo'nun, kurtuluşun devrım ve sosyalizmle olacağını bilince çıkarması ve bunun ancak Bolşevik önderliğin bayrağı altında, halkların kenetlenerek başarabileceğini savunması ve propaganda etmesidir. Ereb Şemo'nun dar ulusalcı bir çizgiye düşmemesi, "küçük-büyük" ulusların kurtuluşunu devrımin bır sorunu olarak kavraması olgusu da aynı ölçüde bılince çıkarılması gereken önemli bir deneyim olarak görülmelidir.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne Kürtlerin katılımı hakkında yeterince materyal bulunmadığından örneklerimizi çoğaltma imkanına sahip değiliz. Olumlu yöndeki katkılar bağlamında şu an bu kadarıyla yetınmek durumundayız. Kürtlerin bir kısmının Ekim Devrimine olumlu katılımlarının yanısıra, bazı Kürtlerin de devrim sürecinde Çarlığın yanında yer alarak olumsuz bir rol oynadıklarını da görmek gerekiyor.

Kafkas Kürtleri arasında Çarlık ile iyi ilişkiler kurmak isteyen ve bunda bir ölçüde başarılı olan varlıklı Kürt takımı, Çarın saflarında bulunmak ve onun için çalışmaya koyulmaktan geri durmamışlardır. Eğıt ve Cangır Bey gibi Kürt despotları tercihlerini egemenlerden yana yapmış, Kürt yoksul köylülerini ve emekçilerinin kölece sefaletlerinin devamı için çalışmışlardır.

Varlıklı Kürtlerin Çarlıkla kurduğu ilişki ve bağlantılar sonrasında, Rusya'daki devrimcı gelişme ve Bolşevik ilerlemenın sekteye uğratılması amacıyla Çarlık, Kürt ileri gelenlerıyle de diyaloğa önem verdi; özellikle emperyalist rekabet koşullarında Güney hattına daha sağlam olarak yayılmak ve yeni alanlar ele geçirmek maksadıyla bölgedeki –diğer ulus ve milliyetlere mensup gericilerle birlikte– kimi Kürt aristokrat ve asker takımını yanına alma konusunda bir yönelım ıçine gırdi. Rus-Türk savaşında Kürtleri kazanmak ve saflarında savaşa seferber etme bağlamında başarılı olan ıki sömürgeci devlet sonraki dönemlerde aynı doğrultuda çaba sarfetmekten asla geri durmadılar. Buyuk vaadlerle aldatılan Kürtler ise her defasında bu iki ordudan birinin yanında bulunmaktan bir türlü kurtulamadılar. Kürt feodal takımı kendi geleceği ıçin yoksul Kürt insanını feda etmekten çekinmedi ve çoğu kez büyük devletlerden birinin mandası olma hevesiyle ilerı karakol rolünü oynamaya soyundu. Bu noktada, Kürt ileri gelenlerini yanına çekmede tecrübeli olan Rus gericiliği bu tecrübesinı giderek büyüyen Ekim rüzgarına karşı devreye sokmada gecikmedi.

Bu bağlamda, Refik Hilmi'nin anılarında geçen bir gelişmeyı buraya almak faydalı olacaktır.

"Şeyh Mahmud Süleymaniye'ye dönmeden önce, Irak ordusunda görevli bazı Kürt subaylar Şeyh Mahmud'a yardım etmek ıçin Süleymaniye'ye gönderilmişti. Bağdat Hükümeti tarafından gönderılen bu subaylar arasında Tevfik Vehbi, Emin Rewanduzi, Aziz Kazzaz, Faik Kek Emin vardı. Süleymaniyeli olan ve Sadık Paşa olarak adlandırılan Sadık El-Kadiri büyük savaşta bir Osmanlı taburuyla beraber esir alınmıştı ve Rusya'ya gitmişti. Orada Rus ordusunda görev almıştı ve gene-

ralliğe kadar yükselmişti Rus ordusunun Bolşeviklere karşı savaşında o da Bolşeviklere karşı savaşmıştı Ama Çarlık ordusunun yenilmesi ve Bolşeviklerin zafer kazanmasıyla birlikte Uzakdoğu yolundan Bağdat'a kaçmıştı. O da İngiliz Samı temsilciliği tarafından Süleymanıye'ye gönderilmişti. İşte bunlar Şeyh Mahmud'un dönmesini bekliyordu " (Refik Hilmı, Anılar-Şeyh Mahmud Berzencı Hareketı, Nûjen Yayınları, İstanbul, Temmuz 1995)

Sürgünden dönen Şeyh Mahmud Berzenci'yı karşılayanlar arasında bulunan Sadık El-Kadırı, kısa süre sonra kurulan "Kürdistan Kabinesi"nde oldukça önemli sayılabilecek "Kürdistan Genel Müfettişi" makamına getırilir. Sonrakı dönemlerde Berzencı'nın kendısini "Genel Hükümdar" ya da "Kurdıstan Kralı" olarak ilan ettiği sıralarda da yıne adı geçen Kürt general görevler almaya devam eder

Hiçbır kuşkuya meydan vermeyecek bıçimde açıktan Bolşevıklere karşı Çarlığın ordularıyla beraber saldırıya geçmiş kımı Kürt çevrelerının varlığını yadsımak mumkün değıldır. Bolşeviklere karşı savaşta generallığe kadar yükselebilen sözkonusu kışinın bu ışi hıç de tesadüfen yapmadığını görmek gerekır Sonrakı dönemde de İngılizlerın yararına ışe koyulması ise aynı şekilde Kürt ulusunun kurtuluşuna değil, değişik bir partner bularak manda isteğini yerine getirme arzusundan kaynaklanıyor Öyle anlaşılıyorkı, Bolşeviklere karşı Çarlığın safında yer tutan bu Kürt general, Kürtleri Rusların mandasına geçırebilmek arzusuyla, başta kendı ulusundan ınsanlar olmak uzere emekçi halklara karşı barbarlığın askerlığine soyundu. Bütün gerıcı, karşıdevrımcilerin direnış, entrıkalarına rağmen Ekım Devrımı'nin muzaffer yürüyüşu engellenemedı

●●●

Ekim Devrimi'nin zaferi bölgedeki gelişmelerı derınden etkıledı ve bır dızı değışıklığin gündeme gelmesıne yolaçtı. Çarlık ordularının ışgal altında tuttuğu bölge ve ülkelerdeki tüm Rus askerlerinın gerı çağrılması, Kürdistan'ın belli bölgelerinin Rusya'nın ışgalinden kurtulması anlamına geliyordu. Kuzey, Güney ve Doğu Kürdıstan'da ordularını yerleştıren, Kafkaslar'daki Kürt yerleşim bırimlerını elinde tutan Çarın ordu birlıklerinin Ekım Devrimı'yle aldıkları yenılgının ertesinde, adı geçen bölgeler ışgalden ve Çarın barbarlığından kurtuldular. Ne var kı; Kafkasya'da sorunlar henüz bıtmemişti Bolşevikler ıktıdarda değıllerdı ve Çarın gıtmesının ardından yönetimi ellerınde bulunduran Menşevikler, karşıdevrimci yeni odaklar oluşturarak Ekim'ın ılerleyışı önünde ciddi bıçımde sorun çıkarmaya devam edıyorlardı. Kürt bölgelerinde de Menşevıkler ve Taşnaklar, Bolşevıkler önderlığinde devrımın ılerlemesını çeşıtlı yollarla engellemeye çalışıyorlardı Emperyalıst saldırganlığa karşı tetıkte duran Bolşevıkler, emperyalist devletler tarafından da desteklenen ve kışkırtılan ıçsavaş ortamında Kafkas proletaryasını ve emekçı halklarını özgürlüğe kavuşturma ereğıyle muazzam bir çalışma ıçıne girdı. Bu yıllarda, Kürt emekçılerı tercıhlerını Ekim'ın açtığı yoldan ılerleyen Bolşevık ıktidardan yana koydular ve başta Kürt egemen zümresı olmak uzere karşıdevrimcı generaller çetesıne karşı mücadeleye atıldılar. Bu mucadele, Bolşevik Partı'nin önderlığınde ve bızzat Kürt kökenlı Bolşevık fonksıyonerler tarafından başarıyla surdurüldü Karşıdevrımcılerle yurüyen savaş oldukça çetin geçtı Ozellıkle Kürt bölgelerinde karşıdevrımcılerin etkısı ve Taşnakların gücü ışlerı zorlaştırıyordu

Burada cepheden cepheye koşan Bolşevık mılıtan Ereb Şemo'nun rolüne değinmek gerekıyor. İç savaş yıllarında değışik bölgelerde karşıdevrımcılere yönelık seferberlığe katılan bu ünlü Kürt savaşçı, yıllar sonra Partı tarafından Kürt bölgelerınde görevlendirılir. Parti, 1924 yılının Şubat ayında Ereb Şemo'yu Kürtler ıçinde faalıyet yurütmek üzere Ermenıstan'a gönderır Kendısinden aktaralım:

"Ermenıstan Komünıst Partısi benı azınlık mıllıyetı örgütlemekle görevlendirdı. O gün, hayatımın yenı bir sayfası açılmış oluyordu. Kürt beylerının kan emıcılerıne, ağalarına, taşnaklara ve beylere karşı mücadelede yerımı aldım. Bu mucadele onların egemenlığini yıkıp yerine köylü, amele ve fabrika sovyetlerı kurma mucadelesıydı. Büyük bır heyecan ıçinde, dağlarını, kırlarını gördüm vatanımın." (Ereb Şemo, Kürt Çoban)

Ekim Devrımi'nden yıllar sonra hâlâ Kürt beylerı Bolşevik iktıdarı tanımak istememektedirler Duzenlerını/egemenlıklerını sürdürmek arzusundadırlar. Yoksul Kurt koylülerı üzerinde zulüm estirmektedırler. Taşnaklar, Kürt beylerını de yanlarına alarak Ekim devriminin bu bölgede başarıya ulaşmasını engellemeye çabalamaktadırlar Ermenıstan'da kurulan Sovyetler tanınmak ıstenmemektedir vb Bu gelişmelerin yanında, kaderlerını Ekım Devrımı'nin başarılı güzergahına bağlamış bır kesım Kürt emekçısı ıse, Taşnaklara ve kendı beylerıne karşı ayaklanarak kurtuluşları uğruna savaşıyorlardı. Ne var kı, bölgede Kürt emekçılerı arasında Sovyetlerı kurma bilinci/kavrayışı yeterince gelışememıştı. Bunun için Bolşevık Partı'nın çok daha fedakarca çalışması şarttı Bolşevık Partı bu bilinçle bölgede çok yoğun bır orgütlenme faalıyetine girişti. Nıtekım Parti, çalışmalarının ürününü almada gecıkmedı. Bu başarıda buyuk emekleri geçen Ereb Şemo gelışmeleri yalın bır dılle özetler:

"Bır yıl ıçinde yoksullardan ve rençberlerden güçlü bır örgüt oluşturduk. 1925'te beylerın bütün sıyası hakları alındı Yoksullar bu adamları kendı örgütlerıne sokmuyorlardı. Aramızda şıddetlı bir savaş oldu. ...

1925'te Koçerlerin bütün yerleşme bölgelerınde Sovyetler seçıldı Böylece bizler Kürt bey, ağa ve şeyhlerının zulum, haksızlık ve zorbalıklarının sonunu getirdık.

Evet, kır ve düzlüklerde, vadı ve kayalar arasında yaşayan yoksul Kürtlere yalnızca Sovyet iktidarı mutluluk, esenlık, özgürlük ve ılerleme getırdı." (E. Şemo, Kürt Çoban)

7 Kasım 1917'de, Ekım Devrımı sonrasında kurulan Sovyet ıktıdarı, "Rusya'nın kenar bölgelerı" olarak da adlandırılan Çarlık Rusyasının sömurgelerını ulusal baskıdan kurtardı Merkezı Rusya'da kurulan Sovyet devletı, emperyalistlerın ablukasına karşı savaşmak zo-

runda kaldı. İç savaş ve emperyalist abluka 1921'e kadar sürdü. Bu dönemde, Kafkasya'da da savaş sürüyordu. Kürtlerin esasta yaşadıkları Ermenıstan'da iktidar savaşı, gerek emperyalist ablukaya, gerekse de iç düşmana karşı yaklaşık üç yıl sürdü. Bu tarihte, Taşnak hükümeti iktidardan alaşağı edilerek Sovyet iktidarı kuruldu ve Ermenistan Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti kuruldu.

Sovyet iktidarı kurulmuştu ama iktidar mücadelesi devam ediyordu. Ereb Şemo'nun aktardığı gibi Kürtlerın yaşadığı bölgede de, belli bir mücadele sonrasında Sovyet ıktidarı kurulmuş ve Sovyet düzenıne geçilmişti. Buna rağmen herşeyin yolunda gittiği söylenemezdi Ermenistan'ın genel nüfus oranına göre çok az da olsa Kürt zengin köylüleri imtiyazlarını kaybetmek istemiyorlardı. Bunlar Sovyet iktidarına karşı propaganda ve örgütlenme çalışmalarını sürdürüyorlardı. Her defasında Sovyet iktidarından yana olan Kürt emekçilerine atfen; "Yanılıyorlar. Bolşeviklık çok sürmez. Yakında yine kamçımızın altına gırecekler, o zaman gösteririz bız onlara!", "Bu düzenınız sürecek mı sanıyorsunuz? Göreceksiniz, sonunda İngilizler ve Taşnaklar sizin ve komünist gençlerinizin derilerini yüzecek!..." türünden karşıdevrimci propaganda ve ajıtasyon yaparak halkı kendı tarafına çekmeye çalışıyorlardı.

Kürt ağa ve beyleri, dıger benzerleri gibi, Ekim'in ışığı doğrultusunda ilerleyen sosyalizmin inşasının önüne dikildiler. Bu onların sınıf karakterinden ileri gelıyordu ve başka türlü de olamazdı. Çünkü sosyalizmin kuruluşu bunların imtıyazlarına son veriyordu; binlerce yıldır ezilen, horlanan yoksulların/emekçilerin özgürlüğünü ve mutluluğunu gerçekleştiriyordu. Onlara yenı bir hayat sunuyordu. Bu yeni sosyalist yaşam, doğal olarak kulaklara karşı verilecek mücadele ile gerçek anlamını bulacaktı. İşçi ve emekçılerin özgürlüğünü gerçekleştiren Ekim Devrimı sonrasında Ermenıstan'da kurulan Sovyet Devletinin de kulaklara karşı mücadelesi ve zaferi, aynı zamanda Kürt eşrafının da yenilgisini içinde barındırıyordu. Ve sonuçta kulakların kesin yenilgisi Kürt zengin köylü kesiminin de yenilgisi oldu.

Ekim Devrimi'nin ardından, sosyalizmin inşasına büyük bir coşku ve enerjiyle katılan Sovyet insanı kısa zamanda muazzam başarılar elde etti. Sosyalist inşa faaliyetinin Kürtler arasında da hayat bulduğu ve göçebe konumdaki Kürtlerin, Ekim'in ve onun devamı sosyalizmin kazanımlarıyla yeni bir kimlik kazandığı burjuva yazarlar tarafından bile inkar edilemeyecek bir olgudur. Aşağıdaki örnek buna küçük bır kanıt olarak verılebilir:

"İki dünya savaşı arasında göçebe Kürt aşiretlerini yerleşik düzene geçirmek üzere çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak gerek Türkiye'de, gerekse İran'da, Mustafa Kemal ve Şah Rıza Pehlevi döneminde uygulanan yöntemler Kürtler tarafından memnuniyetle karşılanmamıştır. Sovyetler Bırliği'nde ise durum daha değişıktir. R. J. M. Goold-Adams, Ruslar'ın bu konuda diğer Ortadoğu ülkelerıne nazaran daha başarılı olduklarını söyler. "Sovyetler Birliği'nde, bu soruna askeri ve siyasi olduğu kadar, ekonomik bir sorun olarak da yaklaşılmıştır Göçebelere toprak ve su verilmiş, topraktan aldıkları ürünü artırmaları ıçın tarım uzmanları kendilerine yardım etmiştir.

Göçebeleri yerleşik düzene geçirmek için kaba kuvvete başvurulmamış ve Caff örneğinde olduğu gibi bu geçiş adım adım uygulanmıştır." (Kürtler & Kürdıstan, Doz Basım-Yayın)

Sovyet iktıdarı koşulları altında, diğer halklar gibı müreffeh bır hayatın içinde sosyalızm uğruna çalışan Kafkas Kürtleri, böylece yeryüzünde ilk kez gerçek özgurlüğün ve mutluluğun ne demek olduğunu bızzat yaşayarak gördüler. Sovyet Kürtlerı süreç içinde yenı, özgür ve mutlu yaşamın Ekim Devrımı'yle ve sosyalizmle gerçekleştiğini kavrayarak daha büyük başarılar için seferber oldular ve emeklerinin karşılığını da aldılar. Sovyet iktidarı altındaki Kürt kırında artık eskiye aıt pederşahi ilişkıler, beylerin ve ağaların hakimıyeti tarihe gömülmüştü. Kürt bölgelerinde, yılların ağır zulmünden kurtulmuş Kürt emekçiler, özgürlük ortamında hızla sosyalist ınşa faaliyetine koşuyorlardı. Ve kısa süre içinde Kürt bölgelerinde olumlu sonuçlar alındı. İşte bu başarılara ılişkin çarpıcı bir pasaj:

"Artık kollektif mülkiyet sözkonusuydu ve köylüler kolhozlara üye olacaklardı. Geçmişte kullanılan saban ve at arabasının yerını traktör ve kombine biçer-döver aldı, kolhoz topraklarında tarım daha modern bu araçlarla yapılmaya başlındı. Böylece Kürt köylüsünün yaşam standardı belirgin biçimde yükseldi." (Kurtler & Kürdistan)

Sovyetler Birliği'nde, Lenin-Stalin ve Bolşevik Parti önderliğinde hayat bulan sosyalizmin, Sovyet Kürtlerıne neler kazandırdığını daha ıyi görmek için, bızzat bu kazanımın yaratılmasında bir partılı olarak yeralıp Kürt emekçilerini sosyalizmin inşasına seferber eden Ereb Şemo'dan aktaralım:

"SOVYET ERMENİSTANI Kurtlere yeni köyler inşa etti. Çadır ve ahırlar yerine şimdi üç katlı, geniş pencereli binalar yükselıyor. Yoksul köylüler, cıwelekler ve orta halli köylüler kendilerine kolhoz (arazi ve hayvanların ortak kullanımını sağlayan kurumlar) kurmuş mal mülk sahibi olmuşlar. Topraklarını traktörle sürüyorlar. Ayrıca kolhozlarda kaymak, peynir, yağ makinaları var. Kürtler arasında sayısız uzman yetişmiş. Tümü kolhoz üyesi. Bütün gençler de Komünist Partisindeler ve okullarda okuyorlar. Bunların çoğu tarım ve diğer yüksek okullarda öğrenim görüyorlar. Elektriksiz, susuz tek ev; okulsuz, hastanesiz, camisız tek köy kalmamış. Din ile ilgili hocalar diyanetle bırlıkte yenı bılımlerı de okuyor, hüküme tin yüksek dereceli resmi memurları oluyorlar.

Şimdi koçerlerin yerleşme bölgelerinde yeni bir kollektif hayat sürüyor. Beylerin, ağaların ve şeyhlerın hulamlığını yapacaklarına birbirlerinin kanını dökeceklerıne, perişan ve kör bir şekilde sömürünün aracı olacaklarına, Alagöz Kürtleri bugün barış içinde, Sovyetler Birliği'nin ve dünyanın ilerleyişi, böylece 12 mılyon Kürdün de kurtulması yolunda, yorulmak bilmeden, gece gündüz çalışıyorlar." (Kürt Çoban)

Ekim 1997 ✘

Kürt Kadın Hareketi değil, Komünist Kadın Hareketi!

Faşist Türk devletinin Kuzey Kürdistan'da Kurt ulusuna karşı surdürduğü haksız savaşın vahım sonuçları ortadadır

Yakılıp yıkılan köyler, yerinden yurdundan edılen, göç yollarına düşen ınsanlar, toplu katlıamlar, faılı bellı cınayetler. Zoraki göç sonucu gelıp yerleşılen kentlerde azgın Turk şovenızmı ve asımılasyon polıtıkası..

Butun bu terör ve baskı, şovenızm ve asımılasyon polıtıkasını Kürt kadınları cınsel baskıyla ıçıçe geçmış, yoğunlaşmış bıçımıyle yaşamaktadırlar. Bır yanda bu baskı ve teror politikası, diğer yanda buna karşı gelışen ulusal mucadele, Kürt kadınlarını hareket ıçıne çekmekte ve ulusal temelde örgutlenmeye yoneltmektedır.

Kürt kadınlarının yaşadığı sorunların "çok yakıcı" ve "ertelenemez nitelıkte sorunlar" olduğu savunusuyla mıllıyetçı ve femınıst bakış açısının hakım olduğu ve daha çok Türkıye metropollerınde görülen orgütlenmeler yaratılmaktadır Burada savunulan temel anlayış "Kürt kadının Kurt kadınından gayrı dostu yoktur!" anlayışı olmaktadır. Elbette kı, ataerkıl anlayışlara karşı durduğu ve faşıst Türk devletının ulusal boyunduruğuna karşı mucadele ettıği noktada bu tür örgütlenmelerın demokratık ıçerığı vardır Ancak burada tartışmak ıstediğımız sorun, demokratık ıçerığın olup olmadığı meselesı değil, temelden farklı dunya görüşüne dayanan örgutlenme anlayışıdır

Orgutlenmeye ılışkın anlayışımız genel dünya görüşümüzden çıkar Kadınların kurtuluşunun, ınsanın ınsan üzerındekı somürusünün kalkmasına bağlı olarak uluslar ve cınsler arasındakı eşıtsızlığın de ortadan kalkacağı, baskısız ve sömürüsüz bır sistemde, sosyalızm/komunızmde olacağını savunuyoruz Bunun ıçın, faşist Türk devletının yerle bir edilmesı, proletarya partısı önderliğinde Sosyalızm'e doğru ılerlenmesı gereklıdır. Açıktır kı, bu mücadele ıçınde ışçı ve emekçi kadınlar ozgün talepleriyle yerlerıni alacaktır. Fakat "ayrı durup ayrı vurarak" değıl. Düşmanın ve hedefın bır olduğu yerde, emekçılerin hakım sınıflara karşı mücadelesınde cınslerıne ve uluslarına gore ayrı durmaları, ancak mucadeleyı zayıflatmaya yarar Hedef bır, mucadele bır dedığımız noktada Kürt, Türk ve dığer mıllıyetlerden emekçı kadınların örgütlenmede yerlerı Komunıst Partısidır.

Bız nasıl ki, "bağımsız kadın hareketı" adı altında kadınların komunıst partısinden, proletarya ıdeolojısınden bağımsız, ayrı örgütlüğünü savunan anlayışlara karşı çıkıyorsak, mıllıyetçı ayrı örgutlenmelere de aynı anlayışla karşı çıkıyoruz

Son tahlilde bu tür burjuva anlayışların sınıf mucadelesıne verdığı zararlar bugün de apaçık ortadadır 1980 sonrasında ıvme kazanan kadın hareketı "bağımsız kadın

Biz işçi ve emekçi kadınların yaşadıkları cinsel ve ulusal baskıları bilince çıkaran, buna karşı mücadeleyi örgütleyen Komünist Kadın Hareketinin yaratılması mücadelesini veriyoruz. Komünist Kadın Hareketini yaratma mücadelesinde, tüm ulus ve ulusal azınlıklardan emekçi kadınların hak ve yükümlülükte eşitlik temelinde kendi yerleri olacaktır.

hareketı" şiarıyla ortaya çıkmıştı. Onların bağımsızlıktan anladıkları şey, komünist ve devrimci örgütlerden bağımsızlıktı. Daha sonraları bu "bağımsız kadın hareketi" içinde yeralan kadınlar, kadın olarak yaşadıkları bir dizi ortak sorunların ötesinde bir dizi de farklılıklara sahip olduklarının farkına vardılar, örneğin ulusal farklılıklar bağlamında olduğu gibi!

Bunun üzerine yürüyen tartışmalar, feminist kadın hareketi içinden Kürt feminist kadın hareketinin ayrışmasına yolaçtı. Bunda elbette ki, *"Kürt kadınları ulusal baskı yaşıyor, buna tavır takının"* diyenlere Türk feministlerinin *"buna en iyisi sız tavır takının"* şeklinde verdikleri cevap önemli bir rol oynadı.

Türk hakim sınıflarının ideolojik bombardımanıyla zehirlenmiş olan ortamda "her koyun kendı bacağından asılır" anlayışı elbette taban bulmaktadır. Kimi feminist Kürt kadınlarının ayrı örgütlülüklerini yaratma girişimleri ve bağımsız Kürt kadın örgütünü özgürlüklerinin yegane garantisi olarak görmeleri buradan kaynaklanmaktadır.

Yukarıda da söylediğimiz gibi, Kürt, Türk, Arap, Ermeni... tüm ulus ve ulusal azınlıklardan işçi ve emekçı kadınların yeri Komünist Partisi saflarıdır. Milliyetçi ve feminist bakış açısıyla temellendirilen bağımsız örgütlenme anlayışı reddedilmelidir.

Fakat bu, bizim cinsel ve ulusal baskılara karşı duyarsız olduğumuz anlamına gelmez. Bilakis biz işçi ve emekçı kadınların yaşadıkları cinsel ve ulusal baskıları bilince çıkaran, buna karşı mücadeleyi örgütleyen Komünist Kadın Hareketinin yaratılması mücadelesini veriyoruz. Komünist Kadın Hareketini yaratma mücadelesinde, tüm ulus ve ulusal azınlıklardan emekçi kadınların hak ve yükümlülukte eşitlik temelinde kendi yerleri olacaktır. Dahası, mücadelenin ihtiyacına göre, özel görevleri ezilen ulus ve ulusal azınlıklardan emekçi kadınları uyandırmak, onları partiye yakınlaştırmak olan çalışma gruplarına, komisyonlara, kollara vb. sahip olacaktır. Bunlar Bolşevik Parti'den, ya da Komünist Kadın Hareketi'nden "ayrı", "bağımsız" örgütlülükler olarak değil, özel göreve sahip organlar olarak anlaşılmalıdır.

Ancak, bu konuda şu da bilinçte tutulmalıdır.

Bugün Komünist Kadın Hareketi'ni yaratmak görevini önümüze koyduğumuzda, bu hareketin öncüsü kadın kadroların yetiştirilmesi noktasında olduğumuzu da açıklıyoruz. Bu bağlamda, çeşitli dillerde yazılı ve sözlü ajitasyon-propaganda yapacak, Kürt emekçi kadınlarının ve ulusal azınlıklardan emekçi kadınların özel sorunlarını, hak ve taleplerini gözeterek örgütlenme çalışması yürütecek kadroların yetiştirilmesi tüm acilliğiyle ortadadır. Stêrka Bolşewîk'ın açtığı bu sayfaların sürekliliğinin sağlanması, bizzat bu alanda çalışma yapan ve yapmak isteyen okurların yazıları, eleştiri ve önerileriyle beslenmesi gerekmektedir. Abartılı beklentilere kaçmadan, görevlerin çözümü için en büyük katkıyı verelim!

Haydi görev başına!

Haydi Komünist Kadın Hareketinin inşasına!

Kasım 1997 ✖

Spor şovenizmin, ulusal baskının değil; gerçek anlamda kardeşliğin aracı olmalıdır!

Türkıye Birinci Futbol Ligi'nın 12. haftasında, 16 Kasım günü Vanspor'la Antalyaspor arasında oynanan karşılaşma, Türkiye'de milliyetçiliğin, şiddetin hangi boyutlara vardığını göstermesi açısından ilginç derslerle doluydu...

Başbakan Mesut Yılmaz başta olmak üzere Van Valisi ve diğer bir dizi "önemli insanın" seyirci olarak bulundukları stadta, Vanspor 1-0 galip oynarken maçın uzatmalı dakıkalarında hakemin Antalyaspor lehine penaltı vermesiyle bir anda ortalık savaş alanına döndü.

Tribünlerdeki Vanspor taraftarları telörgüleri yıkarak sahaya girip hakemleri ve Antalyaspor'lu futbolcuları kovalamaya başladılar. Hakemler ve Antalyaspor'lu futbolcular, canlarını ancak soyunma odalarına kaçarak kurtardılar. Antalyaspor teknik dırektörü Şenol Güneş yediği bir yumruk sonucu bayıldı. Polisler saha içinde olayları yatıştırmaya çalışırlarken Başbakan Mesut Yılmaz ve beraberindekiler stadı terkettiler. Vanspor taraftarları bu gelişme karşısında *"sahipsiz memleket", "burası Türkiye, İsrail değil", "bu saha hakeme mezar olacak"* şeklinde slogan atarak İstiklal Marşı söylediler.

Polis saha içindeki olayları yatıştırdıktan sonra Vanspor'lu futbolcular, maçın devamı için hakemleri ve Antalyaspor'lu futbolcuları beklemeye başladılar. Emniyet güçlerinin ve aynı zamanda Vanspor Kulübü Başkanı olan Van Valisi Abdülkadir Sarı'nın bütün çabalarına rağmen *"can güvenlikleri olmadığı"* gerekçesiyle hakemler ve Antalyaspor'lu futbolcular takrar sahaya çıkmayı reddettiler. Uzun bir bekleyişten sonra orta hakem Alican Lakot, saha kenarına gelerek karşılaşmayı tatil ettiğini açıkladı.

Orta hakem Alıcan Lakot, daha sonra yaptığı basın açıklamasında; kendıleri soyunma odasında beklerken, Van Vali Yardımcısı ve Vanspor Klübü Asbaşkanı Hasan Kayhan'ın *"çıkın penaltıyı kullanın, ama dışarı atın, yoksa can güvenliğinizi sağlayamayız"* dediğini açıkladı.

Antalyaspor'lu yöneticiler, orta hakem, **Türkiye Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Derneği** ve **Futbol Antrenörleri Derneği**, çıkan olaylar yüzünden Vanspor yöneticilerini suçladılar. Vanspor yöneticileriyse, *"olayda tahrik unsuru var. Hakemliği bırakacağını söyleyen birinin Vanspor maçına verilmesi düşündürücü-*

dür" dıyerek orta hakem Lakot'u suçladılar.

Vanspor Basın Sözcüsü İkram Kali, yaptığı açıklamada, *"orta hakem önyargısını Başbakan Mesut Yılmaz'ın önünde ortaya koyarak olayların tahrikçisi olmuştur"* diyerek, çıkan olayların sorumlusu olarak orta hakem Alıcan Lakot'u gösterdi. Van Gençlık Spor ve İl Müdürü Doğan Anşın, statta meydana gelen maddi zararın hakem Alican Lakot tarafından ödenmesi gerektiğini ıleri sürdü.

Van Valısi ve aynı zamanda Vanspor Başkanı olan Abdülkadir Sarı, olayların sorumlusu olarak hakemi gösterdı Sarı yaptığı açıklamada; *"Vanspor Doğu ile Batı arasında köprü görevi yapıyor. Hakemlerin basiretsizliği yüzünden lıgden sılinmek isteniyor. Uzatmadaki haksız penaltı halkın haklı tepkisine yolaçtı"* dıyerek, tel örgüleri yıkarak sahaya girıp terör estıren Vanspor taraftarlarını destekleyici açıklamalar yaptı. Bunun yanında Valı Sarı, televizyonda yaptığı açıklamalarda, *"Vanspor'un bölgede bölücülüğe ve teröre karşı oynadığı olumlu ve birleştırici misyona"* dikkat çekerek *"bazı şer çevrelerın bu durumu yıkmak istediklerini"* one surdü. *(17, 18, 19 Kasım tarihli Cumhuriyet, Milliyet ve Türkıye'den...)*

Yanı bır futbol karşılaşmasında, maç sırasında karar yetkısıne sahip tek ınsan olan hakemın verdiğı bır kararı beğenmeyen seyirciler sahaya gırıp karşı takımının futbolcularına ve hakemlere saldırarak terör estiriyor, aynı zamanda valı yardımcısı olan kulüp yönetıcilerınden bırı *"çıkın penaltıyı kullanın, ama dışarı atın, yoksa can güvenliğinizi sağlayamayız"* dıyor. Tüm bu gelışmelerın ardından aynı zamanda Van Valısi olan Klüp Başkanı Sarı, *"hakem haksız penaltı vererek, halkın haklı tepkisine yolaçtı"* diyebılıyor! Ve tüm bu gelişmeler Vali tarafından, *"bölgede teröre ve bölücülüğü karşı olumlu ve birleştırıcı rol oynayan bir kulübe karşı girişilmiş şer güçlerin komplosu"* olarak değerlendiriliyor!

İşte şovenızmin Türkıye'de vardığı boyut budur! Bu şovenistler, bır futbol maçında kendı hoşlarına gıtmeyecek bir karara bile tahammül edecek durumda olmayıp, verılen aleyhte bir penaltı kararının arkasında bile "bölücüler"i aramaktadırlar. Valı şahsında bizzat devletin de içınde bulunduğu bu gelişme karşısında, "devletin daha fazla yıpranmasına" gönlu razı olmayan İçişlerı Bakanlığı, olaya el koyarak butün kamu görevlilerının kulüp yönetımlerınden çekılmesi yönünde bir kararname yayınladı.

Spor faalıyetlerinın ve bu faalıyetlerın sürdürüldüğü kulüplerin stadların, şovenist devlet polıtıkasına alet edilmesi sadece bu tek olayla sınırlı değildir Hatırlayacağınız gıbi 80'li yıllarda, askerı faşist cunta tarafından desteklenen Ankaragücü'nün ikıncı lıge düşmesı, generaller tarafından engellenmişti

Devlet, elındekı bütün olanakları kullanarak ulusal baskıyı gizlemeye ve yürüttüğü haksız savaşı kazanmaya çalışmaktadır. Bu şovenıst sıyasetin en yoğun uygulandığı alan Kürdıstan'dır Faşıst devlet, kendı hakimıyetini sürdürmek ıçın Kürdistan ve onu çevreleyen bölgelerde, elindeki tüm araçları seferber etmektedır Devlet bu mücadelede, temel organları olan ordu ve dığer askerı, polısiye güçlerın yanında, medya ve spor gıbı araçları da kullanmaktadır. Bu bölgede devlet kontrolünde yürütülen basın, sanat ve spor faaliyetleri, devletin şovenıst polıtıkasının hakim kılınması içın yerine getırılmektedir. Bu faalıyetler sırasında ortaya çıkan "çatlak sesler" hemen susturulmakatdır.

Van Valisi Sarı'nın *"bölücülüğe ve teröre karşı, bırleştırıciliğin ılacı olan Vanspor"* şeklinde tanımladığı, ışte bu tür şovenıst bir anlayışın urünüdür. Devlet, bu alandakı olanakları da kullanarak haksız savaş, ulusal baskı, asimile ve sindırme polıtikası yüzünden hayatı iyice kararan ınsanları, kendı siyasetı etrafında toparlamaya çalışmaktadır Van Valısi Vanspor'un Başkanı ve Van Valısı Yardımcısı da Asbaşkanı'dır.

Sermayesi Özel İdare tarafından karşılanan 40-50 kışinin çalıştığı bir halı atölyesının gelıri Vanspor'un emrıne sunulmuştur. Van-Et'ten Vanspor'a hisse verılmiştir. *(Cumhuriyet, 1.12.1997)* Tüm bu kaynaklar Vanspor'a boşuna verılmemektedir. Bunu ardından "başarı" gelecek, sporda sağlanan bu "başarı", bölgedeki insanların ağır günlük dertlerini unutarak devlet polıtıkası etrafında bırleşmesıne hizmet edecektir!

Bu bırleşme ve insanların kaynaşması, ulusal baskı ve haksız savaş temelı üzerinde yükselen devletın şovenıst polıtıkasına karşı gelmeme, bılakıs bu polıtıkayı alkışlama, onun etrafında bırleşme, bir maçta hakem yanlış karar verse bıle, sahaya inerek hesabını sorma, rakıp takımın oyuncularını ve hakemleri yumruklama, kovalama ve ardından da İstıklal Marşı okuyarak *"burası Türkiye, İsraıl değil", "sahipsız memleket"* dıye bağırma şeklinde gerçekleşmektedir.

Valının verdiği demeçlere bakıldığında, bu ınsanların nasıl galeyana geldiklerını anlamak zor değıldır Sporun, devletın şovenıst potıkasının bir aracı halıne getirilmesı, bizzat devletın bırinci derecedeki sorumlusu tarafından örgütlenmektedır!

Spor, gerçekten de insanlar arasında bolünmenin, düşmanlığın değıl, bırleşmenin ve kardeşlığın bır aracı olmalıdır. Fakat bunun gerçekleşebılmesı için, her şeyden önce ulusal baskının ve haksız savaşın surdürücüsü olan bu devletin yıkılması gerekmektedır Spor ancak, onun ulusal üstünlüğün bır aracı olarak görülmediğı bır düzende, gerçek anlamda kardeşlığın bir aracı olabılir.

Sömürücülerin iktıdarı devam ettiğı sürece spor, ulusal üstunlüğün bır aracı olacaktır. Sporu gerçek anlamda kardeşliğin bır aracı olarak gerçekleştırmenin yolu, ulusal baskının, şovenızmin ve millıyetçılığin asıl kaynağı olan bu sömürü sıstemını yıkmaktan geçmektedır. Sömürünün olmadığı bir düzende spor, ınsanlar arasında varolan, dıl, dın, renk, ırk, ulus farklarına göre bölünmenin ve ustünluğü sağlamanın değil, tüm bu farklara değer vermeksizin kardeşleşmenın bır aracı olacaktır Bu günlerin gelmesı, bu günleri yaratmak için mücadele edenlerın savaşına omuz vermekle gerçekleşecektır!

3 Aralık 1997 ✘

Katledilişinin 19. yıldönümünde Ferit Uzun'u anmak, anlamak ve bugünkü görevlerimiz...

Aşağıdaki yazı, geçmişte KAWA saflarında mücadele yürüten, PYSK'nın oluşum süreciyle birlikte onlarla olan bağlarını kesen ve şimdi Bolşevik saflarda mücadeleye atılan bir yoldaşa aittir.

STÊRKA BOLŞEWÎK YAZI KURULU

Kürt ulusu ve azınlık milliyetlerden Kürdıstan proletaryasının ve ezilen halklarının devrimci önderlerinden Ferit UZUN, bundan 19 yıl önce (22 Kasım 1978) sömürgeci faşist diktatörlüğün ve işbirlikçi yerli gericiliğin ajan-provokatörleri, "karanlık" güçler tarafından –halkımızın sürekli vurgulamış olduğu gibi– kalleş bir pusuda alçakça katledildi. Bu karşıdevrimci olayla halkımız, Kürdıstan modern sınıflar mücadelesinin tarihinde sayılı devrimci önderlerinden birini yıtırmiş oldu. Ferit yoldaş vurulduğunda evli ve bir çocuk babasıydı.

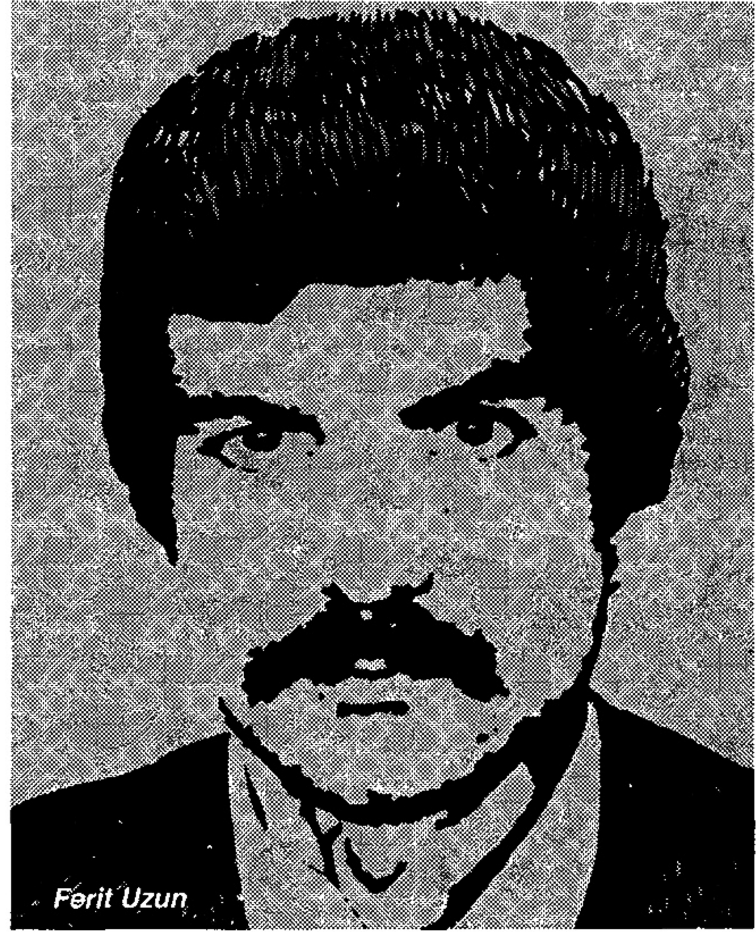
Ferıt yoldaş, ülkemizin bağımsızlık, halkımızın kurtuluş mücadelesinde Kürdistan halkının, komünistlerin, devrimcilerin, aydınların yakından tanıdığı, devrim düşmanlarının bile adından saygıyla sözetmek zorunda kaldıkları örnek devrimci bir kişiliktir.

KAWA oluşmadan önce Ferit Uzun'un devrimci mücadeledeki yeri

Ferit Uzun, daha lise çağlarındayken devrımci fikirlerle tanıştı ve giderek kavrayışı oranında devrimci-sosyalist düşüncelere karşı ilgisi arttı. Üniversitede okuduğu yıllarda, devrimcı-demokratık gençliğin legal örgütü olan Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun (FKF) faaliyetlerine katıldı. 1968 yılında ulusal sorun, Kemalızm vb. konularda FKF'nın sosyalşoven çizgisini eleştiren Kürdistanlı devrimci-demokrat gençlik gruplarıyla beraber hareket etti ve bu gruplara önderlik eden kadrolar içerisinde yeraldı. FKF içerisinde şekillenen ve daha sonra Doğu Devrimci Kültür Ocakları'nı (DDKO) oluşturan grubun çalışmalarına aktif olarak katıldı ve 1969'da DDKO'nun oluşum ve kuruluşunda önemli görevler üstlendi.

Ferit Uzun, antifaşıst, antisömürgeci, antiemperyalist gençlik mücadelesinin ön saflarındayken, dönemin bütün devrımci, demokrat ve komünistleri gibi, 12 Mart faşizmine esır düştü. Ferıt yoldaşın o dönemde genç yaşta bir devrımci olarak, sömürgeci faşızmin işkence zındanlarında yaratmış olduğu devrimci dırenışçı çizgi, o dönemin tanıkları tarafından övgüyle anlatılır.

Ferit yoldaş, 12 Mart döneminden sonra Kürdistan'da

Ferit Uzun

devrımci gençliğin ve aydınların devrımci-demokratık kitle örgütlerinde örgütlenmesinde yeni gorev ve sorumluluklar üstlendi. 1974-1975 yıllarında Ankara, İstanbul gibı kentlerde ünıversiteli gençlik içerisinde aktıf çalışmalara ağırlık vererek, Doğu Devrımci Kultür Dernekleri'nın (DDKD) oluşturulmasında büyük pratık katkıları oldu

Ferit Uzun ve KAWA'nın kuruluşuna doğru

Bilındiği gibı, 1960'lı yılların başında Dünya Komünist Hareketı'nde yeni bir saflaşma dönemı başlamıştı. Bu saflaşmada ülkemiz devrımci hareke-

ti de etkılenmıştı. Bu yenıden saflaşmada SBKP'nın 20. Parti Kongresı'nın modern revızyonist çizgisının direkt rolü vardır.

Kruşçev modern revızyonistlerı 20. Parti Kongresi'nde, devlet-demokrası-proletarya dıktatörlüğü, sınıf mücadelesi, savaş, barış vb. bir dızi noktada Marksızm-Leninızmin ılkelerınden tamamıyla saparak, kendı modern revizyonıst düşüncelerini egemen kılmışlardı.

ÇKP ve AEP, başlangıçta modern revızyonist çızginin bazı noktalarında Kruşçev revızyonistleriyle uzlaşmakla beraber, daha sonraki yıllarda haklı olarak (ÇKP ve AEP) Kruşçev modern revizyonizmine karşı tavır aldılar. O dönemde dünyanın genç marksist-lenınıst partileri ÇKP ve AEP'nın çizgısını benimseyerek yenıden saflaşma içerisıne girdiler.

Elbetteki ÇKP ve AEP'nin, Sovyet modern revizyonizmine karşı yürütmüş olduğu mücadele ve BPKD'nın etkileri, bütün dünyada olduğu gibı ülkemizde de yankısını bulacaktı.

Modern revızyonızme karşı mücadele ve BPKD, ülkemızdeki devrimci gençlığın bir bölümünün Marksizm-Leninizmden etkilenmesıni de beraberinde getırdı. O dönemlerde bu etkılenme ve Marksizm-Leninizme yönelim, Ferit Uzun'un da içinde yeraldığı DDKD'nin birçok kadrosunu da etkilemıştı. Bütün bu etkılerin yanında, bir de; Sovyet sosyalemperyalistlerının dünya halklarına ve ülkemiz halkının mücadelesıne dolaylı ve fıılı saldırılarının da rolü büyüktür. Sovyet sosyalemperyalistleri, BAAS sömürgecı faşızmine fıılı destek vererek Güney Kürdistan'da gelışen ulusal kurtuluş mücadelesini ezmeye çalıştı. Böylece, nasıl bir sosyalıst(!) ülke olduğunu, ülkemız somutunda da ispatlıyordu.

Irak BAAS faşızmı, Sovyet sosyalemperyalıstlerınden aldığı destekle 1975 yılında Güney Kürdistan'da binlerce mazlum Kürt emekçisini bombalayarak katletmıştı Molla Mustafa Barzani önderliğindekı KDP'nin 1975 yılındaki yenilgisinde Sovyet sosyalemperyalıstlerının rolü büyüktür. Tam da o dönemde, Sovyet sosyalemperyalizmine karşı tavır alıp almamak, ülkemiz koşullarında gerçek yurtsever ve gerçek bağımsızlıkçı olup olmamakla özdeştı.

DDKD içerisında örgütlü olan Ferıt Uzun ve birçok kadro, Sovyet modern revizyonizmine ve sosyalemperyalistlerinın halkımıza fiili saldırılarına karşı devrımcı tavır takındılar. Onlar, emperyalizme karşı tavır alarak bağımsızlıkçı çizgıyi savunduklarını gösterdıler. Çünkü, emperyalizme karşı tavır almayanlar gerçek anlamda antisömürgeci ve bağımsızlıkçı olamazlar Bu doğru görüş her zaman olduğu gibı, bugün de kat kat fazlasıyla doğrudur.

KAWA'yı oluşturmanın ılk çekirdeklerının şekıllenmesi boyle bir süreçte başlar. Ferıt Uzun, bırkaç kışiden oluşan bu ilk çekırdek kadrolardan bırisidır.

Ferit Uzun ve KAWA'nın kuruluşu

1974-1975 yıllarında KAWA öncülü olan grup, 1976 yılında KAWA'nın kuruluşunu ilan ederek sınıflar mücadelesinde yeni bır örgütlü kimlikle ortaya çıktı. Önüne proletaryanın ıdeolojık, polıtik, örgütsel öncüsünü (partisını) yaratma hedefını koyan KAWA, kısa sürede kitleler içerisinde küçümsenmeyecek sayıda taraftar buldu KAWA sadece kısa sürede çok sayıda taraftara ulaşmakla yetınmedi; kitleselleşmenin hemen ertesınde, ülkemızın kuzey parçasında sömürgeci faşist kurumlara yönelik bazı askerı eylemler de gerçekleştırdi. O dönemde KAWA'nın, sömürgeci faşizmin resmı ve sıvil kurumlarına ve feodal yerlı gerıcılığe yönelık silahlı eylemleri kitleler üzerinde olumlu etkıler yarattı.

Ferıt Uzun, 12 Mart döneminden sonra Kürdistan'da devrimci gençliğın ve aydınların devrıme yönelmesinde önemli görevler üstlendi. O, devrımcı hareketın Kurdistan'da yaygınlaşmasında, gerek ünıversıte yıllarında, gerekse memleketi Siverek'te Ziraat Yüksek Mühendisi olarak görev yaptığı dönemde büyük hizmetler sundu.

Ferıt Uzun, KAWA'nın kuruluş yıllarında, oluşumunda bırıncı derecede yer aldı ve aktıf olarak çalışarak önemlı katkılarda bulundu.

Ferıt Uzun, KAWA'nın önder kadroları içerisinde yerıni alarak, proletaryanın ve emekçılerin çıkarlarının savunulmasına ve egemen kılınmasına büyük önem veriyordu.O'nun Sıverek'te bu yönlü yükselttiği mücadelenin dersleri hâlâ bilınçlerde tazedir 1977 yazında, tarım proletaryasının grevi ve direnışinın mımarı Ferit Uzun'dur. Bu yüzden O, sömürgeciliğın uşağı yerlı gerıcılığin şımşeklerıni üzerine çekti. Ancak, O'nun yaratmış olduğu devrımci örgütlenme ve otorite hem sömürgecılığe ve hem de yerli gericılığe korku salıyordu. Aynı yıllarda, KAWA'nın örgütlülüğüyle gerçekleştırilen Korık köylülerının toprak ağalarına başkaldırısı ve toprak işgallerı eylemlerınde Ferit yoldaşın büyük katkıları vardır.

Bu tür kıtlesel eylemlerde Ferıt Uzun, devrimcı mücadelenin önemini kıtlelere kavratmaya büyük önem verırdı. Ferit yoldaş söylediklerını sadece kağıt üzerınde bırakan sözümona önderlerden değıldı. O, teorik olarak savunmuş olduğu görüşleri pratiğe geçırmesini bılen profesyonel, usta bır örgütçü ve pratısyendı. Ferıt yoldaş onlarca savaşçı-militan kadro yetiştirdi. O, devrimci mücadeleyı bir yaşam bıçimi olarak kavrayan devrımcı bır önderdı.

Ferit Uzun, sınıf mücadelesindeki rolü açısından kültür-sanat-edebiyata önem veren o dönemin az sayıdakı kadrolarından bırıdır ve O, çok yönlü devrımcı kişılığını uzmanlaştırmaya çalışarak, Kürdistan devrimıne kültür-sanat-edebıyat alanında katkılarda bulunmaya çalıştı Ferıt yoldaş o dönemde (bugünle kıyaslandığında daha fazlasıyla) Kürtçe dıye bır dilın olup olmadığı tartışmasının yapıldığı, Kürtçe'nin yasak olduğu, Kürtçe konuşmanın horgörüldüğü bir ortamda bırçok Kürtçe şiir yazarak besteledi 12 Mart dönemının hemen ertesınde yaptığı Kürtçe müzık kasetıyle proleter-devrımcı sanatın Kürdistan'da gelışmesine hızmet etmeye çalıştı. Bugün Kürtçe müzik dünyasında populer olan bazı şahısların, sanata yönelmesinde o dönemlerde Ferıt

yoldaşın büyük etkileri olmuştur.

Bütün bu özelliklerinden dolayı Ferit Uzun ülkemizin bağımsızlık, demokrasi ve devrim mücadelesinde yaşayacaktır.

Ferit Uzun ve "Üç Dünya Teorisi"...

Ferit Uzun, KAWA'nın önder kadroları arasında yerini alırken, hareketin bölünmemesi için, hareketin birliği doğrultusunda da mücadele etti. Birlik doğrultusunda istek ve arzusunu sürekli dile getirmesine rağmen, o dönemde revizyonist "Üç Dünya Teorisi"nın (ÜDT) estirdiği rüzgara göğüs geremeyerek "Üç Dünyacı" saflarda yerini aldı. Bu onun hayatında işlediği en önemli hataydı. Bu hatası, onu, karşıdevrimci bir teoriye dayanarak devrimci bir örgütün bölünmesinin sorumluluğuna da ortak etti.

Ferit Uzun, "ÜDT"yi teorik olarak savunmasına rağmen, pratik tutumuyla dönemin "ÜDT" savunucularından kendini ayırıyordu. Kendilerini "Üç Dünyacı" olarak adlandıran, dönemin birçok kadrosu TİKP-Aydınlık saflarına katılarak bağımsızlık, devrim ve sosyalizm mücadelesi karşısında karşıdevrimci bir rol oynadılar. Buna gerekçe olarak da, "üçüncü dünya ülkeleri" olarak gördükleri sömürgeci devletlere –bu arada Kürdistan'ı da sömürge olarak ellerinde tutan devletlere karşı– karşı bağımsızlık mücadelesinin yanlış olduğunu savunuyor, bu nun sonucu olarak ülkemiz proletaryasının bağımsız siyasal örgütlenmesine karşı çıkıyorlardı. Buradan yola çıkarak, sosyalemperyalizme karşı olma adına ülkemizi sömürgeleştiren mevcut sömürgeci devletlerin birliğini savunuyorlardı. Ülkemizin bağımsızlık, halkımızın kurtuluş, işçi ve emekçilerin demokrasi ve sosyalizm mücadelesini "tali" bir sorun olarak değerlendirerek özünde sömürgeci devletleri savunuyorlardı. Ferit Uzun, bu tavrı reddederek, teorik olarak içine düştüğü hataya pratikte uymadı ve onun pratiği ülkemizin bağımsızlık, halkımızın kurtuluş mücadelesinin örgütlenmesini ısrarlı bir şekilde savunmak oldu. Vurulduğu güne kadar da bu tavrını ısrarla sürdürdü.

Özellikle belirtilmesi gereken bir gerçek de şu ki; Ferit Uzun pratik tutumuyla "ÜDT"yle uyum içerisinde olmadığı gibi, ideolojik, teorik olarak da gittikçe bu teoriden kopmanın adımlarını atmıştır. KAWA'nın birliğini savunması vb. tutumu buna en bariz örnek olarak gösterilebilinir. O dönemin KAWA kadroları bu gerçeğin yakın tanıklarıdırlar.

"ÜDT" tartışmalarının yapıldığı dönemlerde, bu tartışmalardan dolayı bölünen KAWA'nın gerek "ÜDT"yi "red" eden kesimin kadroları, gerekse "ÜDT"yi "kabul" eden kesimin kadroları örgütsel alanda birçok eksik, yanlış, zaaf içerisindeydiler. KAWA, belgeler temelinde tartışmayı yeterince kavrayıp bilince çıkaramadı. Bütün bu eksiklik, yanlışlık ve zaaflar KAWA'yı bölünmeye götürdü.

"ÜDT" tartışmalarının yapıldığı dönemlerde KAWA'nın "ÜDT"yi red eden kanadı, esasta diğer kanada göre daha doğru bir konumda olmasına rağmen o da "ÜDT" ile köklü bir kopuşu gerçekleştiremedi. Elbetteki bunda AEP'in payı büyüktür. AEP, 7. Parti Kongresi'nde "ÜDT"yi mahkum etmekle beraber, "ÜDT"nın birçok temel tezini savunmayı sürdürüyordu. Örneğin, "Dünya halklarının başdüşmanı iki süper devlettir" ve "dünya çapında başdüşman" tespiti vs. birçok konuda "ÜDT" ile köklü bir hesaplaşmayı gerçekleştirememişti.

Daha sonraki yıllarda AEP ve Enver Hoca kendi geçmişini de özeleştirisiz bir mantıkla red ve inkar ederek, Çin Devrimi, ÇKP ve Mao Zedung hakkında yüzde yüz zıt bir dönüş yaptı. AEP ve Enver Hoca ÇKP ve Mao Zedung'un hiçbir zaman komünist olmadığını iddia etti.

AEP'nin uluslararası çizgisini benimseyen KAWA'nın "ÜDT"yi reddeden kanadı doğru dürüst bir araştırmaya gerek duymadan (yapılan araştırmalar tümüyle AEP eksenliydi) Mao Zedung'u "ezilmesi gereken bir gerici" olarak mahkum(!) etti.

Bu konuda bir gerçeğin altını çizmek gerekiyor:

ÇKP tarafından ortaya atılan karşıdevrimci "ÜDT"ye karşı, Mao Zedung'un net ve açık ideolojik, politik karşı duruşu sözkonusu değildir. Öte yandan gerçekten de şimdiye kadar yapılan araştırmalarda Mao Zedung'un "ÜDT"yi savunan herhangi bir yazısı yoktur. Bu gerçeği böyle tespit ederken, şu gerçeğin altını da çizmemiz gerekiyor:

"ÜDT"nin dayanabileceği bazı tezler (tümüyle açık olmasa da) Mao'da yer yer vardır. Bu konuda bizim de hemfikir olduğumuz "TKP/ML içindeki iki çizgi mücadelesinin bazı belgeleri II" adlı polemikte şöyle deniliyor:

"Mao Zedung, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Amerikan emperyalizminin savaştan kârlı çıkan tek emperyalist güç olmasından yola çıkarak; yer yer emperyalizmi Amerikan emperyalizmi ile eşitleme eğilimine düşmüştür.

Mesela beşinci ciltte Latin Amerikalılarla yapılan konuşmada, Amerikan emperyalizmini 'dünya çapında emperyalizm' (c. 5, s. 369) olarak değerlendirmektedir.

Daha sonra 1957 ve 1960 deklarasyonlarında Amerikan emperyalizminin, emperyalizmle eşitlenmesi; diğer emperyalist güçlerin gözardı edilmesi eğilim olarak vardır. Mao Zedung 1957'de İngiltere'yi 'ikinci dereceden bir emperyalist güç' olarak değerlendirmektedir. 27 Ocak konuşmasında Ortadoğu'daki üç tür gücü şöyle değerlendirmektedir.

'Birincisi en büyük emperyalist devlet olan Birleşik Amerika; ikincisi, ikinci dereceden emperyalist devletler olan İngiltere ve Fransa, üçüncüsü ezilen uluslar.' (c. 5, s. 414)

Bu o günkü somut durumun tahlili olarak yapıldığında, yanlış olmayan bir durum değerlendirmesidir. Ama üç dünya teorisinin de bu gibi 'değerlendirmelere' dayandığı ortadadır.

Mao Zedung önderliğinde yürütüldüğü söylenen polemik içinde de üç dünya teorisine kaynaklık edebilecek; dünya çapında başdüşman, dünya çapında başçelişme anlayışlarının; Amerikan emperyalizmi ile emperyalizmin eşitlenmesi anlayışının köklerini bulmak

mümkündür.

Önemli sorunlardan biri Mao Zedung'un 20. Parti Kongresi'nden sonra, içinde bulunduğumuz çağ konusunda, Lenin ve Stalin'in açık çağ değerlendirmesini savunmamış olmasıdır. Tersine Mao Zedung yer yer 'yeni çağ', 'yeni dönem' gibi kavramları kullanmıştır.

Bunun dışında elimizde olan kısa çağrılarında, yer yer 'halklar', 'uluslar' ve 'devletleri' eşitleme eğilimleri vardır.

Madam De Gaulle'e çektiği 11 Kasım 1970 tarihli telgrafta Mao Zedung şöyle demektedir:

'Faşist saldırıya karşı eğilmez savaşçı ve Fransa'nın milli bağımsızlığının korunması için eğilmez savaşçı olan General Charles De Gaulle önünde saygıyla eğilirim.'

27 Ocak 1964'de Japon halkının mücadelesini destekleyen mesajında Mao Zedung şöyle demektedir.

'Japonlar büyük bir millettir. Amerikan emperyalizminin sırtında dolanmasına uzun süre izin vermeyeceği mutlaktır.'

'Çin halkı ve Japon halkı birleşmelidir. Çeşitli Asya devletlerinin halkları birleşmelidir. Amerikan emperyalizminin saldırı ve müdahale tehdidi altında olan tüm insanlar ve devletler birleşmelidir.'

Görüldüğü gibi, Mao Zedung "Üç Dünya Teorisi"nı savunmasa da, onda üç dünya teorisyenlerinin dayanabileceği noktalar vardır.

"ÜDT"nin pratiğe uygulanmasında ise Mao Zedung Çin'e gelen bir dizi faşistle görüşerek; kullanılmıştır.

Mao Zedung, "ÜDT"yi kendi geliştirmese de, "ÜDT"-nın yayılmasında önemli bir sorumluluğa sahiptir. Çünkü bu karşıdevrimci teoriye karşı, açık ve tutarlı bir mücadele yürütmemiştir." (agb , sayfa 218-219. Ayrıca bkz. H. Yeşil, Mao Zedung ve Çin Devrimi, Dönüşüm Yayınları, Ocak 1993, İstanbul)

Bugün Ferit Uzun nasıl savunulmalıdır, yapmamız gereken görevler neler olmalıdır?

Bu yazıda da yer yer ortaya koymaya çalıştığımız gibi, bütün hata, eksik ve sapmalarına rağmen Ferit Uzun, ülkemiz devriminin unutulmaz önderlerindendir. O, içinde bulunduğu sürecin bütün zorluklarına rağmen Kürdistan devrimi için bugün de yararlanılabilecek araştırmalar yaptı. O'nun sömürgecilik üzerine yapmış olduğu tespitler ve görüşler, bağımsız-birleşik ülke hakkındaki görüşleri, ülke devriminin başarıya ulaşması için proletaryanın ideolojik-politik-örgütsel öncülüğüne ilişkin savunmuş olduğu görüşler bugün de önemini korumaktadır.

O dönemdeki KAWA ve bu hareketin önderlerinden biri olan Ferit Uzun için, sosyalist maskeli sosyalemperyalizme karşı olmanın özel bir önemi vardı Bugün de modern revizyonizmin etkilerine ve farklı kılıflara bürünmüş ideolojik artıklarına karşı mücadele etmek en önemli ideolojik görevlerimiz arasında olmalıdır.

Ferit Uzun'u anma vesilesiyle kaleme aldığımız bu yazıda, Ferit'i tanıyan bütün devrimcilere, geçmişte KAWA içinde çalışan bütün arkadaşlara, orgütlü mucadeleden kopmuş olan butun arkadaşlara çağrımız şudur:

Ferit'i tanımak, saygı duymak, sevmek yetmiyor. Geçmişte Ferit'in mücadele arkadaşı olmak, O'nunla aynı örgütte çalışmak yetmiyor Ferit'in yakını ve dostu olmak yetmiyor Ferit'i anmak ve anlamak demek, O'nun hatalarını aşmak ve doğru görüşlerini örgütsel bir güce dönüştürerek mucadele etmek demektir Bu da, kendini akıntıya bırakmak, devrim saflarını terkeden rüzgara kapılıp yaprak gibi sürüklenmekle değil, marksist-leninist örgüt anlayışını savunmak, teoride ve pratikte bu örgüt anlayışına göre hareket etmekle olur.

Ferit'i anmak ve anlamak demek, Marksizm-Leninizm bilimi ışığında Ferit'in ve Ferit'in temellerini attığı KAWA'nın geçmişteki hata, eksik, sapmalarını acımasızca eleştirip mahkum etmek, tasfiyeciliğe ve her türlu gericiliğe karşı mucadele ederek, marksist-leninist parti inşasını bilince çıkarmak ve marksist-leninist proletarya partisini inşa mücadelesine katılmak demektir.

Ferit'i anmak ve anlamak demek, ilkesel olarak bağımsız-birleşik ve demokratik ülke şiarına bağlı kalarak, bulunduğumuz parçada sömürgesi olduğumuz faşist devlet iktidarını yıkmak demektir Ferit'i anmak ve anlamak demek, demokrasi, sosyalizm ve komünist toplum ülküsüyle savaşmak demektir. Eksiklikleri olsa da Ferit bir bütündür. Ferit bizimdir

Ferit Uzun yoldaşı anarken bugün hem ulkemizde ve hem de uluslararası alanda marksist-leninistlerin üzerinde birleşebileceği ve tartışacağı ortak ideolojik bir platformun yaratılmasının ne kadar önemli olduğuna değinmek gerekir. Bütün deney ve tecrubelerden yola çıkarak ve Marksizm-Leninizm bilimi ışığında, marksist-leninist olmanın güncel kıstaslarını doğru bir şekilde tespit etmek oldukça onemlidir Bu yapılmadan ne ideolojik sapmalara ve ne de her türlü gericiliğe karşı doğru bir mücadele yürütülemez.

Bu konuda H. Yeşil'in "Bolşevik Parti İnşa Öğretisi Üzerine" adlı kitabında söylediklerine aynen katılıyoruz:

"-Kruşçev modern revizyonizmine karşı çıkmak, Kruşçev tipi modern revizyonizmi (1990'lı yıllarda çökmüş olan) Rus sosyalemperyalizminin ideolojik dayanağı olarak kavramak ve mahkum etmek.

-Kruşçev modern revizyonizmine karşı ideolojik mücadelenin tamamlanmamış olduğu ve bu mücadelenin tamamlanmasının önümüzde görev olarak durduğunu kabul etmek.

-Üç Dünya Teorisi'ni karşıdevrimci bir teori olarak mahkum etmek; Üç Dünya Teorisi'nin köklerine karşı mücadeleyi görev olarak kabul etmek

-Mao Zedung'un değerlendirilmesinde, hem onun Marksizm-Leninizmin 5. klasiği olarak değerlendirilmesine ve hem de 1957 sonrası için revizyonist değerlendirmesine karşı çıkmak Mao Zedung'u büyük bir marksist-leninist olarak değerlendirmek, Maoizmi, Leninizmden bir sapma olarak red ve mahkum etmek.

-AEP'nın 1978 sonrası çizgisinin revizyonist olduğunu tespit etmek ve bu çizgiyi mahkum etmek.

-Dünya Marksist-Leninist Hareketi'nin birliğini sağlamak için, bugün Dünya Komünist Hareketinin ortak bir platform temelinde birleştirilmesi çalışmasının, kavranacak esas halka olduğunu; gerek uluslararası alanda, gerekse tek tek ülkelerde Marksist-Leninist Hareketin birliğini sağlamanın yönteminin açık ve kamuoyu önünde ilkelere dayalı ideolojik mücadele olduğunu kabul etmek.

-Leninist Parti Öğretisini, bugün özellikle bu öğretinin partinin nasıl yaratılacağına ilişkin 'iki aşamalı parti öğretisi' alanını evrensel bir öğreti olarak savunmak

-Marksizm-Leninizmin yöntemsel önermelerine, özellikle 'teori-pratik', 'söz-eylem' uyumluluğu ve özeleştiri yöntemlerine sıkıca bağlı olmak.

-Ülkesinde hakim sınıflara karşı uzlaşmaz devrimci konumda olmak.

Açıktır ki, Dünya Marksist-Leninist Hareketinde 'Marksizm-Leninizmi gerçekten savunanlar', 'Marksizm-Leninizmin devrimci özüne sahip çıkanlar' yer alır. Ama böyle bir genel tespit, Marksizm-Leninizmi savunmanın, içinde bulunulan anda, öncelikle ne anlama geldiği söylenmezse, hiçbir işe yaramaz." (H. Yeşil, BPİÖİ, sayfa 185, Dönüşüm Yayınları, İstanbul, Ocak 1997)

Bugün öncelikle yapılması gereken gerek ülkede olsun, gerekse uluslararası alanda olsun yukarıda alıntılayarak ortaya koyduğumuz ilkeler temelinde bir platformu savunan veya en azından bu platforma yakın olan kesimlerle tartışmak ve ortak sonuçlara ulaşmak gerekiyor.

Tabii ki bugünkü dünyada bu ilkeler çerçevesinde veya böylesi bir platform temelinde tatışmak kolay olmayacaktır. Bütün dünyada gerici ve sağ ideolojilerin egemen olduğu bir ortamda bu tartışmayı genişletmek ve daha geniş güçlerle yürütmenın bugünkü koşullarda imkanı yoktur. Böylesi bir platform temelinde tartışma yürütmek elbetteki bugün dar kalacaktır. Bu tartışmanın genişleyebilmesinin tek yolu, bu platformun genişlemesinin tek yolu ideolojik eleştiri ile gerçekleşebilir.

Aynı şey ülkemiz için de söz konusudur: Bugün ülkemizde egemen olan anlayış, sağ-reformist ve burjuva milliyetçi anlayıştır. Bunun dışında ideolojik mücadelenin önemi ve ideolojik temelde birlikten sürekli kaçış ve uzlaşma sözkonusudur. İdeolojik mücadelenin önemi son derece küçümsenerek, bunun yerine küfür, hakaret ve iftira yöntemlerine başvuruluyor. İlkelere dayalı ideolojik-politik-örgütsel birlik yerine oportünist bir anlayışla günü kurtarmaya yönelik günübirlik siyaset yöntemlerine başvurularak ilkesiz, oportünist birlik anlayışlarına önem veriliyor. İlkelere dayalı siyasi mücadele yürütme konusunda son derece vurdum duymaz bir anlayış egemendir. Bütün bunların devrimci harekette yaratmış olduğu dağınıklık, moral bozukluğu, yozlaşma, toparlanmama ve alabildiğine gerileme dönemini görmek gerekiyor. Bunun dışında en önemli etkenlerden biri de yaratılan büyük güç şovenizmidir Ve geçmişin birçok devrimci kadrosunun bu büyük güç şovenizmine boyun eğişi ve yaranma çabalarıdır.

Tablo böyle olunca, görev ideolojik mücadeleyi tatil etmek ve ideolojik mücadeleden kaçmak olmamalıdır. Aksine, burada ideolojik mücadelenin önemi hergün, her saat daha da fazlasıyla kavranmalıdır ve kitleler bu temelde eğitilmelidir.

Bu görev (ideolojik mücadele) kavranılıp yerine getirilmediği takdirde, her türlü gerici düşüncenin gelişmesine daha da güçlenmesine hizmet olacaktır. Onun için bugünden başlayarak devrimi örgütlemek için, yarının zaferi için kaçınılmaz olan ideolojik mücadeleyi esas görev olarak yürütmek gerekiyor. Bu konuda Lenin yoldaş, şunları söylüyor:

"... Proletaryanın zaferinin koşullarını hazırlamanın en elzem koşullarından biri de, proletarya kapitalist koşullar altında faaliyet gösterdiği müddetçe kaçınılmaz olan, oportünizm, reformizm, sosyalşovenizm ve benzeri burjuva etki ve eğilimlere karşı uzun süreli, inatçı, acımasız bir mücadeledir. Bu mücadele olmadan, daha önce işçi hareketi içinde oportünizmi tamamen yenilgiye uğratmadan bir proletarya diktatörlüğünden söz edilemez. Eğer Bolşevizm daha önce 1903-1917 yıllarında Menşevikleri, yani oportünistleri, reformistleri, sosyalşovenleri yenilgiye uğratmayı ve onları proleter öncünün partisinden acımasızca kovmayı öğrenmemiş olsaydı, 1917-1919 yıllarında burjuvaziyi yenilgiye uğratamazdı." (Lenın, Seçme Eserler, Cilt 6, sayfa 502, İnter Yayınları)

İşte, Ekim Devrimi'nin önderi Lenin yoldaşın devrimin deney ve tecrübelerine dayanarak ideolojik mücadelenin ne kadar tayın edici olduğunu ve ne kadar hassas olduğunu vurguladıktan sonra şunları söylemek istiyoruz:

İdeolojik mücadeleye önem vermek ve bu alanda yoğunlaşmak zorunludur. İdeolojik mücadeleyi tatil eden, onun önemini küçümseyen anlayışlara karşı da ideolojik mücadele zorunludur. Çünkü devrimci, komünist olmanın ilk adımı, devrimi yapmanın ilk adımı, dünyayı değiştirmenin ilk adımı buradan geçmektedir.

Bugün ideolojik mücadele yerine iftira, yalan, dedikodu, demagoji, komplolar, sansasyon, güç şovenizmi, dalkavukçuluk, diplomatik uzlaşma, faydacılık... alabildiğine almış başını yürüyor. Bu tam da bugünkü emperyalist "Yeni Dünya Düzeni"nın istediği bir şeydir. Onun için bu gidişatı önlemeye karşı da ideolojik mücadele zorunludur.

Bugün ideolojik mücadelenin önemini, "bilgi toplumu", "bilgi çağı", "globalleşme" vs. adı altında küçümseyerek yok sayan ve "ideolojilerin sonu" adı altında görüş beyan ederek, propaganda eden emperyalist "Yeni Dünya Düzeni"nin ideologlarıdır. Bu yüzden devrimcilik adına ideolojik mücadelenin önemini küçümseyenler, niyeti ne olursa olsun emperyalist burjuvazinin değirmenine su taşıyan birer piyon rolü oynamaktadırlar.

İdeolojik mücadelenin önemini küçümseyerek, "ne yapalım halkımız geridir", "halkımız böyle istiyor", "kitleler böyle istiyor" adı altında halkın ahlaki ve psikolojik

değer yargılarına göre şekillenen, şekillenmeye çalışan ve hatta halk kitleleri üzerinde egemen olan mistik, dinsel değer yargılarına göre örgütlenmeyi esas alan ve bunu da devrimcilik, sosyalistlik olarak yutturmaya çalışan anlayışları mahkum etmek için de ideolojik mücadele zorunludur

"Kitleselleşeyim de nasıl olursa olsun", "örgütleneyim, örgüt olayım da nasıl olursa olsun" mantığıyla, "halkımız, kitleler, milletimiz, mahallemiz, komşumuz, akrabamız, esnafımız, tüccarımız böyle istiyor, onun için bunların vereceği karar önemlidir" adı altında sine-i millete, sine-i halka sığınan, hile ve kurnazlığa başvuran anlayışlara karşı da ideolojik mücadele zorunludur Çunkü bütün bu anlayışlar, materyalist dünya görüşünu, sınıf mücadelesinin bilimsel gelişmesini baltalayan gerici, burjuva anlayışlardır.

Komünistler açısından ideolojik mücadele, bilimsel sınıf mücadelesinin örgütlenerek iktidar olma, dünyayı değiştirme mücadelesidir. Komünistler açısından ideolojik mücadele, sınıfsız, sömürüsüz komünist toplum için devrimi örgütleme mücadelesidir. Komünistler açısından ideolojik mücadele, devrimi örgütleyecek aracı yaratma mücadelesidir. Komünistler açısından ideolojik mücadele, devrimde çıkarı olan politik sosyal güçleri ikna yöntemi ile dönüştürüp, değiştirme ve kazanma mücadelesidir

Ideolojik mücadeleyi küçümsemek, devrim ile karşıdevrim arasındaki çelişkiyi küçumsemektir İdeolojik mücadeleyi küçümsemek, sınıflar arasındaki ilişkiyi, bağı ve çelişkiyi küçümsemektir. İdeolojik mücadeleyi küçümsemek, "devrimin temel sorunu iktidar sorunudur" bilimsel tespitini küçümsemektir Bu anlayış, proletaryanın ve emekçi yığınların sınıf bilinciyle iktidar olmasını bugünden sabote etmeye çalışan burjuvaziyle uzlaşmaya çalışan bir anlayıştır

Ideolojik mücadeleyi reddetmek, "her devrimin temel sorunu iktidar sorunudur" doğru leninist belirlemeyi reddetmektir. İdeolojik mücadeleyi devrimcilik adına reddetmek ve küçümsemek; iktidarın kimin elinde olduğunu (hangi sınıfın elinde olduğunu) proletaryanın ve diğer emekçi sınıfların eski devlet iktidarını yıkıp ve onun yerine kendi devrimci iktidarını kurma anlayışını reddetmektir. Bu anlayış yukarıda da vurgulamış olduğumuz gibi, bugünkü emperyalist "Yeni Dünya Düzeni'nin değirmenine su taşımaktadır. Çünkü her devrimin temel sorunu iktidar sorunudur Stalin yoldaşın dediği gibi:

"Devrimin temel sorunu iktidar sorunudur. Devrimin karakteri, akışı ve sonucu tamamen iktidarın kimin elinde olduğuna, hangi sınıfın iktidarda olduğuna bağlıdır İktidar bunalımı denilen şey, sınıfların iktidar mücadelesinin dışavurumundan başka bir şey değildir Devrimcibir çığrın alamet-i farikası aslında, tam da iktidar mücadelesinin onun içinde en keskin ve en yalın karaktere bürünmesidir." (Stalin, Eserler cilt 3, sayfa 275, İnter Yayınları)

İşte Stalin yoldaşın da belirttiği gibi, devrimin özü, sınıflar mücadelesinin özü iktidar sorunudur. Ideolojik mücadele sınıflar mücadelesinin niteliğini, devrimci mücadelenin niteliğini bilince çıkarmak ve yon verme niteliğidir. Onun için ideolojik mücadele en hassas mücadeledir. Devrimcilik adına bu hassasiyeti kavramamak, gereklerini yerine getirmemek uzlaşmacılık ve burjuva düzenine teslimiyete götürür. Dünyada bunun örnekleri çokça yaşandığı gibi, hâlâ da yaşanıyor ve ülkemizde de gidişat esas olarak bu yöndedir.

Ferit Uzun'un da kurucusu olduğu KAWA'da gittikçe belirginleşen uzlaşmacı oportünizm ve tasfiyecilik

Ferit Uzun'un anısına yazmış olduğumuz bu yazımızda yer yer KAWA'nın geçmişteki hata, eksik ve sapmalarına vurgu yapmaya çalıştık. Marksist-leninist olma iddiasındaki bir örgüt, grup veya parti eğer kendi hata, eksik ve sapmalarıyla Marksizm-Leninizm bilimi ışığında hesaplaşmazsa, gittikçe ideolojik yozlaşma ve tasfiye olmak ile karşı karşıya kalacaktır. Marksizm-Leninizm adına hareket eden KAWA, kendi hata, eksik ve sapmalarıyla Marksizm-Leninizm biliminin ışığında hesaplaşacağı ve bunları aşacağı yerde; gittikçe, bu hata, eksik ve sapmalarını sistematik olarak sürdürerek gerçek devrimciler ve komünistler açısından onaylanamayacak, onay bulmayacak bugünkü tasfiyeci, reformist ve milliyetçi yapı ortaya çıktı. Biz bu tasfiyeci, reformist ve milliyetçi yapıya ilişkin düşüncelerimizi burada özetlemeye çalışacağız

Bilindiği gibi, KAWA – DENGÊ KAWA (Üç Dünyacılar) bölünmesinden sonra 1979'un sonu 1980 yılının başında KAWA içerisinde örgütsel nedenlerden dolayı yapılan tartışmalarda KAWA'da yeni bir bölünme daha olmuştu. Bu bölünmenin adı kamuoyunda "KAWA-Merkez", "KAWA-Muhalefet" olarak isimlendirildi. KAWA-Merkez kanadı genellikle kendisini KAWA-PSŞK (Peşmerge Sorê Şoreşen Kurdistan) olarak isimlendirdi. KAWA-Muhalefet kanadı ise, kendisini KAWA-KPSK (Komala Partizanen Sore Kurdistan) olarak isimlendirdi.

KAWA-Merkez, KAWA-Muhalefet bölünmesine ilişkin, KAWA-Muhalefet kanadının 1980'li yılların ortalarında çıkarmış olduğu KAWA 6, 7, 8 sayılarında "Geçmişin Değerlendirmesi" adı altında yapılan özeleştiride (bu özeleştiri, 1988 "Birlik Konferansı"nda KAWA-Merkez kanadı tarafından da onay bulmuştur) bölünmenin nedenleriyle ilgili geniş bilgi verildiği için, bu bölünmenin nedenleri üzerinde burada değinmeye gerek duymuyoruz.

1988 yılında KAWA-Merkez ve KAWA-Muhalefet kanatları gerçekleştirmiş oldukları "Birlik Konferansı" ile yeniden güçlerini birleştirerek, aynı örgüt çatısı altında birleştiler. KAWA-Merkez ve KAWA-Muhalefet kanatları bu yeni birliğin adını YKP (Yekitiya Proletaryaye Kurdistan) olarak isimlendirdiler. YPK adı kamuoyunda pek fazla yankı bulmadı. Örgüt, kamuoyunda tekrar KAWA ismiyle bilindi ve böyle isimlendirildi. Gerçi 1992'de yapılan "KAWA Savaş ve Parti İnşa Kongresi"nde Kong-

re'nin almış olduğu kararla KAWA ve YPK adlarının ayrımı hükümsüz kılınmıştı Örgüt yeniden kendisini "KAWA" olarak isimlendirmeyi karar altına almıştı.

Bu arada şunu belirtmek gerekiyor: 12 Eylül sömürgeci faşizmin koşullarında bazı devrimci örgütlerde gittikçe dağılma ve parçalanmanın yaygınlaşmaya başladığı, devrimci harekette moral bozukluğu ve tasfiyeci eğilimlerin belirginleştiği bir dönemde, KAWA-Merkez ve KAWA-Muhalefet kanatlarının 1988 "Birlik Konferansı" ile yeniden bir örgüt çatısı altında bir araya gelmeleri olumlu bir gelişmeydi. Bu konferansın başka olumlu özellikleri de sözkonusuydu. Örneğin konferans şunu tespit ediyordu: KAWA'nın bugüne kadarki bütün çabasına rağmen örgüt olarak ML olmayı ve onun normlarıyla hareket etmeyi gerçekleştiremediğini tespit ediyordu. Bu tespiti açıkça belirtmek ve bu yönlü bir çabadan sözetmek olumludur ve tavır mütevazi ve dürüst olmanın, Marksizm-Leninizm doğrultusunda gelişmenin ve yüzünü Marksizm-Leninizme çevirmenin işaretlerini verme anlamında elbetteki ileri bir adımdı.

Arnavutluk konusunda da geçmişten savunulandan farklı düşünmenin sinyalleri verildi. Arnavutluk hâlâ sosyalist bir ülke ve AEP, ML bir parti olarak değerlendirilmekle beraber, AEP Dünya Komünist Hareketi'nin önderi olarak değerlendirilmiyordu. 1988 "Birlik Konferansı" Arnavutluk'u sosyalist bir ülke ve AEP'i de hâlâ ML bir parti olarak değerlendirmekle elbetteki yanlış bir pozisyondaydı. Bununla birlikte şunu da ifade etmek gerekir ki; KAWA "1988 Birlik Konfernası"nda diğer AEP'ci örgütlerle kıyaslandığında –soruna bu kıyaslama çerçevesinde bakıldığında– bazı ileri adımlar da atmıştı. Örneğin; AEP Dünya Komünist Hareketi'nin önderi olarak değerlendirilmiyordu; sadece AEP, Dünya Komünist Hareketi'nin bileşenlerinden biri olarak değerlendiriliyordu. Enver Hoca bazı konularda eleştiriliyordu. Örneğin; Enver Hoca'nın "Ortadoğu Üzerine Düşünceler" adlı kitabının bazı bölümleri (Kürdistan'a ilişkin söyledikleri) eleştiriliyordu. Sadece bu konuda KAWA; TKİH, TİKB, TKP/ML Hareketi, TDKP ve TKP/ML-YİÖ vb. Kuzey Kürdistan-Türkiyeli bazı örgütlerden biraz ileri bir adım atmıştı. Sadece bu örgütlerle bir kıyaslanma yapıldığında az da olsa KAWA, AEP konusunda (bazı eleştiriler yöneltmekle ve AEP'i Dünya Komünist Hareketi'nin önderi olmamakla değerlendirmekle) biraz daha ileri bir pozisyondaydı.

"1988 Birlik Konferansı"nda KAWA "Mao Zedung Düşüncesi"ni tekrardan reddettiğini belirtiyordu. Oysa ki KAWA; geçmişte sadece "Mao Zedung Düşüncesi"ni reddetmekle kalmıyordu, bir bütün olarak da baştan sonuna kadar "Mao Zedung'un ezilmesi gereken bir gerici" olduğunu söylüyordu (bkz. KAWA sayı 5). Bilindiği gibi, "Mao Zedung Düşüncesi"ni reddetmek farklıdır; Mao'nun genel anlamda ML olduğunu söylemek farklıdır. KAWA "1988 Birlik Konferansı"nda Mao ML'dir veya değildir doğrultusunda bir tartışma yürütmüyor ve tavır takınmıyor. KAWA o dönemde (1988 Birlik Konferansı döneminde) sadece "Mao Zedung Düşüncesi"ni tekrar reddettiğini söylüyordu. Bu, özeleştirici olmayan, tutarsız bir tavırdı.

"1988 Birlik Konferansı"na ilişkin olarak söylenmesi ve açık yüreklilikle tespit edilmesi gereken şudur:

KAWA "1988 Birlik Konferansı" ile geçmişin çizgisinde mevcut olan oportünist hatalarla tam anlamıyla hesaplaşma ve kendini ML örgüt (parti) doğrultusunda geliştirme becerisini gösteremedi. Tam tersine bu konferans ile geçmişin hata ve yanlışlıklarında diretti ve bunları yeniden resmı olarak onaylandı.

KAWA'nın "1988 Birlik Konferansı" ve "Ekim 1992, Savaş ve Partı İnşa Kongresi" arasındakı döneme ilişkin önemli gördüğümüz bir noktaya daha dikkat çekmek istiyoruz:

Bilindiği gibi KAWA "1988 Birlik Konferansı"nda kendısi dışında Kuzey Kürdistan'da "komünıst" veya "sosyalist" örgüt olduğunu söylemiyordu. KAWA "1988 Birlik Konferansı"nda böyle bır tespit olmamasına rağmen, KAWA 1988 Birlik Konferansının kararlarını çiğneyerek, kendisi dışında Kuzey Kürdistan'da "sosyalist" örgütlerin olduğunu tespit ediyordu. KAWA, 1988 Birlik Konferansı (Kongresi / BN) sonrası, daha henüz yeni bir kongre yapmadan (1988 Birlik Konferansı ve 1992 Savaş ve Parti İnşa Kongresi arası dönemde) Rafet Ballı ile yapılan bir röportajda (Bkz. Rafet Ballı, Kürt Dosyası), KAWA adına konuşan temsilci, Rızgari ve TSK'nın (Tevgera Sosyalista Kurdistan) KAWA dışındaki "sosyalist" örgütler olduğunu belirtiyordu. KAWA temsilcısi sadece bununla da yetinmiyordu ve Rafet Ballı'nın PKK'nin "sosyalist" olup olmadığına ilişkin sormuş olduğu bir soruya ise; KAWA temsilcısinin vermiş olduğu cevap "tartışılabilinir" biçimindedir.

KAWA adına yapılan bu röportajda da görüldüğü gibi, KAWA'nın sosyalistlikten anladığı; tümü olmasa da (bir kesim) milliyetçi Kürt gruplarını aynı örgütsel form içerisinde birleştirme çabasıdır. KAWA'da daha sonraki gelişmeler (Kürdistan Sosyalist Birlik Platformu ve Kürdistan Sosyalist Birlik Partısi) bu söylediklerimizi yüzde yüz doğrular niteliktedir.

KAWA adına yapılan bu röportajın sözde özeleştirisi(!) yapıldı. Bu "özeleştiri" sadece kısa bır açıklama ile KAWA'nın yayın organı Alâ Yekiti'de yayınlandı. Bu sözde özeleştiride KAWA adına yapılan röportajda "sosyalist örgütler" vb. konularda röportajın KAWA'nın görüşlerını bağlamadığı vs. belirtiliyordu. İşin özü; bu bir özeleştiri filan değildi. Özeleştırı adı altında sorun sadece kısacık bir açıklama ile (Ala Yekiti'de) oportünistçe geçiştiriliyordu.

Adı geçen röportajda KAWA'nın "sosyalist örgüt" olarak tanımladığı TSK, SSCB'yi Gorbaçov dönemine kadar sosyalist olarak değerlendıren milliyetçi ve revizyonıst Kürt örgütlerinden biridir. Aynı şey Rızgari ıçin de sözkonusudur: Rızgari bir yandan yarıtroçkist bir gruptur ve bir yandan da sözümona bazı eleştiriler yapmakla beraber, Sovyet sosyalemperyalizmını Gorbaçov dönemine kadar sosyalist olarak değerlendiren, o zaman olduğu gibı bugün de kendini "yurtsever ve sosyalist kitle partisi" olarak tanımlayan Kürt milliyetçisi bır gruptur. KAWA ise AEP'ci gruptu!

KAWA'dakı bütün bu gelişmeler en sonunda Ekim 1992'deki kongresinde doruğa ulaşarak, tamamıyla revizyonist bir çizginin hakimiyetiyle sonuçlandı.

KAWA'nın Ekim 1992'de yapmış olduğu kongresinde, Lenin ve Stalin önderliğinde Sovyet sosyalizmine sözumona eleştiri adı altında saldırının kongresi oldu. Özellikle kongrenin "sosyalizmin sorunları" adlı belgede Leninist proletarya diktatörlüğüne, devlet ve demokrasi anlayışına, Leninist örgüt anlayışına bilimsellik adı altında saldıran KAWA, sosyalizmi savunma adı altında günün modası olan troçkizm, sivil toplumculuk, sosyaldemokrası vs. burjuva ideolojik bileşenlerden oluşan karma bir çizgi oluşturdu Ekim 1992'deki KAWA Kongre Belgeleri'ne Bolşevik Partizan (Bolşevik Parti Kuzey Kürdistan-Türkiye'nin Merkez Yayın Organı) tavır takındı (bkz. Bolşevik Partizan, sayı 85, sayfa 16-28). Bolşevik Partizan'ın bu eleştirileri doğru marksist-leninst görüşler olduğu için biz de katılıyoruz.

KAWA Ekim 1992 Kongresinde cephe oluşturmanın koşullarının olmadığını tespit ediyordu ve gerekçelerini de şöyle açıklıyordu:

"...*Devrimci hareketimiz KAWA'nın teorik planda bugüne kadar savunmuş olduğu ve uygulamaya çalıştığı Cephe ve Ulusal Kongre-Konsey anlayışı doğrudur. Ancak bu cephe anlayışımızı ülkemizin dört parçasında somutlaştırılıp netleştirilmesi gerekir.*

Sorunu Kuzey boyutunda, cephenin günümüzde gerçekleştirme koşulları aşağıdaki nedenlerden dolayı yoktur.

1- Cephe oluşturacak siyasal güçler arasında bir dengesizlik sözkonusudur.

2- Devrimden çıkarı olan sınıfların siyasal temsilcilerinin netleşmeleri ve mücadele içinde bir güç olarak kendilerini ifade edememeleri.

3- Ulusalcı güçlerin demokratik bir birlik ve dayanışma geleneğine sahip olmamaları.

4- Sömürgeci devletlerle sürdürülen ilişkilerin cephenin oluşturulmasında engellik teşkil etmesi." (KAWA Kongre Belgeleri, Ekim 1992, sayfa 25)

KAWA bir yandan bunları söylerken ve bir yandan da (özellikle PKK'nin Mart 1993'de tek taraflı ilan ettiği ateşkesten sonra) 1993-1994 yıllarında –yukarıda ortaya koyduğu gerekçelerden ve koşullardan hiçbir şey değişmediği halde– 12 Kürt örgütüyle cephe görüşmelerine başladı. Bu aşamadan sonra KAWA için esas olan ve her şey "ulusal birlik" içindi.

KAWA kongre sürecinden sonra esas olarak "ulusal birlik" için çalışırken ve bir taraftan da "Kürt sosyalistleri"ni birleştirme çabası içine girdi. KAWA bu aşamadan sonra ilk birliğini Menşevik TKP/ML'den ayrılan Devrimci Partizan'ın Kürdistan kanadı PŞK (Partizanen Şoreşgeren Kurdistan) ile gerçekleştirdi. Hiçbir görüş ayrılığı ve en önemlisi ideolojik ayrım noktaları tartışılmadan (bu konuda yazılı olarak kamuoyuna sunulan herhangi bir tartışma belgesi yoktur), sadece KAWA ve PŞK Merkez Komiteleri düzeyinde kamuoyuna bir bildiri (Mayıs 1993) yayınlayarak birleştiklerini duyurmuşlardı.

"Ulusal birlik" ve cephe görüşmeleri herhangi bir sonuç vermeyince, bu kez de KAWA'nın esas gündemi "Kürt sosyalistleri"ni birleştirme çabası oldu

KAWA 1993 yılında Tekoşina Sosyalist ve Kürdistan Komünist Partisi (KKP) ile beraber "sosyalist birlik" için bir platform oluşturdu. Aynı tarihlerde YEKBUN, KUK/RNK ve TSK da ayrı bir "sosyalist birlik" platformu oluşturdular. Sonuçta iki ayrı "sosyalist(!) birlik" platformu oluştu. İki ayrı platform (daha sonra KKP çekildi) 1994 yılında tek bir platform olarak birleşti.

Bu grupların istisnasız hepsi de (Tekoşina Sosyalist orta yolcu özelliğiyle kısmen hariç) prosovyetçi revizyonist gruplardı. SSCB'yi Gorbaçov dönemine kadar sosyalist olarak değerlendiriyorlardı KAWA bu gruplarla birliği savunmakla geçmişinden tamamıyla koparak (anti-modern revizyonist çizgiden) ideolojik olarak bu gruplara teslim oldu.

KAWA bu gruplarla 21-27 Nisan 1996 tarihinde birlik kongresini gerçekleştirerek Partiya Yekitiya Sosyalista Kurdistane (PYSK) adı altında bir araya geldi.

— PYSK'nın programında sınıf örgütlenmesinden sözedilmiyor ve PYSK programında proletarya partisi olduğu iddia bile edilmiyor.

— PYSK, ML bir örgüt olduğunu söylemiyor ve proletarya diktatörlüğünü savunmuyor.

Sadece bunlar bile PYSK'nın sosyaldemokrat bir çizgide olduğunu göstermeye yetiyor. PYSK, sosyaldemokrat kimliğinin yanısıra bir de açıktan legalizmi savunan reformist ve milliyetçi bir partidir. Bu gerçeği zaten PYSK'nın kendisi dile getiriyor:

"...*Partimiz, ulusal demokratik nitelikte, Kürt kimliğini açık bir şekilde savunan bir legal partinin kurulması gerektiğine inanır ve bu doğrultuda atılacak adımları destekler." (PYSK Birlik ve Kuruluş Kongresi Sonuç Bildirisi, 1 Mayıs 1996)*

PYSK, ulusal sorunun çozümünü bir devrim sorunu olarak görmüyor ve ulusal sorunun çözumunü sömürgeci faşist Türk devleti ile gerçekleştirilecek bir barış sorunu olarak görüyor:

"Kongre, Kürt ve Kürdistan sorununun barışçıl, demokratik ve siyasal yollardan çözümlenmesi için Türk Devleti'nin kirli (Dikkat! Haksız, sömurgeci savaş değil! / BN) *savaşçı politikalarından vazgeçerek, tüm Kürt ulusal demokratik güçleriyle görüşmeler başlatmaya ve olumlu bir adım olarak gördüğümüz PKK'nın tek taraflı ateşkesine, ateşkesle karşılık vermeye çağırır." (aynı bildiriden)*

Görulduğü gibi PYSK'nın devrimcilikle bir ilişkisi yoktur. PYSK'nın sosyalizmden anladığı; TC ile barışarak savaşa son vermek, Kürt kimlikli legal bir partinin kurulması vs dır. PYSK da tıpkı PKK, PSK gibi milliyetçi ve reformist bir partidir.

Bugün görev, PYSK içerisinde yer alan ve yanılgı içerisinde olan tek tek devrimcileri Marksizm-Leninizme kazanmaktır.

PYSK, proleter devrimci ideoloji yerine, proleter devrimci politika yerine, proleter sınıf mantığı yerine, proleter sınıf tarzı yerine ulusalcılığı, reformizmi,legalizmi ikame ederek, hâlâ "sosyalist" olduğunu iddia ediyor

PYSK'nın sosyalizmle uzaktan yakından hiçbir ilişkisi yoktur. Bugünkü PYSK, Kruşçev, Brejnev ve Gorbaçov modern revizyonizminin bir devamıdır.

Burada bir başka gerçeğin altını çizmek istiyoruz. PYSK'yi oluşturan örgütlerden YEKBUN, TSK, KUK / RNK ve Tekoşina Sosyalist tam da ideolojik kimliklerine uygun davranmışlardır. Çünkü, bütün dünyada Sovyet modern revizyonizminin savunucusu grup ve partiler Gorbaçov dönemiyle beraber proletarya diktatörlüğünü açıktan reddederek, kendi modern revizyonist kimliklerini açıkça da belgelediler. Bütün bu örgütler, sürece uygun olarak kendilerini yeniden isimlendirdiler. Ancak bunu yaparken bile kitlelerin kafasını karıştırmaya devam eden yöntemlerini sürdürdüler. Örneğin; "komünist partisi" isimlendirmesi yerine "sosyalist parti" isimlendirmesini getirip koydular. Tam da buna uygun olarak ülkemizdeki revizyonistler bu noktada da öncülleri gibi davrandılar. Örneğin; YEKBUN, KUK/RNK, TSK ve Tekoşina Sosyalist bu noktada "komünist" adlandırması yerine "sosyalist" adlandırmasını tercih etmiştir. KAWA kendi geçmişini red ve inkar ederek, modern revizyonizmin savunucusu Kürt milliyetçi gruplarıyla birleşerek, teslimiyetçi (ideolojik olarak) bir pozisyon içerisine girdi.

Ferit Uzun'un anısına kaleme almış olduğumuz bu yazıda, şu gerçeğin altını çizmek istiyoruz: PYSK, KAWA saflarında mücadele ederek, şehit düşen hiçbir devrimciye sahip çıkma hakkına sahip değildir. Ferit Uzunlar, A.Rıza Koşarlar, Huseyin Şenler, Hüseyin Morsümbüller, Tevfik Gülaçtılar, Metin Gökler, Hüseyin Aslanlar. M. Emin Mutlular, Necla Baksıler ve daha onlarca devrimci militan savaşçılar yaşamlarını devrim mücadelesine adadılar ve bu uğurda öldüler. PYSK'nın bu devrimcilerin adını kullanarak, bu devrimcilere sahip çıkması siyasi sahtekarlıktan başka bir şey değildir.

KAWA saflarında devrim ve sosyalizm uğruna canlarını feda eden bütün devrimcilerin davalarına sahip çıkmak ve bu mücadeleyi daha da ileri göturmek görev ve sorumuluğu Kuzey Kürdistanlı komünistlerin omuzlarındadır.

Son olarak Ferit Uzun'u anarken şöyle haykırıyoruz:

Hiçbir şey, dünya devrimci enternasyonal proletaryasının rehber ideolojisi Marksizm-Leninizmin evrensel ilkelerine sarılarak bağımsızlık, özgürlük, sosyalizm ve sınıfsız, sömürüsüz komünist toplum yaratmak için kapitalist-emperyalist sisteme ve ondan kaynaklanan sınıfsal, ulusal, cinsel baskıya, doğanın tahrip edilerek mahvolmasına ve bilimin tutsaklaştırılıp, özgürce gelişmesi engellenerek insanlığa karşı; baskı, tehdit, imha etme aracına dönüştürülmesine karşı; ülke ve uluslararası arenada komünist-devrimci partilerini kurarak, sınıf mücadelesinin bütün cephelerinde militanca savaşmaktan daha değerli olamaz.

Bu biliçle, geçmişte KAWA saflarında devrimci mücadele yürüten arkadaşları Bolşevik saflarda devrim ve sosyalizm mücadelesine çağırıyorum!

Kasım 1997 **X**

Kemal Burkay'ın birkaç incisi üzerine...

Hêvi dergisi'nin 46. sayısında PSK Genel Sekreteri Kemal Burkay'la Kurdıstan ve Kürt sorununun çeşitli yonleri üzerine bir röportaj yayınlandı. Bu röportajda "Kürt Sorununa Çözüm" bağlamında hem Hêvi'nın sorduğu sorular hem de Kemal Burkay'ın verdiği cevaplar "Kürt sorununun çözümü"nü dışta büyük emperyalist güçlere, içte reformizme havale ediyor.

*"**Hêvi**: Son dönemde rejimin sözcülerinin yaygın biçimde dile getirdikleri bir görüşe, ya da iddiaya göre, PKK'nın yürüttüğü silahlı eylem büyük ölçüde bastırıldı. Bunlar ordunun görevini yaptığını, sıranın artık politikacılara geldiğini, ekonomik ve sosyal tedbirlerin devreye konmasını öneriyorlar. Bu görüşe göre, sözkonusu ekonomik ve sosyal adımlar atılırsa, bölge halkı iş ve ekmek bulacağı için, kendi deyişleriyle "terör"ün dayandığı ortam son bulacak, o, tümden etkisiz hale gelecektir. Yılmaz hükümeti de, büyük gürültüyle bu türden bir ekonomik ve sosyal tedbirler paketini açtığını ileri sürüyor. Bunlar içinde bölgeye yatırımları çekmek için kredi kolaylıkları, bedava arsa, vergi muafiyeti ve benzeri bir dizi olanaktan söz ediliyor Bu konuda ne diyorsunuz? (.)*

***Burkay**: Bence iki şeyi birbirinden ayırmak gerekir. Eğer hükümet bölgeye ekonomik yatırımlar yapmaya, sosyal hizmetler götürmeyegerçekten istekliyse, bu olumludur. Buyursunlar ekonomik yatırımları bölgeye çeksinler, iş alanları açsınlar, halkın sağlık ve eğitim sorunlarına çözüm bulsunlar. Bütün bunları cani gönülden destekleriz. (...) Hükümet bu işte gerçekten samimi mi? Bu hükümet ve ondan öncekiler? Ne yazık ki hayır! Bunların niyeti bolgeyi kalkındırmak değil."*

Ne Hêvi ne de Kemal Burkay Kürt emekçilerinin gerçek kurtuluşuna ilişkin bir projeden söz etmiyorlar. Bunun yerine Kuzey Kürdistan'da faşist TC devletinin itibarını onarmanın ve onu uzun omürlü kılmanın projesine yanıt arıyorlar.

Hêvi, başkalarının ağzından kendi meramını anlatan kurnaz bir soru düzenleyerek reformizmi onaylatmaya çalışıyor. Kemal Burkay da Hêvi'nin sorusunu ayakları üzerine dikiyor ve *"Buyursunlar ekonomik yatırımları bölgeye* (siz Kuzey Kürdistan anlayın / BN) *çeksinler, iş alanları açsınlar, halkın sağlık ve eğitim sorunlarına çözüm bulsunlar. Bütün bunları cani gönülden destekleriz."* diyor.

Bu, kötünün içinde daha az kötüden yana tercih koyma siyasetidir. Kürt sorununa çözüm getirme iddiasında olanların, sorunu bu çerçevede tartışması, Kürt işçi ve emekçilerinin kurtuluşunu rafa kaldırmaktır, sorunun çözümünü Kuzey Kürdistan'da kapitalist gelişmenin düzeyine bağlamaktır. Kemal Burkay ve şürekası bunu yapıyor.

Ekonomik yatırımları bölgeye çekmekle, iş alanları açmakla, halkın sağlık ve eğitim sorunlarına çözüm bulunmaz. Halkın sağlık ve eğitim sorunlarının çözümü meselesi bir sistem sorunudur. En gelişmiş kapitalist ülkelerde bile halkın sağlık sorununa yaklaşım, bu işin ne kadar kârlı bir iş olduğuna bağlı olarak ele alınmış ve sistemin daha iyi yürümesi ilişkisine bağlı olarak organize edilmiştir. Bu hizmetlerin düzeyi para ilişkisine bağlıdır. Kuzey Kürdistan gibi bir alanda yatırımların artması, iş alanlarının açılmasıyla halkın sağlık ve eğitim sorunlarının çözülebileceğini söylemek kitleleri kandırmaktır. Türkiye'nin yatırım ve iş alanlarının yoğun olduğu metropollerinde, örneğin İstanbul, Ankara, İzmir, Adana vb. alanlarda halkın sağlık ve eğitim sorunları çözülmüş müdür? Hayır! Parası olmayan hastaneye, doktora gidemez, sağlık sorunlarına çözüm bulamaz. Olgu budur.

Hêvi, sorusunu *"Bu görüşe göre, sözkonusu ekonomik ve sosyal adımlar atılırsa, bölge halkı iş ve ekmek bulacağı için,"* şeklinde formüle ediyor. Öyle bir formülasyon ki, "bölgede" ekonomik ve sosyal adımların atılmasıyla herkesin "iş ve ekmek" bulacağı izlenimi yaratılıyor. Yine, ekonomik ve sosyal adımların atıldığı Türkiye'nin gelişkin alanlarına bakıldığında herkesin iş ve ekmek bulamadığı, bu düzende iş ve ekmek sorununun kitlelerin en önemli sorunu olduğu görülmektedir.

Kuzey Kürdistan'da ekonomik ve sosyal adımların atılmasıyla; "bölge halkı" lafıyla karşılaştırılamayacak derecede çok az sayıda insanın iş bulma imkanına kavuşmasının yanında esas olarak, *"kredi kolaylıkları, bedava arsa, vergi muafiyeti ve benzeri bir dizi olanaktan"* yararlanacak bir kaç kapitalist kârlarına kâr katacaktır. İşin özü budur.

Demek ki, Kürt sorununun çözümü düzen içi arayışlarda değil. Ama, Kemal Burkay'ın arayışı düzen içindedir ve O, bu hükümetten ve bundan öncekilerden yatırımlar bağlamında samimi olmadıklarından yakınmakta ve şöyle demektedir:

"Kürt sorununa siyasal, barışçıl bir çözüm bulunmadıkçabu sorun asla bitmeyecektir. Daha da büyüyecek ve her iki halka da daha büyük acılar ve zararlar verecektir. Sonunda çözüm başka ülkelerde olduğu gibi barış masasında olacak, ama o zamana kadar yitirilen zamana, dökülen kana, çekilen acılara ve heder edilen kaynaklara da yazık olacak."

Kemal Burkay'ın aklının ucuna **devrim** diye bir şey gelmiyor. O, ille de sorunu barış masasına havale ediyor. Kiminle barış? Faşist TC devletiyle! Ve bu sorun mutlaka onunla birlikte oturup anlaşarak çözülecek! Bu faşist devletin yıkılması meselesi söz konusu bile değil!!

Bu politika Kürt burjuvazisinin politikasıdır. Faşist Türk devleti, Kürt halkının olduğu gibi Türkiye'de yaşayan halkların da candüşmanı, sömürücü, ırkçı, faşist bir devlettir. Bu devletle anlaşmak demek Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki işçi ve emekçilerin üzerindeki baskı ve sömürünün, zulmün devamına onay vermek demektir. Bu tür bir anlaşmayla, Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçilerin özsel hiç bir sorunu çözülmeyeceğinden, Kemal Burkay gibilerinin getirdiği öneriler ulusal sorunun çözümü olarak adlandırılamaz. Çünkü, çağımızda ulusal sorun, proleter devrimin bir sorunudur, bu zeminde ancak gerçek anlamda çözülecek bir sorun olarak gündemdedir. Bu perspektiften uzak duranların Kürdistan'ın bağımsızlık ve özgürlüğü için mücadele iddiasında bulunmaları da inandırıcı değildir.

Kemal Burkay da bu tür çözümcülerden biridir. Bakınız O, hem düzen partisi olmaktan ne anladığını, hem de ulusal sorunun çözümünün nasıl olduğunu ortaya koyuyor! İşte Kemal Burkay'ın çözümü:

"Düzen partileri bu sorunu çözmeye ehil olmadıklarını tekrar tekrar kanıtlamışlardır. (...) Bu durum sadece, çözümü düzen partilerinin dışında aramamız gerektiğini gösterir bize. Ulusal sorunların çözümü için iç ve dış koşullar uygun olmalıdır. Kürt sorunu bakımından son yıllarda dış koşullar oldukça elverişli hale gelmiştir. Artık dünya kamuoyu, Kürdistan'ı bölüşmüş devletlerin Kürtlere uyguladığı baskı ve yoketme politikasını hoş karşılamıyor, bu sorunun barışçı ve siyasal yöntemlerle, Kürtlerin haklarını tanıyarak çözümünü istiyor. BM örgütünün 1991 yılında Güney Kürtlerinden yana aldığı karar ve oluşturduğu güvenlik kemeri bunun somut örneği. Türkiye bakımından Kürt sorununun barışçı ve siyasal çözümü için Avrupa Birliği'nin hatta ABD'nin yaptığı somut öneriler diğer bir örnek. Uluslararası planda Kürtlerle ilgili konferanslar, barış arayışları son yıllarda yoğunlaşmıştır."

Kemal Burkay'ın anlatımına göre yalnızca, Kuzey Kürdistan'a samimi olarak ekonomik ve sosyal yatırımlar yapmayan, barış masasına oturmayan burjuva partileri düzen partileridir; bu devletin varlığını sürdürmesi yönünde bir çizgiye sahip olan, pratik siyaseti bu olan bir parti, düzen partisi değil! Yok Kemal efendi, bu iş öyle değil! Bu tür laflarla özünde düzen partisi olmaktan kendinizi kurtaramazsınız. Kim ki, hangi biçim altında olursa olsun sömürü sisteminin devamından yana bir siyasete sahipse, işçi ve emekçilerin devrimle bu kohne düzeni yıkıp, onun yerine kendi iktidarlarını kurma siyasetine sahip değilse o kişi, grup, örgüt, parti düzen içi bir siyasete sahiptir, düzen partisidir. Andaki mücadelenin biçimi bu olguyu değiştirmez. Düzen içi /

düzen dışı olma, sömürü iktidarı karşısındakı tutumla ilişkılidir, ancak bununla açıklanabilir. Sömürgeci, faşist TC devletini devrimle yıkma siyasetine sahip olmayan Burkay ve partisi bu anlamda düzen içidir.

Bir diğer noktada da Kemal Burkay, çok açık bir biçimde ulusal sorunun çözümünü emperyalistlere havale ediyor. O, *"Kürt sorunu bakımından son yıllarda dış koşullar oldukça elverişli hale gelmiştir"* demektedir.

Kemal Burkay, çok açık bır bıçimde ulusal sorunun çözümünü emperyalistlere havale ediyor. O, "ulusal sorunların çözümü için ıç ve dış koşulların uygunluğundan" sözederek *"Kürt sorunu bakımından son yıllarda dış koşullar oldukça elverişli hale gelmiştir"* demektedir.

Burada dış koşullardan ne anlaşıldığının sorgulanması yerinde olacaktır. Ulusal sorunun çözümü için dış koşulların uygun olması örneğin dünyada sosyalist ülke/lerin varlığı, komünist ve devrimci hareketin güçlü ve gelişkin olması, proleter dünya devrıminin gelişkin olması, proleter devrimin bir parçası olarak gelişen, emperyalizmi bir bütün karşısına alan, tutarlı antiemperyalist mücadele yürüterek emperyalist sistemi zayıflatan devrımci ulusal kurtuluş hareketlerinin varlığı vb vb. şeklinde anlaşılabilir. Böylesi bir durumda olumlu anlamda, gerçek çözüm yönünde dış koşulların varlığından sozedilebılir. Ancak bugün böyle bir durum yoktur.

Zaten Kemal Burkay'ın kastettiği dış koşullar da bu değildır. Kemal Burkay'ın üzerinde durduğu "uygun dış koşullar", emperyalistlerin Kürt sorununu, kendi çıkarları ve istekleri çerçevesinde çözme yönündeki eğilimleridir. "Kürt sorunu bakımından dış koşulların oldukça elverişlı hale gelmesı" tespitinden sonra Burkay, verdiği örneklerle "dış koşullardan" emperyalistleri kastettiğini net bir biçimde ortaya koymakta, Kürt sorununun "çözümü"nü emperyalistlerden bekleme tavrını açıkça ortaya koymaktadır.

Kemal Burkay'a göre *"BM örgütünün 1991 yılında Güney Kürtlerinden yana aldığı karar ve oluşturduğu güvenlik kemeri bunun somut örneği"*ymiş! Bu, açıkça Kuzey Kürdistan'ın Barzanisi olmaya soyunmaktır. BM 1991 yılında Kürtlerın hatırı için karar almadı, güvenlik kuşağı oluşturmadı. Emperyalist büyük güçlerin Ortadoğu'daki çıkarlarını güvence altında tutmak, küçük haydutlara boylarının ölçüsünü aşan orandan fazla pay kaptırmamak için kararlar aldı, güvenlik kuşağı oluşturdu. Şimdi bu coğrafya üzerınde, Ortadoğu'ya yönelik emperyalist büyük güçlerin içten içe hakimiyet dalaşı sürüyor. Büyük emperyalıst güçlerin herbiri Ortadoğu'da kendı çıkarlarını savunma, kendi hakimiyetini geliştırme peşindedir. Emperyalist her güç Kürt sorununa bu pencereden bakmaktadır. Bu, böyle biline!

Bugün dünyaya egemen olan sistem emperyalist sistemdır. Dünyanın ezilen ve bağımlı ülke halklarını kim bağımlı ve sömürge haline getirmiştir? Tabii ki emperyalistler! Bugün Avrupalı emperyalistler olsun, ABD olsun, Rus emperyalistleri olsun, Kürt sorununu konuşuyorlarsa, bunlar ılerıcı vs. olduklarından değil! Kürt sorununu kendi çıkarları için birbirlerine karşı kullanmak içindir. Unutulmamalıdır ki; emperyalızm çıkar demektir, haksız savaş demektir, işgal demektir, zulüm demektır, açlık ve sefalet demektir. Halkları köle yapan emperyalistler halkların dostu olamaz. Bağımlılıktan ve kölelikten kurtulmak isteyen bir halk, emperyalizme karşı savaşmak zorundadır. Emperyalizm yalnız Amerikan emperyalizmi değildir. Alman, Japon, İtalyan, Fransız, Rus vb. emperyalistler de işçi ve emekçilerin, ezilen halkların düşmanıdır.

Bu sömürücelerle oturulup masada Kürt sorununu çözmek isteyen birı işçilerden, emekçilerden yana değil, burjuvaziden yanadır. Bu gibileri Kürt halkının bağımsızlığını ve özgurlüğünü savunamaz.

Kemal Burkay da durumun böyle olduğunu bılıyor ve bile bile bu siyaseti savunuyor. O, faşist TC'den barışçı çözüm talebi uğruna çeşitli emperyalist güçlere yamanmayı sorunun çozümü olarak ortaya sürüyor. Bu siyaset, emperyalızmin uzantısı olmaya hazırım demenin; Kürdistan'ı emperyalist büyük güçlerin oyuncağı yapmanın, onlardan birinin doğrudan uydusu olmanın açıkça kabulüdür. Bu, ne Kürdistan'ın, ne de Kürdistanlı emekçilerin kurtuluşuna ilişkin bır savunudur. Bu siyaset, emperyalizmle işbırliği siyasetidir.

Mücadele biçimleri bakımından farklılıklara sahıp olsalar da, sıyasi çizgi itibarıyla Kemal Burkay'la aynı kulvarda buluşan; Kürt ulusunun ve Kürdıstan'ın bağımsızlık ve özgürlüğü için mücadele ettığını söyleyen bir dizi Kuzey Kürdistanlı parti ve grup vardır. Bu parti ve grupların büyük bölümü, amaçlarına barışçıl yoldan, yasal çerçeve içinde, TC'yle barış masasında vb. varabileceklerine ilişkin bir siyasete sahipler.

Sömürgeci faşist Türk devletinın varlığını sürdürdüğü koşullarda, barış, siyasal diyalog, yasal çerçeve vb. yaklaşımlarla sorun çözülmez, olsa olsa biçım değişir.

Soruna böyle yaklaşanların savunduğu düzende toprak ağaları ve kapitalist burjuvalar sömürülerine Kürtçe konuşarak devam edecek ve yine kârlarına kâr katacaklardır. Sömürgeci OHAL kalkacak, yerıne eyalet Kürt burjuva kapitalist feodal parlamento kurulacak vs... İşçi ve emekçiler açısından özünde birşey değişmeyecek.

Biz Kuzey Kürdistanlı Bolşevikler, Komünist Manifesto'da belirtildiği gibi *"Komünistler, kendi görüşlerini ve amaçlarını gizlemeye tenezzül etmezler. Hedeflerine, ancak tüm mevcut toplumsal koşulların zorla yıkılmasıyla ulaşabileceğini açıkça ilan edıyorlar"* perspektifiyle, başta işçi sınıfı ve emekçi halkı bu bilinç doğrultusunda örgütleyeceğimizi, kurtuluşumuzun emperyalizme, kapitalizme ve her türden gericiliğe karşı şiddete dayalı DEVRİMLE olacağını açık olarak belırtıyoruz.

Kuzey Kürdistan'ın bağımsızlığı, Kürt ulusunun ve diğer azınlıkların özgürlüğü sorununa bu perspektifle yaklaşıyoruz. Kürdistan'ın gerçek anlamda bağımsızlığından ve özgürlüğünden yana olan, Kürdistanlı işçi ve emekçilerin kurtuluşunu istiyorum diyenler Kürdistanlı Bolşeviklerın mücadelesine omuz vermeli, Bolşevik mücadelede yerini almalıdır.

Aralık 1997 **X**

Sınıflar varoldukça "toplumsal uzlaşma" olmaz!

Ülkemizde sömürgeci Türk burjuvazisine karşı olduğunu söyleyen legal ve illegal bir dizi Kürt milliyetçisi grup ve parti, sözde Kürt ulusunun özgürlüğü ve bağımsızlığı için yola çıktıklarını ilan etmişlerdir. Bugün Kürdistan'da yaşayan çeşitli milliyetlerden Kuzey Kürdistan halkı, bunların hangisinin gerçekte özgürlükten, bağımsızlıktan, Kürdistanlı işçi ve emekçilerin kurtuluşundan yana olduğunu tam olarak bilmiyor. Öyle bir ortam ki, siyasi arenaya atılan her Kürt grubu ve örgütü kendisini demokrasi, barış, özgürlük, bağımsızlık, kurtuluş vb. vb. mücadelecisi olarak adlandırmakta, kitlelere bu yönlü propagandayla gitmektedir. Ama neredeyse hemen hepsi, lafta sosyalist geçinenleri bile sosyalizm, komünizm adına kitlelere gitmekten öcü gibi korkuyor. Kitlelerle buluşmada kullanılan ortak rehber Kürt milliyetçiliği oluyor. Ortak kanı "çünkü kitleleri ancak böyle toparlamak mümkün!" şeklindedir ve bu düşünce revaçtadır. Kitleleri örgütleyebilme adına, ortama uygun tavır(!) takınılmakta, kitleleri bilinçlendirme adına kitle kuyrukçuluğu yapılmaktadır. Bugün, Kuzey Kürdistan'da siyaset esas olarak bu eksen üzerinde yürüyor. Özellikle böyle bir ortamda kitlelere doğru bilincin taşınması, Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçilere gerçek kurtuluş yolunun gösterilmesi için Stêrka Bolşewîk'e önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçilere doğru bilinç taşıma işi, ülkemizdeki çeşitli siyasi oluşumların yanlış bakış açılarına karşı bir mücadeleyi de içermek zorunda.

Bu yazımızda ülkemizde legal alanda önemli bir kitle tabanına sahip HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak'ın ve Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Zeynettin Unay'ın Özgür Politika gazetesinde yayınlanan açıklamalarında yanlış bulduğumuz bir iki noktaya değinmek istiyoruz.

Gerek Bozlak, gerek Unay, Kürt sorununun çözümü bağlamında kitlelere yanlış bilinç taşımaktadır.

Dinci faşistlerle, Kemalist faşistler arasında yürüyen çatışmanın ardından Refah Partisi'nin hükümetten indirilmesiyle kurulan ANASOL-D hükümetinin, kendini "toplumsal uzlaşma hükümeti" olarak adlandırmasına karşı M. Bozlak şunları söylemektedir:

"Eğer toplumsal uzlaşma sağlanacak ise bu, Kürt sorunu gibi temel sorunları konusunda geniş ve yaygın bir düşünce ve davranış birliğini sağlamakla olur." (Özgür Politika, 21 Temmuz 1997)

"Geniş ve yaygın bir düşünce ve davranış birliğini sağlamak"tan kastedilen nedir? Birlik kime karşı, kiminle olacak? vb. açık değil. Ancak bağıntısı içinde ele alındığında yalnızca Kemalistlerle, dinci faşistler arasında yürüyen çatışmanın dinmesiyle toplumsal uzlaşmanın sağlanamayacağını, toplumsal uzlaşmanın sağlanabilmesi için Kürtlere karşı yürüyen savaşın da barış masasında sona ermesi ve siyasi arenada Kürtlerin de temsil edilmesi gerektiği kastediliyor. Yine Murat Bozlak, toplumsal uzlaşma ve barışı sağlanmanın yolunu *"Türkiye'de kalıcı barışın sağlanması için HADEP olarak daha iyi örgütlenme"*ye bağlıyor. *(Özgür Politika, 25 Temmuz 1997)*

En başta şunun tespit edilmesi gerekir ki; *"HADEP'in sistemden zarar gören ve ezilen kitlelerin partisi olduğunu"* söyleyen Murat Bozlak'ın burada dile getirdiği görüşler, *"HADEP'in sistemden zarar gören ve ezilen kitlelerin partisi"* olmadığını ortaya koymaktadır. Çünkü; Murat Bozlak'ın "toplumsal uzlaşma"ya bakış açısı, sistemden zarar gören ezilen kitlelerin sınıf bakış açısı değil. Sistemden zarar gören, ezilen kitlelerin sınıf bakış açısıyla soruna yaklaşıldığında, ezenle ezilenin, sömürenle sömürülenin varolduğu bir toplumsal sistemde "toplumsal uzlaşma"nın olamayacağı açıktır.

Sömürgeci faşist Türk devletinin varlığını sürdürdüğü koşullarda Kürt sorunu gerçek anlamda çözülemez. Bunu mümkün görenler, faşist TC devleti ve sömürü sistemi hakkında işçi ve emekçilere yanlış bilinç taşımakta, onları kandırmaktadırlar. Ezenle ezileni birleştirmek mümkün mü? Emekle sermayeyi birleştirmek mümkün mü? Bu sömürgeci faşist düzende

egemen ulusla, ezilen ulus ve milliyetler arasında gerçek anlamda hak eşitliğinden sözedilebilir mı? Kapıtalistlerle işçilerin eşitliği mümkün mü? Toprak ağalarıyla köylülerin eşitliği mümkün mü? Erkek egemen sistemde kadınlarla erkeklerin eşıtliği mümkün mü? Bütün bunlar bize göre mümkün değildir.

Ama M.Bozlak'a göre bu mümkün.

Çünkü, sömürü sistemini tüm kurumlarıyla ortadan kaldırmak Murat Bozlak'ı ilgilendirmiyor. O'na gore Kürtlerin sistem içinde kendilerini ifade etme olanağını elde etmeleriyle toplumsal uzlaşma sağlanmış oluyor!

Murat Bozlak'ın bakış açısı bu olduğundan, ulusal sorunun çözümünü proleter devrimin zemini üzerinde aramak yerine; toplumsal uzlaşmanın sağlanması adına Kürt sorununun çözümünü, sorunun yaratıcısı olan sisteme havale ediyor. Bu olmaz. Çünkü bu, kurtla kuzu arasındakı toplumsal uzlaşma arayışıdır

Sömürgeci faşist TC devletı Kürt halkının ve diğer halkların can düşmanı katıl, azgın Türk şovenisti bir devlettır. Türkiye halkının da can düşmanıdır. O, Kuzey Kürdistan'ı ışgal ve ilhak etmiştir ve bir iç sömürge konumunda tutmaktadır

Sömürgeci faşist Türk devletinin varlığını sürdürdüğü koşullarda Kürt sorunu gerçek anlamda çözülemez. Bunu mümkün görenler, faşist TC devleti ve sömürü sistemi hakkında işçi ve emekçilere yanlış bilinç taşımakta, onları kandırmaktadırlar.

Kuzey Kürdistan ve Türkiye'dekı sömürücü hakim sınıflar ışçı sınıfını ve emekçı halkları sömürerek kârlarına kâr katmak ıçin vardır. Yasaları bunun ıçin yapmıştır. Parlamentosu, ordusu, polisi, yasama ve yürütme organları tüm kurumları, işçileri, emekçileri, Kürt ulusunu, alevileri ve diğer tüm azınlık milliyetlerı ezmek, sömürmek ve yok etmek için ışlemektedir. İşçıler, emekçiler, ezılen Kürt ulusu ve diğer azınlıklara örgütlenme, bilinçlenme özgürlüğü yoktur.

Anlaşıldığı gibi bu devlet sömürgecilerin devletidır. Bu devlet, Türkiye'de ve Kuzey Kürdistan'da ışçı sınıfı, emekçıler ve diğer ezilen ulus ve mılliyetler üzerınde baskı mekanizmasıdır. Bu faşist devlet yıkılmadan ezılenlerin kurtuluşu sağlanamaz, "toplumsal uzlaşma", "barış" sağlanamaz. Bu gerçeğı gözden kaçıran ve bilinçlerden uzak tutan bir politika, işçilerin emekçılerin ve ezilenlerin politikası değildir.

Bakınız, sistem partilerinden nasıl medet umuluyor?

"M.Bozlak, Anasol-D hükümetinin de Kürt sorunu konusunda bir çözüm yolu aramadığını belirterek "yeni hükümetten umut yok" dedi."

Yine, *"Erbakan'ın Kürt Sorununa çözüm bulmak yerine, kendi deyimiyle "ordunun emrinde" hareket ettiğini kaydederek RP'nin Kürt sorununda vaadettiklerinin binde birini yerine getırmedığını dile getirdi."*

Bu alıntılardan da anlaşılıyor ki, Murat Bozlak, Kürt sorununa çözüm için sıstem ıçi her kapıyı çalıyor. Bu arayışın tek bir anlamı vardır; Kuzey Kürdıstan-Türkıye'nin ışçi ve emekçılerine bu sorunun düzen ıçı çözümünün mümkün olduğu, bu yönlü bir mücadelenın sürdürülmesı gerektiği bılincını taşımak, bu bağlamda onları sistem içinde avutmaktır. Bunun yanısıra, düzen içi çözüm arayışları devletin ve düzenın çırkeflıklerini, saldırganlığını, faşistliğini, sömürgecılığini gizlemeye yarar.

M. Bozlak, *"yeni hükümetten umut yok"* derken, alternatif olarakta, Genel Merkez düzeyinde ÖDEP, SİP, EMEP ve Barış Partisi'yle ittifakları olduğunu, *"olası bir erken seeçimde söz konusu partılerle ittifak yapabileceklerini"* söylüyor. *(25 Temmuz 1997, Özgur Politika)*

Bu partilerin tümü düzeni reforme etmekle meşguller. Onlar düzenin kendisine değil, şu ya da bu kamburuna karşı mücadele etmektedirler. Bunların ortaya koyduğu siyaset işçi ve emekçileri düzen içinde tutma siyasetıdir. Kürt sorunu bağlamında da bunların yaklaşımı, bu sorunu kültürel bir sorun düzeyine indirgemektir. Ulusal sorunu çözebilme anlamında değil, reformizmde buluşma anlamında bu partilerin kendi aralarında ittifak kurmaları, hatta birleşmeleri en doğru olanıdır. Birleşebilirler. Ama ulusal sorunu çözemezler, çünkü bunlar devrımcı değiller

Çözüm, düzen içindeki şu ya da bu partiye umut bağlamak, ittifak kurmak vb. girişimlerde bulunmakta değıl; gerçek çözüm, sömürgeci, faşıst TC devletinin işçi sınıfı önderliğinde şiddete dayalı devrimle yıkılıp, yerine İşçilerin, Köylülerin Devrimci, Demokratık İktidarının kurulmasındadır.

HADEP'in Genel Sekreter Yardımcısı Unay *"Türkiye'de kalıcı barışın sağlanması için HADEP olarak daha ıyı örgütlenmek zorunda"* olduklarını söylüyor. *(25 Temmuz 1997, Özgür Politika)*

Yine, işçi ve emekçileri düzen içinde oyalamanın teorısı yapılıyor. Barış, bu kez, kalıcı barışa dönüştürülüyor. Kalıcı barıştan sözetmek için ezılenleri baskı ve sömürü altında tutan sıstemi bır bütün olarak ortadan kaldırmak gerek Kalıcı barış başka türlü olmaz, HADEP'in "daha iyi örgütlenmesi"yle kalıcı barış sağlanamaz. Bu kapitalist sömürücü sistem ve onun faşist devleti; işçi sınıfını sömürmeden, emekçi halkı sömürmeden, Türkiye'yi, Kuzey Kürdistan'ı emperyalızme peşkeş çekmeden; Kürt ulusunu ve diğer azınlık milliyetleri köleleştirmeden, komşu halklarla düşmanlığı körüklemeden; ırkçılık ve şovenizmi azdırmadan varlığını sürdurebilir mi?

Böyle bir yapıda olan kapitalist devlette kalıcı bır barış mümkün mü?

Kesinlikle değil! Bunun mümkünlüğünü her kim savunuyorsa o ezilenleri aldatmaktan öte bir iş yapmıyor demektır. Bir toplumda barış yoksa, bu ortamı yaratan koşulların ortadan kaldırılması gerekir. Bu da devrim ışıdır, reform ışı değıl.

Kasım 1997 **X**

Anne Frank'ın "Hatıra Defteri"

Tüm dünyada milyonlarca ınsan Anne Frank'ın "Hatıra Defteri"nı tanır. Ben de bu kıtabı okudum ve çok etkilendim. Bu yüzden de size bıraz da olsa bu kıtaptan bahsetmek istıyorum

Almanya'nın Frankfurt am Main şehrinde Yahudı bır ailenın çocuğu olarak doğan Anne Frank'a, 13. doğum gününde bir "Hatıra Defterı" hedıye edilır

Anne Frank, Hıtler ıktidara geldiğinde, nazi terörü süresince aılesiyle birlıkte Amsterdam'da bır evde gızlenır. Bu dönemde, Hitler'ın Yahudi takıbatından kaçan çok sayıda Yahudı gızlenır Yahudılerin tüm hakları ellerinden alınır Ama bu, henüz bır başlangıçtır. Bilindığı gibı daha sonra Yahudıler, toplama kamplarında, sokaklarda ve her yerde katledilirler.

1944'de Anne Frank'ın gızlendiği yer açığa çıkar ve Anne Frank yakalanarak sürgün edılır. Babası kaçmayı başarır.

Anne Frank 1945'de Bergen-Belsen Toplama Kampı'nda katledildi Anne Frank, Hitler Almanyasının ırkçı siyasetının kurbanı olan milyonlarca Yahudinin sembolü haline geldi O, bugün ulusal kokenlerı, renklerı ve görüşlerı nedeniyle takibata uğrayan tüm insanların da sembolüdür.

Anne Frank'ın gizlenmesıne yardım eden bayan Mıep, daha sonra onun "Hatıraları"nı bulur ve sonra ona geri vermek ıçin gızler.

Anne Frank'ın babası kaçışından sonra nıhayet Amsterdam'a geri geldiğinde, eşinın ve kızının artık yaşamadığını öğrenır. Anne Frank'ın artık yaşamadığı konusunda ıkna olan bayan Mıep, "Hatıra Defterı"nı babasına verir

Babası hemen bu hatıraları okur ve çok duygulanır O, kızının gızlendikleri dönemde tüm yaşananları bu kadar titızlikle yazdığını bılmiyordu.

Babası, bu hatıraların buyük bolumunu Almanca daktilo eder ve İsviçre'deki annesine yollar O, diğer hatıraları da okutur.

Anne Frank'ın babası bu hatıraları yayınlamak için bır yayınevi arar Fakat, savaşın hemen ertesinde bunları yayınlamaya kimse yanaşmaz

Anne Frank'ın "Hatıra Defteri" hakkında bır gazetede çıkan makale sonrasında, bunu yayınlayacak bır yayınevı bulunur. 1947 yazında kitap olarak 1500 adet basılır. Çok kısa zaman içınde bu kıtap 31 dılde yayınlanır. Bugün ıse 55 dılde yayınlanmış durumda

Kitap, 20 milyondan fazla satılmıştır ve ayrıca Anne Frank'la ılgılı filmler de vardır. Birçok ülkede, şehirlerin sokaklarına ANNE FRANK ısmı verilmektedir. Çoğu için Anne Frank, Ikinci Dünya Savaşı'nda nazıler tarafından katledilen 6 milyon Yahudının sembolü olmuştur

Bu kadar ınsanın katledilmesine inanamıyor ve düşünemıyordum. Anne Frank'ın hayatını ve yaşadıklarını okuduktan sonra, savaşın bu 6 mılyon ınsan, kadın, erkek ve çocuklar ıçın ne anlama geldiğini düşünebiliyorum Ümıt ederim kı, sız de kıtabı okuyunca bır resim edinebilirsiniz. Anne Frank'ın babası, ölümünden bır yıl önce şunları yazdı:

"Anne, hatıralarında hiçbir yerde kın üzerine yazmadı O, her şeye rağmen insanlardaki ıyı yana ınandığını yazdı. O, savaştan sonra tüm dünya ve insanlar için çalışmak istiyordu."

Babası, bu görevi kendısinin devraldığını söylüyordu.

Anne Frank'ın babası, savaş döneminde yaşanan korkunç olayların nasıl meydana geldığini öğrenmek ısteyen gençlerden çok mektup aldığını açıklıyordu O bunları cevaplıyordu. Onun verdiği cevaplardan birinde takındığı tavır, benim de sonuçta vurgulamak ıstediğim tavır şöyledir:

Ümit ederım ki, Anne'nin kitabı yaşamına etkıde bulunur, bununla, sen de çevrende mümkün olduğu kadarıyla barış ve kardeşlik için çalışırsın

Ben de ümıt ederim ki, yazım hoşunuza gitti ve Anne Frank'ın "Hatıra Defterı"ni okumaya ikna oldunuz

Bolşevik Selamlar.

Kasım 1997
Cıwan Bolşewık taraftarı okurunuz
Beriwan . ✗

JÎ BO SAZBÛNA PARTÎYA BOLŞÊWÎK

astarê bolşewîk

AMOR: 2 · ÇÊLE'98 · CERM: 150.000 TL

AVÊŞÎME

Ewro Şîlî'di qomê bindest danopero
Evê kûweka şikqerûyo û serzanira
Bimro dewleta faşiste
Mejîlbo jûbeyena qomê bindest.

Avêşîme! Avêşîme!
Bişknîme zincilone xo
Avêşîme! Avêşîme!
Zilmo feqîrîye wedarîme.

Virenere bervîs faydê xo çino
Amayêna ma sosyalîzmdira
Mesto xo ewro virajîme
Çike ew beno dîrokê ma

Avêşîme! Avêşîme!
Bişknîme zincilone xo
Avêşîme! Avêşîme!
Zilmo feqîrîye wedarîme.